

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

ИЗВЈЕШТАЈ

***О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА
ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ
ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БиХ
У 2016. ГОДИНИ***

Сарајево, април 2017. године

ИЗВЈЕШТАЈ
О СПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА
ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ
ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БиХ
У 2016. ГОДИНИ

Сарајево, април 2017. године

© Централна изборна комисија Босне и Херцеговине 2016.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине дозвољава репродуковање овог материјала уз навођење власника ауторских права и у неизмијењеном садржају. Захтјеви у вези с ауторским правима се могу послати Централној изборној комисији Босне и Херцеговине путем e-maila kontakt@izbori.ba или на адресу Данијела Озме 7, 71 000 Сарајево, Босна и Херцеговина.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Данијела Озме бр. 7

71 000 Сарајево

Босна и Херцеговина

Тел. +387 (0) 33 251-300

Факс: +387 (0) 33 251-329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Интернет адреса: www.izbori.ba

Изрази писани у једном роду односе се без дискриминације на оба пола.

САДРЖАЈ

Резиме.....	9
Увод.....	17
О Централној изборној комисији Босне и Херцеговине.....	19

ДИО I - СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БиХ

1. Припрема и спровођење непосредних и посредних избора.....	23
1.1. Изборне активности.....	23
1.1.1. Активности на измјенама и допунама Изборног закона БиХ.....	23
1.1.2. Активности у вези с избором члана Централне изборне комисије БиХ.....	24
1.1.3. Нормативна дјелатност.....	24
1.1.4. Остала акта Централне изборне комисије БиХ.....	26
1.1. Објављивање Локалних избора 2016. године.....	30
1.3. Активности уписа бирача у Централни бирачки списак за Локалне изборе 2016. године.....	31
1.3.1. Ажурирање Централног бирачког списка.....	31
1.3.2. Упис бирача у Централни бирачки списак који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи).....	32
1.3.3. Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак.....	33
1.3.4. Проблеми у поступку уписа бирача у Централни бирачки списак за гласање ван Босне и Херцеговине.....	35
1.3.5. Злоупотреба бирачког права.....	35
1.3.6. Упис расељених лица.....	37
1.3.7. Уклањање из евиденције Централног бирачког списка лица осуђених за ратне злочине.....	38
1.3.8. Гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству.....	38
1.3.9. Достављање извода из Централног бирачког списка по захтјеву политичких субјеката.....	39
1.3.10. Редовне активности на вођењу Централног бирачког списка.....	40
1.3.11. Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе.....	40
1.4. Координација рада општинских/градских изборних комисија (ОИК/ГИК) и центара за бирачки списак.....	40
1.5. Овјера пријава политичких субјеката за учешће на Локалним изборима 2016. године.....	42
1.5.1. Овјера пријава политичких партија и независних кандидата.....	42
1.5.2. Овјера пријава коалиција и листа независних кандидата.....	44
1.5.3. Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима.....	44
1.5.4. Жријебање за утврђивање редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Локалне изборе 2016. године.....	45
1.6. Обука и едукација изборне администрације.....	45
1.7. Едукативна и промотивно-информативна кампања.....	50
1.8. Безбједносни аспекти Локалних избора 2016. године.....	54
1.9. Рад Главног центра за бројање.....	55
1.10. Посматрачи изборног процеса.....	56
1.11. Дан одржавања локалних избора 2. 10. 2016. године.....	58
1.12. Утврђивање и потврђивање резултата Локалних избора 2016. године одржаних 2. 10. 2016. године.....	6
0	
1.13. Имплементација изборних резултата.....	60
1.14. Поновљени избори у основној изборној јединици Столац –19. 2. 2017. године.....	62
1.15. Обједињени резултати локалних избора одржаних 2. 10. 2016. године и поновљених избора у основној изборној јединици Столац одржаних 19. 2. 2017. године.....	66
1.16. Достављање образаца Изјава о имовинском стању.....	67
1.17. Повраћај таксе.....	68
2. Спровођење посредних избора.....	69
2.1. Посредни избори за Градско вијеће Града Сарајева и Скупштину Града Источно Сарајево.....	69
2.1.1. Избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева.....	69

2.1.2. Избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево	71
3.Заштита изборног права.....	74
4.Остале активности.....	81
4.1. Финансијске активности.....	81
4.2. Корекција буџета.....	82
4.2.Логистичко-оперативне активности.....	85
4.2.1.Опште информације и нормативи.....	85
4.2.2.Логистичке и оперативне активности	85
4.2.3.Редовне оперативне активности.....	87
5.Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ	91
5.1. Нови приступ техничкој обради резултата гласања	91
5.2.Одржавање интернетског портала Централне изборне комисије БиХ.....	96
5.3.Графичка припрема документације.....	97
6.Закључна разматрања.....	99

ДИО II - СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА

1. Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија	105
1.1. Увод	105
1.2. Правни оквир	105
1.3. Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду	106
1.3.1. Пријем финансијских извјештаја политичких партија	106
1.3.2. Ревизија и контрола финансијских извјештаја	119
2.3. Санкционисање политичких партија.....	128
2.4. Остале активности.....	128
3.Закључна разматрања.....	129
ПРИЛОЗИ	131

ДИО III - СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О САВЈЕТУ МИНИСТАРА БиХ

1.Спровођење Закона о Савјету министара БиХ	145
2.Закључна разматрања.....	145

ДИО IV - МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА, СЕМИНАРИ И ЕДУКАЦИЈЕ

1.Међународна сарадња, семинари и едукације.....	149
1.1 Учешће на посматрачким мисијама, међународним конференцијама и семинарима	149
1.3. Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора	153
1.4.Сарадња са међународним организацијама и невладиним сектором.....	156
1.5.Обука и стручно усавршавање запослених.....	157
2.Закључна разматрања.....	158

ДИО V - ЈАВНОСТ РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БиХ

1.Јавност рада Централне изборне комисије БиХ	163
2. Закључна разматрања.....	164

ДИО VI - ПРЕПОРУКЕ

1.Препоруке.....	169
------------------	-----

АНЕКС - Попис материјалних прописа које Централна изборна комисија БиХ директно примјењује у спровођењу својих надлежности	173
--	-----

СПИСАК ТАБЕЛА

I – Спровођење Изборног закона БиХ

Табела 1. Регистровани бирачи по категоријама на дан 18. 8. 2016. године.....	31
Табела 2. Број бирача уписаних у Централни бирачки списак на дан локалних избора 2.10.2016. године, а који гласају на редовним бирачким мјестима, са одзивом.....	32
Табела 3. Преглед броја уписаних бирача за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године са одзивом.....	35
Табела 4. Преглед броја уписаних бирача за гласање у ДКПБиХ за Локалне изборе 2016. године с одзивом.....	39
Табела 5. Преглед поднесених пријава и овјерених политичких субјеката на Локалним изборима 2016. године.....	43
Табела 6. Полна структура кандидата овјерених за учешће на Локалним изборима 2016. године.....	45
Табела 7. Број престанака мандата по нивоима власти.....	61
Табела 8. Број бирача уписаних у Централни бирачки списак на дан локалних избора 2. 10. 2016. године и поновљених избора за општину Столац са одзивом.....	66
Табела 9. Број уписаних бирача по категоријама са одзивом (Локални избори 2. 10. 2016. и поновљени избори у општини Столац, 19. 2. 2017.).....	66
Табела 10. Структура реализираних налога у току 2016. године.....	83
Табела 11. Структура налога из благајне у току 2016. године.....	83
Табела 12. Запослени на одређено вријеме.....	89

II – Спровођење закона о финансирању политичких партија

Табела 1. Преглед извора финансирања политичких партија у 2015. години.....	107
Табела 2. Структура извора финансирања политичких партија у 2015. години (према подацима које су партије исказале у годишњим финансијским извјештајима).....	108
Табела 3. Буџетска издвајања за политичке субјекте у 2015. години.....	114
Табела 4. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти у периоду 2004–2015. године.....	116
Табела 5. Преглед десет политичких партија са највећим приходом из буџета у периоду 2004 – 2015. г.	118
Табела 6. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти (државни ниво, ентитетски ниво и Брчко дистрикт БиХ).....	119
Табела 7. Структура трошкова изборне кампање за Локалне изборе 2016. године.....	125
Табела 8. Структура извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање за Локалне изборе 2016. године.....	126

СПИСАК СЛИКА

I – Спровођење Изборног закона БиХ

Слика 1. Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини –Локални избори 2016.....	49
Слика 2. Апликација са базом података сертифицираних тренера и чланова бирачких одбора.....	49
Слика 3. Мотивациони спотови и спотови „Како гласати“.....	51
Слика 4. Линк за Локалне изборе 2016. године Извор: www.izbori.ba	53
Слика 5. Засебна страница Локални избори 2016. Извор: www.izbori.ba	53
Слика 6. Приручник за посматрање избора у Босни и Херцеговини –Локални избори 2016.....	58
Слика 7. Дијаграм функционалних цјелина новог модула.....	91
Слика 8. Форма за контролно бројање.....	92
Слика 9. Праћење валидације и измјене података – ОИК-а.....	93
Слика 10. Форма резултата – Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас).....	93
Слика 11. Форма за унос гласова за политичке субјекте Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас).....	93
Слика 12. Формулар резултата Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа).....	94
Слика 13. Форма за унос гласова за политичке субјекте Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа).....	94

Слика 14. Форма – Националне мањине Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа).....	94
Слика 15. Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа).....	95
Слика 16. Нови модул за унос и контролу изборних резултата –”Уреди валидације“.....	95
Слика 17. Промјена ЗР: Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас).....	95
Слика 18. Нови модул за унос и контролу изборних резултата Промјена ЗР: Образац за збројне резултате ЗР (отворена листа).....	96
Слика 19. Апликација за приказ резултата.....	97
Слика 20. Приказ прегледа апликације.....	98
Слика 21. Званични телоп манифестације Промоција иницијативе за проглашење ”Свјетског дана избора“.....	98
Слика 22. Постер "Како гласати".....	98

СПИСАК ГРАФИКОНА

II – Спровођење закона о финансирању политичких партија

Графикон 1: Приказ структуре буџетских издвајања за политичке субјекте у 2015. години.....	114
Графикон 2. Тренд прихода које су политичке партије оствариле из буџета у периоду 2004–2015. година.....	117
Графикон 3. Структура трошкова изборне кампање.....	125
Графикон 4. Упоредни преглед трошкова изборне кампање.....	125
Графикон 5. Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006 – 2016. године.....	126
Графикон 6. Структура извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање.....	127
Графикон 7. Однос сопствених извора финансирања и дугова политичких партија.....	127

СПИСАК ФОТОГРАФИЈА

Обуке тренера, 1 – 8. августа 2016. године.....	48
Информативна кампања у 10 градова –пројекат предизборне помоћи Савјета Европе.....	52
Посматрачка мисија А-WEB, Сарајево, октобар 2016.....	57
Семинар за посматраче изборног процеса – Сарајево, 30. 9. 2016.....	57
Састанак Извршног одбора А-WEB, Њу Делхи, 20 – 23. 2. 2016. године.....	149
6. Годишњи састанак тијела за спровођење избора, Лопота Лаке Ресорт Кахети, Грузија 15 – 18. 2. 2016. године.....	150
60. годишњица УН Комисије о статусу жена.....	150
Састанак Извршног одбора АСЕЕЕО Будимпешта, 10. 3. 2016. године.....	151
Пограм изградње капацитета за изборне званичнике средњег нивоа – Развој лидерства званичника за боље управљање изборима, Инчон, 19 – 29. 3. 2016. године.....	152
Учесници програма посматрања раних избора, Инчон, Јужна Кореја, 8 – 14. 4. 2016.....	152
Састанак са студентима Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару.....	154
Процес гласања коришћењем електронске оловке.....	155
Кампања - "16 дана активизма" - бијеле врпце.....	155
Конференција за медије Централне изборне комисије БиХ.....	164

Резиме

1. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ се примарно фокусира на припрему и спровођење локалних избора, благовремено доношење нормативних и спроведивих аката у складу с измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине¹ као и на досљедну примјену свих закона из своје надлежности.
2. Интерресорна радна група за измјену изборног законодавства БиХ, посредством овлашћеног предлагача дана 23. марта 2016. године, упутила је домовима у парламентарну процедуру Приједлог закон о измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине који је усвојен и објављен у "Службеном гласнику БиХ" број 31/16 и Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија који је усвојен и објављен у "Службеном гласнику БиХ" број 41/16.
3. Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, одлуком донесеном 27. 4. 2016. године, именовано је Ирону Хаџиабдић за чланицу Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из реда осталих².
4. На својој 14. сједници одржаној 31. 3. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је усвојила Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2015. години који је Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ усвојио на 30. сједници одржаној 24. 5. 2016. године, а Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на 21. сједници одржаној 14. 7. 2016. године.
5. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је припремила и усвојила следеће документе: Програм обуке запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ за 2016. годину; Годишњи извјештај о напретку у спровођењу препорука из Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ (децембар 2014 – децембар 2015); Први извјештај о имплементацији Акционог плана Централне изборне комисије БиХ за спровођење Стратегије за борбу против корупције (2015–2019); Програм рада Централне изборне комисије БиХ за 2017. годину; Двогодишњи извјештај о напретку у спровођењу препорука из Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ (децембар 2014 – децембар 2016); Средњорочни план рада Централне изборне комисије БиХ за период 2017–2019. године; Комуникациону стратегију Централне изборне комисије БиХ.
6. У новембру 2016. године Централна изборна комисија БиХ је Дирекцији за европске интеграције БиХ доставила одговоре на Листу потенцијалних питања на Упитник Европске комисије, а у јануару 2017. године, у информациони систем Дирекције за европске интеграције (ДЕИ) унесени су одговори на сва питања из Упитника Европске комисије која су додијељена Централној изборној комисији БиХ.
7. Централна изборна комисија БиХ је дана 4. 5. 2016. године објавила да ће локални избори у БиХ бити одржани 2. 10. 2016. године и усвојила календар изборних активности.
8. Локални избори су расписани за: 74 општинска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине; 57 скупштина општина у Републици Српској; 131 начелника општина у

¹"Службени гласник БиХ", број 31/16

² Одлука број: 01-34-1-1079/16 од 27. 4. 2016. године.

Босни и Херцеговини; 4 градска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине (Бихаћ, Тузла, Зеница и Широки Бријег); 6 скупштина градова у Републици Српској (Приједор, Бијељина, Бањалука, Добој, Зворник и Требиње); 10 градоначелника градова у Босни и Херцеговини и Скупштину Брчко дистрикта БиХ.

9. На дан закључивања Централног бирачког списка 18. 8. 2016. године укупан број бирача уписаних у Централни бирачки списак је био 3.263.906, од чега 3.177.557 бирача који гласају на редовним бирачким мјестима; 12.005 бирача са статусом расељеног лица који гласају лично; 8.946 бирача са статусом расељеног лица који гласају у одсуству; 287 бирача који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ и 65.111 бирача који гласају путем поште.
10. На Локалним изборима 2016. године учествовао је 451 политички субјекат: 102 политичке партије, 103 коалиције, 171 независни кандидат, 17 листа независних кандидата, 52 независна кандидата у име 52 групе грађана и 6 независних кандидата у име 6 удружења грађана. Овјерено је укупно 30.445 кандидата и то: 418 кандидата за начелника/градоначелника; 29.884 за вијећника/одборника и 143 кандидата за гарантоване мандате за припаднике националних мањина.
11. У 2016. години, поред обавезне обуке за изборну администрацију у Босни и Херцеговини, Централна изборна комисија БиХ је, у оквиру пројекта предизборне помоћи Савјета Европе, за Локалне изборе 2016. године развила нови наставни план и програм за изборну администрацију, обучила 283 потенцијална тренера и сертифицирала 199 тренера предсједника и чланова бирачких одбора који су у сарадњи с општинским/градским изборним комисијама на 160 сесија обуке обучила 8.119 предсједника и замјеника предсједника бирачких одбора, од тог броја је сертифицирала 7.912 полазника обуке. У оквиру истог пројекта развијена је и дугорочна база сертифицираних тренера, предсједника и чланова бирачких одбора, чиме је направљен искорак ка полупрофесионализацији изборне администрације у Босни и Херцеговини. Затим, у 10 градова у Босни и Херцеговини спроведена је информативно-едукативна кампања за три циљне групе: жене, лица старије животне доби и националне мањине с циљем њиховог већег укључивања у изборни процес.
12. За Локалне изборе 2016. године одређено је 5.221 бирачко мјесто у Босни и Херцеговини (5.202 бирачка мјеста за редовне бираче и бираче који гласају лично) и 5 бирачких мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству (амбасада БиХ у Београду и Бечу, генерални конзулат БиХ у Штутгарту и Минхену, Почасни конзулат БиХ у Грацу).
13. На локалним изборима 2016. године одржаним 2. 10. 2016. године гласао је укупно 1.782.831 бирач или 54,77%, од чега 906.357 или 55,77% мушкараца и 876.474 или 53,78% жена.³
14. У области безбједности изборног процеса Централна изборна комисија БиХ је благовремено обавијестила сва релевантна министарства унутрашњих послова и безбједносне агенције да је расписала Локалне изборе 2016. године након чега је Министарство безбједности БиХ именовало Радну групу за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских органа БиХ у вези са спровођењем локалних избора у БиХ (октобар 2016). Одлуком Радне групе за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских органа БиХ у вези са спровођењем

³ Подаци не укључују општину Столац гдје су избори прекинути.

локалних избора у БиХ (октобар 2016) формиран је Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." који је окупио полицијске органе у БиХ, а чији задатак је био спровођење и координација оперативних активности. На дан избора све информације су прикупљане у Оперативно-комуникационом центру 112 Министарства безбједности БиХ и просљеђиване Централној изборној комисији БиХ.

15. Изборни процес на дан одржавања Локалних избора 2016. године посматрао је рекордан број посматрача: 6.830 које је акредитовала Централна изборна комисија БиХ и према подацима достављеним Централној изборној комисији БиХ, 61.755 посматрача акредитованих од општинских/градских изборних комисија.
16. Општа је оцјена посматрача да су избори, углавном, уредно спроведени, да је процес гласања и пребројавања гласова спроведен на транспарентан и фер начин и да на бирачким мјестима која су посјетили чланови међународних посматрачких мисија нису уочена већа кршења Изборног закона⁴ са изузетком дешавања у општини Столац гдје је изборни процес прекинут.
17. У току припрема за Локалне изборе 2016. године Централна изборна комисија БиХ сусретала се и са проблемима као што су: актуелизовање података о лицима која имају статус расељених чиме је отежано идентификовање ових лица у Централном бирачком списку како би она могла остварити своја права утврђена чланом 20.8 Изборног закона БиХ, затим немогућност регистрације одређеног броја бирача који су требали да гласају ван земље због недостатка документације и пријавама о злоупотребама личних докумената за гласање путем поште.
18. У периоду изборних активности учесници изборног процеса подносили су приговоре и жалбе који се односе на: одлуке Централне изборне комисије БиХ којим је пријава политичког субјекта за учешће на Локалним изборима 2016. године била одбијена или одбачена; овјеру кандидата на кандидатским листама; одбијање уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ; давање/недавање сагласности на именовање чланова изборне комисије, жалбе на одлуку Централне изборне комисије БиХ о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године и објављивање броја бирача за сваку изборну јединицу, поступак именовања чланова бирачких одбора за Локалне изборе 2016. године; повреду члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ којим је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија; повреде изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката, кршење изборне шутње, повреде бирачког права на дан избора, поновљено бројање гласачких листића, поништење избора, одлуке о утврђивању резултата посредних избора.
19. У свим наведеним фазама изборног процеса укупно је изјављено 369 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 367 одбио или одбацио и двије одлуке вратио да се поступак понови, што у проценту износи да је 99% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено.

⁴Извјештај о Босни и Херцеговини за 2016. годину уз документ Саопштење Комисије Европском парламенту, Савјету, Европском економском и социјалном одбору и Одбору региона Саопштење о политици проширења ЕУ за 2016. годину, стр. 6.
http://dei.gov.ba/dei/media_servis/vijesti/default.aspx?id=17696&langTag=bs-BA; Локални избори 2016. Финални извјештај, Коалиције "Под лупом", децембар 2016, стр. 5; Final report of the 2016 A-WEB Election Visitor program (EVP) to the Local Elections on 2 October in Bosnia and Herzegovina, December 2016., str 5., <http://www.aweb.org/eng/bbs/B0000088/view.do?nttId=10611&menuNo=300071>.

20. У 2016. години поднесено је седам (7) апелација Уставном суду Босне и Херцеговине. Одлучујући по апелацијама Уставни суд Босне и Херцеговине је свих седам апелација одбацио као недозвољене с тим што је једном одлуком одлучио о три апелације.
21. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ је, у оквиру активности изградње информационе инфраструктуре, наставила даљу имплементацију Јединственог изборног информационог система (ЈИИС БиХ), а за Локалне изборе 2016. године властитим ресурсима развила нове модуле са циљем спровођења одредаба Правилника о спровођењу Локалних избора 2016. Примијењен је један унос резултата избора на нивоу општинских/градских изборних комисија који се контролише, а затим потврђује валидност како би се добили финални резултати гласања, који у наредним фазама могу бити процесирани за генерисање збирних резултата гласања.
22. Главни центар за бројање био је смјештен у објекту ЗОИ 84“ д.о.о. ОЦ “Зетра“ у Сарајеву и у његовом раду, осим запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, учествовала су 403 спољна сарадника распоређена у три смјене. У Главном центру за бројање пребројано је укупно 55.840 гласачких пакета сљедећих категорија: 38.592 гласачка пакета бирача ван БиХ, 141 гласачки пакет бирача који су гласали у ДКПБиХ, 3.696 гласачких пакета бирача који су гласали у одсуству, 10.589 гласачких пакета бирача који су гласали путем мобилног тима и 2.822 гласачка пакета бирача који су гласали непотврђеним гласачким листићем. Према одлукама, у Главном центру за бројање поново је вршено бројање за 65 бирачких мјеста.
23. Дана 1. 11. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је у законом прописаном року (30 дана од дана одржавања избора) донијела Одлуку о потврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године⁵ којом су потврђени резултати избора за: 73 општинска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине; 57 скупштина општина у Републици Српској; 130 начелника општина у Босни и Херцеговини; 4 градска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине (Бихаћ, Тузла, Зеница и Широки Бријег); 6 скупштина градова у Републици Српској (Приједор, Бијељина, Бањалука, Добој, Зворник и Требиње); 10 градоначелника градова у Босни и Херцеговини и Скупштину Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, осим за изборни ниво Столац (176А) јер је Централна изборна комисија БиХ, дана 26. 1. 2017. године, донијела одлуку којом се поништавају избори одржани 2. 10. 2016. године у изборној јединици Столац за начелника и за општинско вијеће на свим редовним бирачким мјестима, те гласање путем мобилних тимова, као и гласање у одсуству и гласање путем поште.
24. На Локалним изборима 2016. године одржаним 2. 10. 2016. године од 140 потврђених мандата за начелника/градоначелника 134 мандата или 96% је припало мушкарцима, а 6 или 4% женама. Жене су изабране за начелнице у општинама: Источни Дрвар, Језеро, Калиновик, Ново Горажде, Мркоњић Град и Високо.
25. У општинска/градска вијећа и скупштине општина/градова изабрано је укупно 3.119 носилаца мандата од чега 2.544 (81,56%) мушкарца и 575 жена (18,44%). Од укупног броја носилаца мандата представника националних и етничких мањина је 26, од чега 23 мушкарца и 3 жене.
26. Након спроведених Локалних избора 2016. и потврђивања резултата избора, 109 изабраних званичника одбили су да прихвате освојени мандат, те је спроведен поступак

⁵"Службени гласник БиХ", број 82/16.

провјере сљедећих квалификованих кандидата и донесено 109 управних аката којим је мандат додијељен сљедећим квалификованим кандидатима.

27. Дана 24. 11. 2016. године, због дешавања на дан Локалних избора 2016. године у општини Столац, Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку о разрјешењу чланова Општинске изборне комисије Столац. Због чињенице да је Општинско вијеће Столац функционисало у техничком мандату није било могуће именовати нову Општинску изборну комисију, стога је Централна изборна комисија БиХ Рјешењем од 12. 1. 2017. године именовала замјенске чланове Општинске изборне комисије Столац, до потврђивања резултата поновљених избора 2017. године за основну изборну јединицу Столац, који су поново спровели изборе у општини Столац.
28. Одлука о расписивању и одржавању поновљених избора у основној изборној јединици Столац и Упутство о роковима изборних активности за одржавање поновљених избора у основној изборној јединици Столац су донесени на 7. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 5. 2. 2017. године.
29. Поступак координисања и надгледања поновљених избора у основној изборној јединици Столац који се одржавају 19. 2. 2017. године је регулисан Инструкцијом о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона Босне и Херцеговине коју је Централна изборна комисија БиХ усвојила 16. 2. 2017. године. Наведеном инструкцијом овлашћени службеници Централне изборне комисије БиХ су акредитовани у име Централне изборне комисије БиХ да координишу и надгледају рад бирачких одбора и дужни су да сачине извјештај о свим активностима предвиђеним чланом 3 наведене инструкције. Укупно 25 запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ је било распоређено у Општинској изборној комисији Столац и на свим бирачким мјестима у општини Столац укључујући и мобилне тимове.
30. На поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац учествовало је 7 политичких партија, 5 независних кандидата и 2 коалиције.
31. За поновљене изборе у основној изборној јединици Столац Централна изборна комисија БиХ је акредитовала 40 посматрача, а сви претходно акредитовани посматрачи су могли посматрати изборни процес у општини Столац.
32. Централна изборна комисија БиХ је за поновљене изборе у основној изборној јединици Столац спровела едукацију замјеника чланова Општинске изборне комисије Столац са којима је и спровела обуку предсједника и чланова бирачких одбора.
33. На Централном бирачком списку за општину Столац, на дан поновљених избора 19. 2. 2017. године било је регистровано 11.430 бирача – 5.870 или 51,36% мушкараца и 5.560 или 48,64% жена од чега: 9.871 за гласање на редовим бирачким мјестима; 31 бирач за гласање у одсуству; 40 бирача за гласање лично; 141 бирач за гласање путем мобилног тима; 26 бирача за гласање непотврђеним гласачким листићем, 1.321 бирач за гласање путем поште.
34. На поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац гласало је укупно 8.509 или 74,44% бирача од чега 4.325 или 50,83% мушкараца и 4.184 или 49,17% жена.
35. Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." координисао је све активности на обезбјеђењу дистрибуције и враћања изборног материјала за поновљене изборе у основној изборној јединици Столац и заједно са другим безбједносним агенцијама је

- обезбиједио изборни процес у општини Столац, дана 19. 2. 2017. када су поново одржани локални избори. Нарушавања безбједносне ситуације није било. Према мишљењу посматрача избори су протекли слободно и поштено.
36. Дана, 6. 3. 2017. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлука о потврђивању и објављивању резултата поновљених избора за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу општине Столац ("Службени гласник БиХ", број 17/17).
 37. За изабране званичнике на поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац припремљено је 18 увјерења о додјели мандата (за начелника и 17 вијећника), изјава о прихватању/одбијању мандата, потврда о пријему увјерења о додјели мандата, те изјава о имовинском стању, а исти су додијељени дана 15. 3. 2017. године.
 38. У вези са спровођењем посредних избора у Градском вијећу Града Сарајева и општинским вијећима која чине Град Сарајево те Скупштини града Источно Сарајево и скупштинама општина које чине Град Источно Сарајево, Централна изборна комисија БиХ је потврдила резултате посредних избора за Градско вијеће Града Сарајева из 4 општинска вијећа (Стари Град Сарајево, Центар Сарајево, Ново Сарајево и Нови Град Сарајево). Мандати су додијељени за 28 новоизабраних вијећника у Градско вијеће Града Сарајева. У вези са спровођењем посредних избора за Скупштину града Источно Сарајево Централна изборна комисија БиХ је потврдила резултате посредних избора за Скупштину града Источно Сарајево из 6 скупштина општина (Пале, Соколац, Источни Стари Град, Источно Ново Сарајево, Трново и Источна Илица) и донијела одлуку о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Скупштину града Источно Сарајево. Мандати су додијељени за 31 новоизабраног одборника у Скупштину града Источно Сарајево.
 39. Према обједињеним резултатима локалних избора одржаних 2. 10. 2016. године и поновљених избора за основну изборну јединицу Столац од 141 потврђеног мандата за начелника/градоначелника 135 мандата или 96% припали су мушкарцима, а 6 или 4% женама. Жене су изабране за начелнице у општинама: Источни Дрвар, Језеро, Калиновик, Ново Горажде, Мркоњић Град и Високо.
 40. У општинска/градска вијећа и скупштине општина/градова на локалним изборима одржаним 2. 10. 2016. године и поновљеним изборима за основну изборну јединицу Столац изабрано је 3.136 носилаца мандата од чега 2.556 (81,50%) мушкараца и 580 жена (18,50%). Од укупног броја носилаца мандата представника националних и етничких мањина је 26, од чега 23 мушкарца и 3 жене. Старосна структура носилаца мандата је сљедећа: 476 носилаца мандата су млађи од 30 година, од чега је 315 мушкараца и 161 жена, док су 2.660 носилаца мандата старосне доби 30 и више година, од чега је 2.241 мушкарац и 419 жена.
 41. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ је спровела изборе за органе локалне управе и самоуправе на подручју три (3) општине (Љубушки, Сарајево Центар и Босански Петровац – два пута).
 42. У складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2016. годину ("Службени гласник БиХ" број 101/15) Централној изборној комисији БиХ је одобрен укупан буџет у износу од 6.896.000,00 КМ.

43. Укупан кориговани буџет Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2016. годину, са пренесеним неискоришћеним средствима из 2015. године на вишегодишњем капиталном улагању и намјенским средствима донација, износи укупно 8.128.227,60 КМ.
44. У буџету институција БиХ за 2016. годину предвиђена средстава за Локалне изборе 2016. године износе 3.963.000 КМ, а укупни трошкови се крећу око 3.051.000 КМ. Из донације Савјета Европе – пројекат предизборне помоћи за Локалне изборе 2016. године утрошено је 147.521,04 КМ. Наведена средстава су искоришћена за обуку тренера предсједника и чланова бирачких одбора, обуку предсједника и замјеника предсједника бирачких одбора, израду и штампање Приручника за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016, Приручника за посматрање избора – Локални избори 2016, израду дугорочне базе података сертификованих тренера и предсједника/чланова бирачких одбора и информативну кампању намијењену женама, лицима старије животне доби и националним мањинама.
45. За потребе спровођења поновљених избора у општини Столац Савјет министара БиХ је Одлуком о одобравању средстава из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину (ВМ број: 20/17 од 9. 2. 2017. године) Централној изборној комисији БиХ одобрио средства у износу од 39.000,00 КМ.
46. У области јавних набавки у извјештајном периоду спроведено је 12 отворених, 8 конкурентских поступака и 1 поступак у складу са Правилником о поступку додјеле уговора из Анекса II Дио Б Закона о јавним набавкама, што је укупно 21 поступак.
47. Одлуком Централне изборне комисије БиХ⁶ о повраћају уплаћеног новчаног износа таксе за овјеру политичким партијама од 14. 12. 2016. године, политичким партијама које имају право на повраћај новчаног износа таксе биће враћено 207.800,00 КМ, а независним кандидатима 156.000,00 КМ, што чини укупно 363.800,00 КМ.
48. Политички субјекти који су Централној изборној комисији БиХ поднијели постизборни финансијски извјештај исказали су трошкове изборне кампање у износу од 7.026.056,25 КМ, од чега политичке партије 7.004.404,78 КМ, а независни кандидати 21.651,47 КМ.
49. У складу са чланом 17. Закона о финансирању политичких партија, Парламентарној скупштини БиХ је поднесен Извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија у 2014. години, број: 03-07-6-894/16 од 18. 8. 2016. године, који се дијели као скупштински штампани материјал.
50. Централна изборна комисија БиХ је извршила преглед и контролу годишњег финансијског извјештаја политичких партија за 2015. годину за 118 политичких партија, колико их је поднијело годишњи финансијски извјештај.
51. До краја 2016. године издато је 40 извјештаја о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2015. годину који су, у складу са одредбама члана 10. ставови (3), (4) и (5) Закона о финансирању политичких партија и одредбама члана 10. став (2) Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије

⁶ Одлука о враћању уплаћеног новчаног износа таксе за овјеру, број: 06-1-07-3-1513/16 од 14. 12. 2016. године, донесена на 93. сједници Централне изборне комисије БиХ.

финансијских извјештаја политичких партија, у форми прелиминарних достављених политичким партијама на изјашњавање.

52. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ је развила апликацију путем које ће политичке партије подносити финансијске извјештаје у електронској форми, почевши од 2017. године, што ће значајно унаприједити транспарентност финансирања политичких партија.
53. У оквиру међународне сарадње, Централна изборна комисија БиХ је сачинила информацију о свим до сада предузетим и реализованим активностима, из своје надлежности, на имплементацији препорука Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције – GRECO, из Евалуационог извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине – Транспарентност финансирања политичких партија.
54. Током 2016. године извршене су провјере за два кандидата за функцију министра и два кандидата за функцију замјеника министра у Савјету министара БиХ и то: два кандидата за министра комуникација и транспорта БиХ, једног кандидата за замјеника министра одбране БиХ и једног кандидата за замјеника министра цивилних послова БиХ.
55. Централна изборна комисија БиХ је и у 2016. години наставила активни ангажман у Удружењу европских изборних службеника (АСЕЕЕО), учешћем у раду његовог Извршног одбора и у раду 25. годишње конференције и Генералне скупштине АСЕЕЕО, као и учешћем на 3. Генералној скупштини и састанцима Извршног одбора и Одбора за надзор и ревизију Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB), а настављена је сарадња са тијелима за спровођење избора те учествовање на конференцијама, семинарима/радионицама и посматрачким мисијама. Представници Централне изборне комисије БиХ су у 2016. години учествовали на једном међународном семинару, 4 конференције, једном округлом столу и у 4 изборне посматрачке мисије.
56. Током 2016. године настављена је сарадња са невладиним сектором, а посебно са Удружењем изборних званичника у БиХ и Коалицијом “Под лупом“.
57. Централна изборна комисија БиХ је у извјештајном периоду одржала 99 сједница, 17 конференција за медије, издала 55 саопштења за медије и одговорила на 151 захтјев за приступ информацијама.
58. Током 2016. године настављени су радови на санацији дијела зграде Централне изборне комисије БиХ гдје ће бити смјештен Центар за едукацију Централне изборне комисије БиХ и до сада је реализовано 64% предвиђених радова. У буџетском захтјеву Централне изборне комисије БиХ за 2017. годину планирана су средства за наставак радова на Центру за едукацију.

Увод

59. Изборним законом Босне и Херцеговине, члан 2.9 став (1) тачка 16⁷ утврђено је да Централна изборна комисија Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна изборна комисија БиХ) подноси годишњи извјештај Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Парламентарна скупштина БиХ) о спровођењу избора у Босни и Херцеговини, спровођењу Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Изборни закон БиХ) и иницира измјене тог закона, док је Законом о финансирању политичких партија, члан 17⁸ прописано да Централна изборна комисија БиХ има обавезу да сваке године Парламентарној скупштини БиХ поднесе извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија.
60. Осим наведених закона, у надлежности Централне изборне комисије БиХ је и спровођење дијела Закона о савјету министара Босне и Херцеговине⁹, којим је Централна изборна комисија БиХ надлежна да оцјењује, на основу достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег, министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ испуњава услове за именовање. Такође, Законом о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, члан 13¹⁰, Централна изборна комисија БиХ врши провјеру кандидата за директора и замјеника директора Агенције.
61. Овај извјештај обухвата најзначајније активности које се односе на спровођење закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ за период од 1. јануара до 31. децембра 2016. године и поновљене изборе у општини Столац који су одржани 19. 2. 2017. године. У извјештајном периоду на 99 одржаних сједница Централне изборне комисије БиХ расправљало се и одлучивало о низу питања и задатака који су се односили на организацију, спровођење и имплементацију резултата Локалних избора 2016. године, спровођење посредних избора за законодавне органе власти, активностима на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе, праћење рада и стања попуњености изборних комисија, едукацију изборне администрације, надоградњу и тестирање Јединственог изборног информационог система (ЈИИС БиХ), редовне активности на вођењу евиденције Централног бирачког списка и изјава о имовинском стању, одлучивање по захтјевима и жалбама политичких субјеката; разматрање финансијских извјештаја политичких партија; утврђивање престанка мандата изабраних званичника и додјелу мандата сљедећим квалификованим кандидатима са листа политичких субјеката; план и програм едукације изборне администрације (општинских/градских изборних комисија и особља запосленог у центрима за бирачки списак); доношење одлука о свим набавкама за потребе пројекта предизборне помоћи Савјета Европе, спровођење тендерских и других поступака за набавку и потписивање уговора с изабраним понуђачима и тако даље.
62. Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2016. години који, такође, садржи и Извјештај о спровођењу Локалних избора 2016. године подијељен је на 6 дијелова који чине једну цјелину.
63. Од првог до трећег дијела излаже се материјал који се односи на досљедну примјену

⁷"Службени гласник БиХ", бројеви: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16.

⁸"Службени гласник БиХ", бројеви: 95/12 и 41/16.

⁹"Службени гласник БиХ", бројеви: 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 и 24/08.

¹⁰"Службени гласник БиХ", бројеви: 103/09 и 58/13.

закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ.

64. Четврти дио извјештаја односи се на међународну сарадњу, семинаре и едукације које Централна изборна комисија БиХ редовно одржава, настојећи да кроз размјену искустава с изборним комисијама других земаља ради на унапређењу свог рада.
65. Пети дио се односи на јавност рада Централне изборне комисије БиХ као независног органа који треба да транспарентно и на непристрасан начин проведе све законе из своје надлежности.
66. У шестом дијелу су понуђене препоруке чију реализацију Централна изборна комисија БиХ настоји подстаћи код релевантних институција БиХ како би будући рад у спровођењу изборног процеса био што квалитетнији.
67. Централна изборна комисија БиХ је, на својој 20. сједници одржаној 13. 4. 2017. године, размотрила и усвојила овај извјештај који се подноси Парламентарној скупштини БиХ.

О Централној изборној комисији Босне и Херцеговине

Визија

Пружање подршке демократским процесима у Босни и Херцеговини и развоју друштва без корупције.

Мисија

Централна изборна комисија БиХ спроводи изборни процес, обавља финансијску контролу политичких партија и оцјењује да ли кандидати испуњавају услове за именовање предсједавајућег, министара и замјеника министара у Савјету министара БиХ, као и кандидата за директора и замјеника директора у Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције и тако доприноси јачању демократских процеса у Босни и Херцеговини.

Наше вриједности

Владавина закона: У својим активностима изборна администрација поступа искључиво према важећем законодавству.

Независност и непристрасност: Централна изборна комисија БиХ је независан орган који спроводи своје активности на независан начин без било каквих политичких утицаја или мијешања, унутар законом прописаних надлежности. Као независан орган одговоран за спровођење слободних и поштених избора, као и других закона из своје надлежности, Централна изборна комисија БиХ спроводи своје активности на непристрасан начин, не учествује у политичким расправама и не демонстрира политичку наклоност.

Транспарентност и јавност рада: Изборни процеси и активности Централне изборне комисије БиХ су у потпуности транспарентни, а све информације су доступне јавности. Централна изборна комисија БиХ његује принцип размјене информација са свим кључним актерима.

Одговорност: Централна изборна комисија БиХ и њено особље обављају своје дужности на одговоран начин и редовно објављује извјештаје о раду.

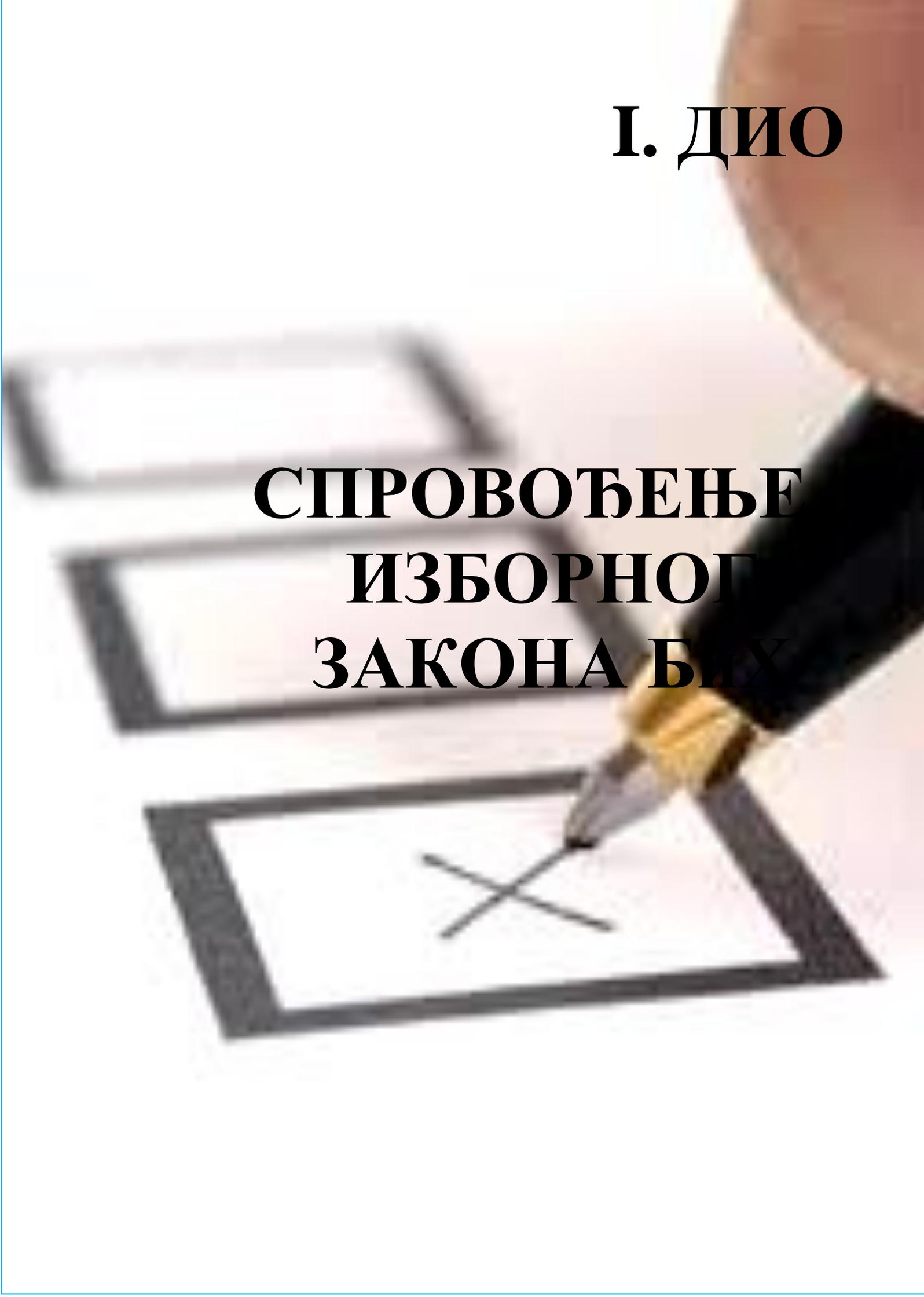
Професионални интегритет: Централна изборна комисија БиХ одржаваће своју професионалну компетентност кроз развој стручних, ефикасних, мотивисаних и професионалних људских ресурса.

Наши циљеви

- ❖ Задржати статус независне институције која доприноси демократизацији друштва у Босни и Херцеговини;
- ❖ допринос изградњи институционалних капацитета Босне и Херцеговине;
- ❖ јачање плуралистичке демократије, људских права и слобода и владавина закона;
- ❖ осигурање тачности бирачких спискова и идентификације бирача;
- ❖ сповећање свјесности бирача;
- ❖ развој људских ресурса кроз циљану едукацију;
- ❖ коришћење савремених информационих технологија;
- ❖ унапређење сарадње са свим кључним актерима;
- ❖ развој ефикасних механизма за мониторинг и евалуацију.

I. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ИЗБОРНОГ
ЗАКОНА БИХ**

1. Припрема и спровођење непосредних и посредних избора

1.1. Изборне активности

1.1.1. Активности на измјенама и допунама Изборног закона БиХ

68. Уважавајући препоруке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из "Извјештаја о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2014. годину", закључком Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ донесеним на 11. сједници одржаној 13. 5. 2015. године, и закључком Дома народа Парламентарне скупштине БиХ донесеним на 4. сједници одржаној 18. 5. 2015. године формирана је Интерресорна радна група за измјену изборног законодавства БиХ.
69. Из Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ именовани су посланици: Хазим Ранчић, Борјана Кришто и Лазар Продановић. Из Дома народа Парламентарне скупштине БиХ именовани су: Халид Гењац, Бариша Чолак и Драгутин Родић. Дана, 8. 6. 2015. године је у Интерресорну радну групу за измјену изборног законодавства Босне и Херцеговине из Дома народа Парламентарне скупштине БиХ именован Огњен Тадић умјесто Драгутина Родића.
70. Закључком предсједника Централне изборне комисије БиХ, број: 05-1-02-1-366-5/15 од 25. 5. 2015. године именовани су чланови Интерресорне радна група за измјену изборног законодавства БиХ из Централне изборне комисије БиХ: др Ахмет Шантић, предсједник Централне изборне комисије БиХ, Бранко Петрић и Владо Рогић, чланови Централне изборне комисије БиХ.
71. Из Савјета министара БиХ именовани су: Јосип Грубеша, Семиха Боровац и Мирко Шаровић.
72. Интерресорна радна група конституисана је на првој (1.) сједници, одржаној 14. 10. 2015. године избором руководства: Бранко Петрић, предсједавајући, др Ахмет Шантић, први замјеник и Владо Рогић, други замјеник, и одржала је 14 сједница у реализацији задатка припреме измјена изборног законодавства Босне и Херцеговине и Закона о финансирању политичких партија.
73. Представнички дом и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ је донио закључак којим се обавезује Интерресорна радна група за измјену изборног законодавства БиХ да изради и приједлог закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија с циљем реализације препорука GRECO-а.¹¹
74. Интерресорна радна група је, посредством овлашћеног предлагача, дана 23. 3. 2016. године упутила домовима у парламентарну процедуру Приједлог закон о измјенама и допунама Изборног закона БиХ, који је усвојен и објављен у "Службеном гласнику БиХ" број 31/16, и Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија, који је усвојен и објављен у "Службеном гласнику БиХ" број 41/16.

¹¹ Закључак Представничког дома ПС БиХ са 18. сједнице одржане 7. 10. 2015. године и закључак Дома народа ПС БиХ са 10. сједнице одржане 14. 10. 2015. године.

1.1.2.Активности у вези с избором члана Централне изборне комисије БиХ

75. У складу с одредбом члана 2.5 ставови (3) и (4) Изборног закона БиХ именована је Комисија за избор и именовање чланова Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Комисија за избор и именовање) која има седам чланова (два Бошњака, два Србина и два Хрвата и један из реда осталих), од којих је два именовано председник Високог судског и тужилачког савјета Босне и Херцеговине из реда чланова Савјета, једног из реда хрватског народа и једног из реда осталих; три члана је именовала Административна комисија Парламентарне скупштине БиХ из реда чланова Комисије из Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, по једног из конститутивних народа и два члана је именовао председник Централне изборне комисије БиХ из реда чланова Централне изборне комисије БиХ, једног из реда бошњачког народа и једног из реда српског народа.
76. Након разматрања листе кандидата, коју је дана 7. 4. 2016. године доставила Комисија за избор и именовање, Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ одлуком број: 01-34-1-1079/16 од 27. 4. 2016. године именовано је Ирону Хаџиабдић за чланицу Централне изборне комисије БиХ из реда осталих. Одлука о именовању је објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 36/16.

1.1.3. Нормативна дјелатност

77. Припрема и усвајање нормативних аката, као континуирани задатак Централне изборне комисије БиХ, огледа се у изради подзаконских аката донесених на основу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ.
- Одлука о расписивању и одржавању локалних избора 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
 - Правилник о вођењу и употреби Централног бирачког списка ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
 - Правилник о начину спровођења избора – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
 - Правилник о измјени Правилника о начину спровођења избора у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 43/16);
 - Правилник о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у Босни и Херцеговини – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 43/16);
 - Правилник о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Локалне изборе 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
 - Упутство о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 32/16);

- Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Локалне изборе у БиХ који ће се одржати у недјељу, 2. 10. 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Упутство о измјени упутства у поступку спровођења посредних избора за органе власти у БиХ обухваћених Изборним законом БиХ ("Службени гласник БиХ", број 90/16);
- Одлука о дипломатско-конзуларним представништвима у иностранству у којим се планира организовање гласања за Локалне изборе у БиХ 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Одлука о висини таксе за овјеру за учешће на Локалним изборима 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Одлука о утврђивању броја бирача уписаних у Централни бирачки списак по основним изборним јединицама на дан расписивања локалних избора ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Одлука о називима и ознакама основних изборних јединица ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Одлука о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у БиХ – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 32/16);
- Упутство о изгледу и начину испуњавања образаца изјаве о имовинском стању – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 43/16);
- Упутство о утврђивању квалификација, броја и именовању чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 6/16 и 13/16);
- Одлука о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године у Босни и Херцеговини и објављивању броја бирача за сваку основну изборну јединицу ("Службени гласник БиХ", број 65/16);
- Одлука о утврђивању и објављивању броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине за Локалне изборе 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 65/16);
- Одлука о измјени одлуке о утврђивању и објављивању броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине за Локалне изборе 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 65/16);
- Одлука о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 65/16);
- Допунска одлука о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 65/16);

- Одлука о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", број 65/16);
- Одлука о потврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године ("Службени гласник БиХ", број 82/16);
- Одлука о стављању ван снаге Упутства за примјену члана 1.8 став (4) и члана 1.3а став (3) Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/17);
- Упутство о измјени Упутства о поступку спровођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 8/17);
- Правилник о допуни Правилника о начину спровођења избора у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 9/17);
- Одлука о расписивању и одржавању поновљених избора у основној изборној јединици Столац ("Службени гласник БиХ", број 9/17);
- Одлука о потврђивању и објављивању резултата поновљених избора за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу општине Столац ("Службени гласник БиХ", број 17/17).

1.1.4. Остала акта Централне изборне комисије БиХ

- Одлука о одбијању уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине за Локалне изборе 2016. године;
- Одлука о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године;
- Одлука о првој измјени о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године;
- Одлука о другој измјени о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године;
- Одлука о трећој измјени о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Пале за Скупштину Града Источно Сарајево;
- Одлука о повраћају уплаћеног новчаног износа таксе за овјеру;
- Упутство о начину рада и извјештавања изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини;

- Одлука о успостављању Главног центра за бројање и о именовану директора и замјеника директора Главног центра за бројање за Локалне изборе 2016. године;
- Одлука о именовану главног контролора, замјеника главног контролора, контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и другог изборног материјала на Локалним изборима 2016. године;
- Инструкција о начину задуживања додатним гласачким листићима бирачких одбора на бирачким мјестима за издавање непотврђених гласачких листића и мобилних тимова за Локалне изборе 2016. године;
- Инструкција о расподјели кандидата мање заступљеног пола на кандидатским листама;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Нови Град Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Источно Ново Сарајево за Скупштину града Источно Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Стари Град Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Центар Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Ново Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Трново за Скупштину Града Источно Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Источни Стари Град за Скупштину града Источно Сарајево;
- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Соколац за Скупштину града Источно Сарајево;
- Одлука о овјери кандидатских листа за посредне изборе за Градско вијеће Града Сарајева – Центар Сарајево;
- Одлука о овјери кандидатских листа за посредне изборе за Градско вијеће Града Сарајева – Ново Сарајево;
- Одлука о овјери кандидатских листа за посредне изборе за Скупштину града Источно Сарајево – Трново;
- Одлука о потврђивању резултата посредних избора за Градско вијеће Града Сарајева;

- Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Пале за Скупштину града Источно Сарајево;
 - Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Источна Илица за Скупштину града Источно Сарајево;
 - Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Скупштину града Источно Сарајево;
 - Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Скупштину града Источно Сарајево;
 - Одлука о поништењу избора у основној изборној јединици Столац спроведених на дан 2. 10. 2016. године за Општинско вијеће Столац и начелника Општине Столац на свим редовним бирачким мјестима, те гласање путем мобилних тимова, као и гласање у одсуству и гласање путем поште;
 - Упутство о роковима изборних активности за одржавање поновљених избора у основној изборној јединици Столац;
 - Инструкција о поступку спровођења поновљених избора за општинског начелника и општинско вијеће у основној изборној јединици Столац;
 - Одлука о успостављању Главног центра за бројање и о именовану директора и замјеника директора Главног центра за бројање за спровођење поновљених избора у основној изборној јединици Столац;
 - Одлука о именовану главног контролора, замјеника главног контролора, контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и другог изборног материјала на поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац;
 - Инструкција о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона Босне и Херцеговине;
 - Одлука о утврђивању и објављивању резултата поновљених избора за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу Општине Столац одржаних дана 19. фебруара 2017. године.
78. По поднесцима Републичке комисије за спровођење референдума РС којим се тражи извод из Централног бирачког списка за спровођење референдума у РС, Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку којом је одбацила поднеске као неосноване. Републичка комисија за спровођење референдума РС поднијела је жалбу Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине на наведену одлуку Централне изборне комисије БиХ, коју је Суд БиХ одбацио као недопуштену.
79. Централна изборна комисија БиХ је, на својој 3. сједници одржаној 20. 1. 2016. године, дала сагласност на Програм обуке упослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ за 2016. годину (бр. 04-2-34-8-53-1/16).

80. Годишњи извјештај о напретку у спровођењу препорука из Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ (децембар 2014 – децембар 2015. године) усвојен је на 3. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној дана 20. 1. 2016. године (акт број: 04-07-10-1215-31/13) и исти је достављен Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције¹².
81. На својој 14. сједници одржаној 31. 3. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је усвојила Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2015. години (акт број: 04-2-07-10-333-1/16). Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ на 30. сједници одржаној 24. 5. 2016. године, а Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на 21. сједници, одржаној 14. 7. 2016. године, усвојили су Извјештај о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2015. години заједно са препорукама садржаним у њему¹³.
82. Централна изборна комисија БиХ је, на 34. сједници одржаној 30. 6. 2016. године, усвојила Први извјештај о имплементацији Акционог плана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за спровођење Стратегије за борбу против корупције 2015–2019 (акт број: 04-07-10-396-20/14) који је достављен Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК).¹⁴ У извјештајном периоду укупно је реализовано 28 од 54 активности како слиједи: 15 од укупно 21 активности чија реализација је предвиђена за прву годину након усвајања Стратегије, 7 активности које се континуирано спроводе током периода трајања Стратегије од укупно 11; једну (1) активност која се континуирано спроводи након протјека прве године од усвајања Стратегије од предвиђених 7; и 5 активности чија је реализација планирана у другој години по усвајању Стратегије од предвиђених 11.
83. Након добијања позитивног мишљења од Министарства финансија и трезора БиХ¹⁵ Централна изборна комисија БиХ је, на својој 92. сједници одржаној 8. 12. 2016. године, усвојила Програм рада Централне изборне комисије БиХ за 2017. годину (акт број: 04-07-10-1566-3/16).
84. Двогодишњи извјештај о напретку у спровођењу препорука из Плана интегритета Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (децембар 2014 – децембар 2016) усвојен је на 96. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 21. 12. 2016. године (акт број: 04-07-10-1215-35/13) и исти је достављен Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције. Резултати мониторинга и евалуације су показали да је Централна изборна комисија БиХ у извјештајном периоду у потпуности реализовала 7 препорука (64%) из Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ; 3 препоруке (27,2%) су реализоване дјелимично док једна препорука (9%) није реализована. У 2017. години, а у складу са активношћу 2.7.3. предвиђеном у Акционом плану Централне изборне комисије БиХ за спровођење Стратегије за борбу против корупције (2015–2019) извршиће се усклађивање постојећег Плана интегритета Централне изборне комисије БиХ, због структуралних промјена у вези са усвајањем Правилника о измјенама и допунама Правилника о унутрашњој организацији Секретаријата Централне изборне комисије БиХ¹⁶ и прелазак особља Одсека за

¹² Као прилог акту број: 04-07-10-1215- 32/13 од 20. 1. 2016. године

¹³ Акт Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, број: 01-50-1-15-30/16 од 27. 5. 2016. године и акт Дома народа Парламентарне скупштине БиХ, број: 02-50-6-16-21/16 од 15. 7. 2016. године

¹⁴ Акт Централне изборне комисије БиХ, број: 04- 07 -10-396-21/14 од 30. 6. 2016. године

¹⁵ Акт Министарства финансија и трезора БиХ, број: 05-02-2-9665-2/15 од 17. 12. 2015. године

¹⁶ Усвојен на 50. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 7. 9. 2015. године (акт број: 05-1-02-3-617-1/15)

спровођење закона о сукобу интереса у Агенцију за превенцију корупције и координацију борбе против корупције као и потребе за новом процјеном тачака подложности/рањивости коруптивним појавама унутар институције.

85. Централна изборна комисија БиХ је, на својој 88. сједници одржаној 24. 11. 2016. године, усвојила Средњорочни план рада Централне изборне комисије БиХ за период 2017–2019. године (акт број: 07-1-07-10-77-516). Министарство финансија и трезора БиХ је дало мишљење којим констатује да је Средњорочни план рада Централне изборне комисије БиХ за период 2017–2019. припремљен у складу са методолошким смјерницама наведеним у Одлуци о поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама и Упутству о методологији у поступку средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама БиХ које је донио Савјет министара БиХ.¹⁷
86. Комуникацијска стратегија Централне изборне комисије БиХ усвојена је на 8. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 25. 2. 2016. године (акт број: 04-1-50-2-190-1/16).
87. Централна изборна комисије БиХ је Дирекцији за европске интеграције БиХ у децембру 2016. године доставила одговоре на Листу потенцијалних питања на Упитник Европске комисије, а у јануару 2017. године је у информатички систем DEI унијела одговоре на сва питања из Упитника Европске комисије која су јој додијељена.

1.1. Објављивање Локалних избора 2016. године

88. Централна изборна комисија БиХ је дана 4. 5. 2016. године, у складу са чланом 1.14 и чланом 2.9 став (1) тачка 2.а Изборног закона БиХ, донијела Одлуку о расписивању и одржавању Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године¹⁸, као и Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Локалне изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу 2. 10. 2016. године¹⁹ (у даљем тексту: Упутство о роковима и редослиједу изборних активности). Локални избори 2016. године се одржавају за следеће нивое власти:
 - 74 општинска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине,
 - 57 скупштина општина у Републици Српској,
 - 131 начелника општина у Босни и Херцеговини,
 - 4 градска вијећа у Федерацији Босне и Херцеговине (Бихаћ, Тузла, Зеница и Широки Бријег),
 - 6 скупштина градова у Републици Српској (Приједор, Бијељина, Бањалука, Добој, Зворник и Требиње),
 - 10 градоначелника градова у Босни и Херцеговини и
 - Скупштину Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

¹⁷Акт Министарства финансија и трезора БиХ, број: 13-22-1-1734-10/15 од 25. 8. 2015. године.

¹⁸"Службени гласник БиХ", број 32/16.

¹⁹*Ибид.*

1.3. Активности уписа бирача у Централни бирачки списак за Локалне изборе 2016. године

1.3.1. Ажурирање Централног бирачког списка

89. Поступак вођења Централног бирачког списка и уписа бирача прописан је поглављем 3 Изборног закона БиХ – Бирачки списак, те Правилником о вођењу Централног бирачког списка. Централни бирачки списак је евиденција о држављанима БиХ који имају бирачко право у складу с Изборним законом БиХ и формира се, води и користи за потребе организације и спровођења избора у складу са законом, за спровођење референдума, за спровођење опозива изабраног функционера и изборе органа локалне самоуправе у складу са законом. Централни бирачки списак је јединствен, сталан и редовно се ажурира.
90. Одлуком о утврђивању броја бирача уписаних у Централни бирачки списак по основним изборним јединицама на дан расписивања Локалних избора 2016. године²⁰ у Босни и Херцеговини утврђено је да укупан број бирача уписаних у Централни бирачки списак по основним изборним јединицама износи **3.345.486**.
91. Одлуком о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године у Босни и Херцеговини и објављивању броја бирача за сваку основну изборну јединицу, на основи члана 3.6 став (2) тачка е) и став (б) тачка а) Изборног закона БиХ, од 25. 8. 2016. године, закључен је Централни бирачки списак који ће се користити за Локалне изборе 2016. године.
92. Укупан број бирача на Централном бирачком списку је 3.263.906 од чега је број редовних бирача, са стањем на дан 18. 8. 2016. године у 24.00 часа, 3.177.557; број бирача са статусом расељеног лица који гласају у одсуству износи 8.946; број бирача са статусом расељеног лица који гласају лично износи 12.005; број бирача који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ износи 287 и број бирача који гласају путем поште износи 65.111. Наведеном одлуком утврђен је и број наведених категорија бирача према основним изборним јединицама, а иста је објављена и на интернет страници Централне изборне комисије БиХ.
93. Наведени подаци коришћени су за израду извода из Централног бирачког списка по бирачким мјестима који су се користили на дан одржавања локалних избора 2. 10. 2016. године.

Табела 1. Регистровани бирачи по категоријама на дан 18. 8. 2016. године

Категорија	Број бирача
Редовни бирачи	3.177.557
Бирачи који гласају лично	12.005
Бирачи који гласају у одсуству	8.946
Бирачи регистровани за гласање путем поште	65.111
Бирачи регистровани за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ	287
УКУПНО	3.263.906

²⁰Ибид.

94. Пресјек стања Централног бирачког списка је извршен са стањем **на дан одржавања локалних избора 2. 10. 2016. године** те је донесена одлука о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка у који је уписано **3.155.128 бирача** који гласају на редовним бирачким мјестима. Податак не укључује бираче из општине Столац.
95. На локалне изборе одржане 2. 10. 2016. године изашло је укупно **1.782.831** бирач или **54,77 %**, од чега 906.357 или 55,77 % мушкараца и 876.474 или 53,78 % жена, не укључујући општину Столац гдје су избори прекинути.

Табела 2. Број бирача уписаних у Централни бирачки списак на дан локалних избора 2. 10. 2016. године, а који гласају на редовним бирачким мјестима, са одзивом

Ниво	Право гласа (регистровано)	Гласало	Одзив %
Федерација БиХ	1.897.831	976.946	51,48%
Република Српска	1.173.777	708.579	60,37%
Брчко дистрикт БиХ	83.520	41.118	49,23%
УКУПНО	3.155.128	1.726.638	54,72%

Напомена: Подаци не укључују Град Мостар и општину Столац

96. Највећи одзив бирача у односу на број уписаних бирача забиљежен је у општини Трново (ФБиХ) у којој је од укупно уписаних 2.566 бирача на изборе изашло 2.213 бирача или 86,24%, док је најмањи одзив бирача у односу на број уписаних забиљежен у општини Сански Мост у којој је од укупно уписаних 34.784 бирача на изборе изашло 11.830 бирача или 34,01%.

1.3.2. Упис бирача у Централни бирачки списак који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи)

97. Упис бирача који гласају на редовном бирачком мјесту врши се системом "пасивне регистрације", односно сва лица којим се изда важећа лична карта државе БиХ аутоматски су уписана у Централни бирачки списак. На основу одредаба члана 3.5 Изборног закона БиХ, надлежни орган који води регистар грађана доставља податке за ажурирање Централног бирачког списка у складу са Законом о централној евиденцији и размјени података.²¹
98. Стање Централног бирачког списка и број бирача те сви остали неопходни подаци утврђују се на основу података који се, у складу са Јединственом методологијом и програмом обраде и вођења евиденција Централног бирачког списка, односно актом којим је утврђена сарадња Централне изборне комисије БиХ и Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (у

²¹За потребе преузимања података у оквиру пројекта "Пасивна регистрација бирача у БиХ" развијен је апликативни дио софтвера чија је основна сврха да олакша поступак преноса података, одређивање бирачких мјеста и израду извода из коначног бирачког списка.

даљем тексту IDDEEA), преузимају сваког првог понедејљка у мјесецу или у зависности од потребе.

99. За потребе спровођења Локалних избора 2016. године извршено је ажурирање података у четири (4) термина те су урађена 4 пресјека Централног бирачког спискаи то:

Први пресјек урађен је на дан прије расписивања избора 3. 5. 2016. године, са стањем у 24.00 часа и коришћен је за израду привремених извода из Централног бирачког списка и провјеру пребивалишта кандидата у складу са чланом 4.2 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ.

Други пресјек урађен је на дан 19. 7. 2016. године и коришћен је у сврху одређивања бирачких мјеста и прављења спецификација за штампање гласачких листића (75 дана прије дана одржавања избора).

Трећи пресјек урађен је на дан 18. 8. 2016. године и коришћен је за израду извода из коначног бирачког списка који је дистрибуиран на бирачка мјеста (45 дана прије дана избора).

Четврти пресјек урађен је на дан 2. 10. 2016. године, односно на дан избора, са циљем утврђивања бирачког права бирача који су гласали непотврђеним гласачким листићима.

1.3.3. Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак

100. Упис избјеглих лица и лица која привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак врши се системом активне регистрације и почео је за Локалне изборе 2016. године даном расписивања избора и трајао је до 19. 7. 2016. године. Достављање пријавног обрасца ПРП-1 са пратећом документацијом Централној изборној комисији БиХ могла се вршити путем поште на поштански преградак 450 и 451, путем факса, електронски и-мејлом или лично путем протокола Централне изборне комисије БиХ. Упис избјеглих лица из БиХ која имају бирачко право је континуирани процес који се врши током цијеле године.
101. У сврху доступности образаца за пријаву као и информисања бирача, даном расписивања Локалних избора 2016. године, 4. 5. 2016. године, образци пријаве са пратећим *Водичем за пријаву бирача за гласање ван БиХ* и обавјештењима објављени су на интернет страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba, а бирачима су биле на располагању и двије инфолиније.
102. С циљем информисања грађана БиХ који бораве у иностранству о начину уписа бирача и гласања ван БиХ за Локалне изборе 2016. године, припремљено је и путем Министарства иностраних послова БиХ, прослијеђено амбасадама и конзулатима БиХ у иностранству 18.000 пријавних образаца ПРП-1; 8.100 *Водича за гласање ван БиХ* са обавјештењем о начину и роковима за регистрацију за гласање путем поште, на језицима у службеној употреби у БиХ; а партнерима, удружењима грађана и међународним организацијама у иностранству је упућено 228 сетова са информативним материјалом који су садржавали пријавни образац ПРП-1, Одлуку о дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству у којима се планира

гласање за Локалне изборе 2016. године и *Водич за пријаву бирача за гласање ван БиХ* на језицима у службеној употреби у БиХ.

103. У периоду од 25. до 26. маја 2016. године свим бирачима који су били уписани у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године упућено је 41.175 комада персонализованих потврдних образаца ПРП-2, лично на адресе бирача путем ЈП “БХ ПОШТА“ д.о.о. Сарајево.
104. Централна изборна комисија БиХ је примила око 80.000 поднесака у вези са подношењем пријава за упис бирача за гласање ван БиХ, од чега 3.094 путем факса, 31.037 путем и-мејла са пријавама за гласање путем поште, достављањем података о новим адресама, захтјевима за слање образаца за регистрацију, захтјевима за провјеру података, као и упутстава о начину регистрације и роковима за регистрацију.
105. Сви грађани заинтересирани за гласање путем поште имали су могућност да се информишу о статусу својих пријава путем интернет странице Централне изборне комисије БиХ. Успостављене су дежурне инфолиније у сврху помоћи и пружања неопходних информација бирачима ван БиХ као и у земљи, а са и-мејл адресе info@izbori.ba упућени су одговори и објашњења на питања у вези са регистрацијом бирача.
106. Централна изборна комисија БиХ је дана 12. 8. 2016. године донијела Одлуку о утврђивању и објављивању бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године, као и Одлуку о одбијању уписа у Централни бирачки списак подносилаца пријава, којом је укупно 6.718 пријава бирача одбијено за упис у Централни бирачки списак за гласање ван БиХ, а разлог је то што нису испуњени услови прописани чланом 3.15. ставови (1), (2) и (3) Изборног закона БиХ: недостаје доказ о идентитету (3.553), недостаје доказ о држављанству (9), недостаје доказ о пребивалишту (1.279), недостаје образац (177), непотписан образац (225), није идентичан потпис (3), нечитка пријава (42), нема право гласа (167), више недостатака (290), изјава да је регистрован за гласање путем поште без знања (22), недостаје адреса ван БиХ (102), поднесен захтјев за регистрацију у БиХ (14), поднесене пријаве десет и више лица са исте адресе (408), пријава поднесена након рока (427).²²
107. Након истека периода за подношење жалби, одлуком Централне изборне комисије БиХ од 25. 8. 2016. године усвојене су жалбе 68 подносилаца пријава за гласање ван БиХ и наведена лица су уписана у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ.
108. Након спроведеног процеса уписа бирача за гласање ван БиХ, који је окончан 19. 7. 2016. године, Одлуком Централне изборне комисије БиХ о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године у Босни и Херцеговини и објављивању броја бирача за сваку основну изборну јединицу од 25. 8. 2016. године, утврђено је да се на изводу из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ налази укупно 65.398 бирача од чега 65.111 бирача који гласају путем поште и 287 бирача који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ.

У табели 3 дати су подаци о броју уписаних бирача за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године са одзивом, али без бирача за Општину Столац и Град Мостар.

²²У складу с одредбама Изборног закона БиХ, пријаве бирача које су пристигле након рока за регистрацију се обрађују након избора, те се у Централни бирачки списак уписују бирачи који испуњавају услове за упис.

Табела 3. Преглед броја уписаних бирача за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године са одзивом

	Број уписаних бирача за гласање ван БиХ	Број бирача који је гласао	Одзив
Федерација БиХ	24.079	14.772	61,35%
Република Српска	36.916	24.536	66,54%
Брчко дистрикт БиХ	2.770	1.861	67,18%
УКУПНО	63.765	41.196	64,61%

Напомена: Информације у табели не садрже податке за Општину Столац и Град Мостар.

1.3.4. Проблеми у поступку уписа бирача у Централни бирачки списак за гласање ван Босне и Херцеговине

109. Приликом слања пријавних образаца путем и-мејла грађани су се сусретали са проблемима у вези са доставом као и обезбјеђењем важеће документације. Проблеми су се у знатној мјери односили на проблематику пребивалишта, односно немогућност проналаска лица на списку становништва из 1991. године (грешке на подацима пописа из 1991. године у смислу погрешно уписаних датума рођења, технички проблеми – слова ч, ж, ш, имена родитеља и сл.). Знатан број докумената који се достављају путем телефакса су у највећем броју случајева нечитки што онемогућава обраду достављених пријава и усложњава поступак обавјештавања о недостацима.
110. Одређени број грађана, и поред датих упутстава о начину попуњавања и слања пријавног материјала, није адекватно попунио и доставио пријавне обрасце са прилозима (непотписани обрасци, истекли и неважећи документи, непотпуне адресе, адресе у БиХ, адресе без назива државе и сл.), што је такође био један од разлога због којег један број грађана није уписан у Централни бирачки списак за гласање за ван БиХ, односно остали су уписани у Централни бирачки списак за гласање на редовном бирачком мјесту према мјесту пребивалишта.

1.3.5. Злоупотреба бирачког права

111. Током периода регистрације за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године у Централној изборној комисији БиХ примљено је око 300 изјава и обавјештења од лица са подручја више општина (Брод, Шековићи, Брчко, Пелагићево, Шамац, Домањевац-Шамац, Братунац, Зворник, Власеница, Котор Варош, Лопаре, Милићи, Модрича, Завидовићи, Прозор-Рама, Горњи Вакуф-Ускопље, Невесиње, Томиславград, Дервента, Оцак, Козарска Дубица, Градачац, Орашје, Травник, Фојница, Цазин, Приједор, Бијељина, Лакташи, Добретићи, Усора, Билећа, Вукосавље, Скендер Вакуф, Сребреница, Рудо, Тузла, Станари, Требиње, Столац, Сребреник, Осмаци, Нови Травник, Јајце, Добој, Теслић, Босанско Грахово, Купрес и Дрвар), која се односе на регистрацију ових бирача за гласање путем поште за Локалне изборе 2016. године без њиховог знања. У предметним изјавама и обавјештењима, која су приспјела путем факса и и-мејла, наводи се да су наведене адресе у пријавама нетачне, те су захтијевали да се адреса на коју су регистровани за гласање путем поште без њиховог знања

измијени или да се пријаве пониште и да им се омогући гласање на редовном бирачком мјесту.

112. Бирачима чије су формалне изјаве о неправилностима у процесу регистрације благовремено примљене извршена је корекција адреса за слање гласачког материјала ван БиХ.
113. Сви бирачи чије су изјаве примљене након закључивања Централног бирачког списка, имали су могућност да гласају у општини пребивалишта на бирачком мјесту за гласање непотврђеним гласачким листићима, о чему су писаним путем обавијештени, односно информацијом на интернет страници Централне изборне комисије БиХ и путем општинских изборних комисија.
114. У вези са пријавом бирача за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године, Централна изборна комисија БиХ је, у периоду прије као и након доношења Одлуке о утврђивању и објави бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ за Локалне изборе 2016. године, примила више пријава политичких субјеката као и других тијела и појединаца којим се указује на могуће неправилности у процесу пријаве бирача за гласање ван БиХ. Предметне пријаве које су пристигле до 10. 9. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је доставила надлежном тужилаштву на разматрање и надлежно поступање. Пријаве које су пристигле након наведеног рока су у припреми и биће достављене у наредном периоду.
115. Одлуком о одбијању уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине од 12. 8. 2016. године одбијен је, између осталог, упис 408 подносилаца пријава за које је утврђено да је као адреса за достављање гласачког материјала ван БиХ наведена идентична адреса за 10 или више лица.
116. Централна изборна комисија БиХ је у изборном периоду примила и одређени број пријава које се односе на могућност постојања преминулих лица на изводима из Централног бирачког списка. Процедура уписа бирача у Централни бирачки списак регулисана је одредбама поглавља 3. Изборног закона БиХ. Чланом 3.5 ставови (7) и (8) Изборног закона БиХ утврђено је да је за тачност и ажурност података потребних за израду Централног бирачког списка одговоран орган надлежан за вођење службених евиденција о тим подацима, односно, надлежне матичне службе дужне су да надлежном органу који води службене евиденције о јединственом матичном броју, пребивалишту и боравишту држављана БиХ доставе све промјене које утичу на ажурност Централног бирачког списка у писаној форми најкасније у року од седам дана од дана када је промјена настала.
117. У вези са наведеним, Централна изборна комисија БиХ је свим изборним комисијама основних изборних јединица дана 13. 6. 2016. године упутила захтјев да особље центара за бирачки списак, у сарадњи са матичним службама, изврши контролу података са прелиминарних извода из Централног бирачког списка и провјери да ли су са евиденције избрисана умрла лица.
118. Централна изборна комисија БиХ је дана 11. 8. 2016. године такође упутила захтјев за ажурирање података о умрлим лицима Министарству унутрашњих послова Републике Српске, Федералном министарству унутрашњих послова, кантоналним министарствима унутрашњих послова у Федерацији БиХ, IDDEEA, матичним службама у БиХ и центрима за бирачки списак посредством општинских изборних комисија у БиХ, начелницима и градоначелницима у БиХ, подсјећањем на релевантне

одредбе Изборног закона БиХ, те са молбом да свако из своје надлежности предузме неопходне мјере како би се имена умрлих брисала из евиденције Централног бирачког списка.

119. За Локалне изборе 2016. године, с циљем спровођења законске обавезе личног гласања, што је један од принципа из Изборног закона БиХ, и достављања осјетљивог изборног материјала на име бирача, те у складу са препорукама ОЕБС/ОДИХР и Агенције за заштиту личних података, Централна изборна комисија БиХ измијенила је процедуре достављања осјетљивог изборног материјала те је изборни материјал достављен препорученом поштом без повратнице.²³ За доставни регион ван Европе (прекоокеанске и остале земље) послато је 3.678 пошиљки; за доставни регион Европе 25.268 пошиљки; и 36.165 пошиљки за доставни регион Европе – сусједне земље. Укупан број враћених пошиљки износи 7.410²⁴. Позитивни ефекти оваквог достављања изборног материјала огледају се кроз: онемогућавање злоупотребе достављања материјала на погрешне адресе, тачна евиденција предате поште, могућност онлајн праћења пошиљке у државама у којима је доступна таква услуга, могућност потражнице за пошту која није достављена, односно није враћена.²⁵ Основни разлог за раније закључење Централног бирачког списка за бираче ван БиХ је временски период штампања и паковања гласачког материјала те његово благовремено слање на адресе ван БиХ. У складу са напријед наведеним заговарање скраћења рока од 150 дана од дана расписивања избора до дана одржавања избора није могуће уколико и даље остане обавеза достављања изборног материјала препорученом поштом за бираче који гласају путем поште. Жалби на достављање пошиљки у иностранство није било.

1.3.6. Упис расељених лица

120. У складу са чланом 1.1 став (1) тачка 9. Изборног закона БиХ под расељеним лицима се подразумијевају држављани БиХ чији је статус расељеног лица утврдио надлежни орган за питања расељених лица у складу са законом.
121. Расељена лица која имају бирачко право имале су могућност да се, попуњавањем обрасца ПБО-2 до 19. 7. 2016. године, изјасне да ли желе гласати лично у општини пребивалишта из 1991. године или у одсуству у општини у којој имају пребивалиште.
122. С циљем ажурирања података о расељеним лицима у Централном бирачком списку Централна изборна комисија БиХ је у марту 2016. године Министарству за људска права и избјеглице БиХ упутила захтјев за достављање евиденције о бирачима који

²³Првобитно је планирано да се препоручени пакет шаље поштом са повратницом, али након консултовања са поштама, због увећаних трошкова слања и чињенице да све земље немају услугу доставе са повратницом, одлучено је да се изборни материјал шаље само препорученом поштом без повратнице.

²⁴Разлози због којих су пошиљке враћене укључују сљедеће: 42 – не постоји више; 95 – не прима; 356 – недовољна адреса; 232 – непотпуна адреса; 1.983 – непознат; 25 – непознат разлог уручења; 74 – непозната особа; 834 – непознато; 3.257 – обавијештен, није подигао пошиљку; 240 – одселио; 32 – отпутовао; 65 – погрешна адреса; 144 –разно и 31 – умро.

²⁵Негативни ефекти огледају се кроз: рокове преузимања пошиљке уколико лице није на наведеној адреси када поштар доставља пошту; вишеструко увећање трошкова слања, тендерска процедура се мора спроводити према принципима међународног разреда; измјена процедура паковања гласачког материјала за бираче ван БиХ (гласачки материјал се мора вишеструко сортирати и успорава се процес паковања пошиљки, такође, морају се правити везе између препорученог броја РР и личних података да би се могле направити отпремне поштанске књиге, увећање трошкова паковања гласачког материјала зато што се на сваку пошиљку мора лијепити број препоруке и креирати отпремна књига за сваку појединачну пошиљку).

имају статус расељеног лица за потребе ажурирања Централног бирачког списка у електронском облику.

123. Податке за ту категорију бирача Министарство за људска права и избјеглице БиХ доставило је, након више ургенција, 9. 6. 2016. године јер их је било потребно прикупити из општина, кантоналних министарстава, Брчко дистрикта БиХ као и министарства Републике Српске. Укупно су достављени подаци за 98.765 лица која имају статус расељеног лица у евиденцијама надлежног министарства. Након анализе достављених података утврђено је да бирачко право имају, односно да је у Централни бирачки списак уписана укупно 78.553 лица, док 20.212 лица није пронађено у евиденцијама Централног бирачког списка, односно нису достављени потпуни подаци или су достављени нетачни подаци.
124. Анализом достављених података утврђено је да су јединствени матични бројеви (ЈМБ) одређеног броја лица неисправни, што се огледа у њиховој непотпуности, те чињеници да одређени број јединствених матичних бројева садржи само нуле, неки су погрешно унесени, док за одређени број лица ЈМБ није уопште унесен. У вези са наведеним, основни проблем представља неажурирана и непотпуна евиденција надлежних органа, чиме је отежано идентификовање расељених лица у Централном бирачком списку како би могли остварити своја права утврђена чланом 20.8 Изборног закона БиХ. За потребе будућег рјешавања наведеног проблема неопходно је, у сарадњи са надлежним органом, извршити допуну и исправку нетачно унесених података у периоду када се не спроводе избори како би били ажурирани до почетка наредних избора.

1.3.7. Уклањање из евиденције Централног бирачког списка лица осуђених за ратне злочине

125. У складу са надлежношћу о вођењу Централног бирачког списка, а у вези с одредбом члана 1.7 Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је, на основу података достављених од надлежних органа о лицима која се налазе на издржавању казне затвора или су издржали казну затвора због озбиљних повреда хуманитарног права коју је изрекао Суд Босне и Херцеговине, суд Републике Српске или суд Федерације Босне и Херцеговине и суд Брчко дистрикта Босне и Херцеговине или која се нису повиновала наредби да се појаве пред Судом Босне и Херцеговине, судом Републике Српске или судом Федерације Босне и Херцеговине и судом Брчко дистрикта Босне и Херцеговине у извјештајном периоду, донијела 75 одлука којим је утврђено да лице неће бити уписано у Централни бирачки списак док се налази на издржавању казне затвора или да ће ова одлука бити основ за брисање лица из Централног бирачког списка, у случајевима када је лице уписано у Централни бирачки списак. Из евиденције Централног бирачког списка брисана су 54 лица, док је 21 лице враћено у евиденције Централног бирачког списка из разлога издржане казне.

1.3.8. Гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству

126. На основи члана 1.5 Изборног закона БиХ којим је прописано да држављани БиХ који привремено живе у иностранству имају право да гласају лично доласком на одговарајуће бирачко мјесто у БиХ или у дипломатско-конзуларном представништву БиХ у иностранству или поштом, Централна изборна комисија БиХ је на приједлог Министарства иностраних послова БиХ дана 4. 5. 2016. године донијела Одлуку о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у иностранству, у

којима се планира организовање гласања за Локалне изборе у БиХ 2016. године, а предвиђено је да се гласање планира у укупно 24 државе.

127. Подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ је предвиђено одређивање бирачког мјеста за лично гласање у ДКП-у БиХ ако је за гласање на том мјесту пријављено најмање 50 бирача, односно, изузетно, и уколико за то постоје оправдани разлози, Централна изборна комисија БиХ може донијети одлуку о гласању у ДКП-у БиХ и са мањим бројем пријављених бирача, при чему ће се цијенити финансијски аспект и техничке могућности неопходне за одређивање бирачког мјеста у сваком ДКП-у БиХ.
128. Одлуком Централне изборне комисије БиХ о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине (пречишћени текст) од 25. 8. 2016. године утврђено је да ће се на Локалним изборима 2016. године за држављане БиХ који привремено живе у иностранству и имају бирачко право, организовати гласање у пет (5) дипломатско-конзуларних представништава БиХ, како слиједи: Амбасада БиХ у Београду (126 бирача), Амбасада БиХ у Бечу (35 бирача), Почасни конзулат БиХ у Грацу (32 бирача), Генерални конзулат БиХ у Штутгарту (61 бирач) и Генерални конзулат БиХ у Минхену (33).
129. Свим бирачима који су се изјаснили за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, а оно није спроведено, према одредбама Изборног закона БиХ, гласачки материјал је благовремено достављен на адресе које су грађани навели у својим пријавама, како би им било омогућено гласање путем поште и остваривање бирачког права.

Табела 4. Преглед броја уписаних бирача за гласање у ДКПБиХ за Локалне изборе 2016. године с одзивом

ДКП БиХ	Бирачи уписани за гласање у ДКПБиХ	Бирачи који су гласали	Одзив (%)
Амбасада БиХ у Београду	126	49	38,89%
Генерални конзулат БиХ у Штутгарту	61	31	50,82%
Генерални конзулат БиХ у Минхену	33	22	66,67%
Амбасада БиХ у Бечу	35	21	60,00%
Почасни конзулат БиХ у Грацу	32	23	74,87%
УКУПНО	287	146	50,87%

1.3.9. Достављање извода из Централног бирачког списка по захтјеву политичких субјеката

130. У складу са чланом 3.1 став (4) Изборног закона БиХ, политичким субјектима који су овјерени за учешће на изборима и којима је овјерена кандидатска листа за учешће на изборима у складу с овим Законом обезбиједиће се, на њихов захтјев, извод из Централног бирачког списка за ниво власти, односно изборну јединицу у којој учествују на изборима, у електронској форми или испису. С тим у вези, поступљено је по 59 захтјева политичких субјеката за достављање извода из прелиминарних и

коначних бирачких спискова и израђени су и достављени тражени изводи у електронском облику.

1.3.10. Редовне активности на вођењу Централног бирачког списка

131. У оквиру редовних активности у току 2016. године вршено је достављање пресека Централног бирачког списка од стране Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података БиХ (IDDEEA). Одсјек за информационо-комуникационе технологије (ИКТ) вршио је генерисање бирачког списка достављених података као и достављање извјештаја и статистичких података о броју уписаних бирача у Централни бирачки списак.
132. По основу правоснажних судских рјешења о одузимању односно враћању пословне способности, вршено је редовно ажурирање предметних података у релевантној бази података.
133. Редовне активности обухватају и евидентирање података на основу рјешења о испису из држављанства БиХ које редовно доставља Министарство цивилних послова БиХ – Сектор за држављанства, издавање увјерења по захтјеву лица да су уписани у Централни бирачки списак, усмена и писмена кореспонденција са странкама итд.
134. У току 2016. године до расписивања Локалних избора 2016. године као и након избора врши се редовно ажурирање приспјелих измјена адреса за бираче који бораве у иностранству, пријем пријава за упис бирача који бораве у иностранству у централни бирачки списак.

1.3.11. Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе

135. Централни бирачки списак се формира, води и користи, између осталог, и за потребе избора органа локалне управе и самоуправе при чему Централна изборна комисија БиХ утврђује извод из Централног бирачког списка за спровођење ових избора. У 2016. години у мјесним заједницама у три општине у БиХ одржани су избори за органе локалне управе и самоуправе (Љубушки, Сарајево Центар, Босански Петровац)²⁶. За сваке појединачне изборе Централна изборна комисија БиХ је својом одлуком утврдила изглед и садржај извода из Централног бирачког списка према задњем пресеку стања евиденције истог по мјесним заједницама као и број бирача за конкретне изборе.

1.4. Координација рада општинских/градских изборних комисија (ОИК/ГИК) и центара за бирачки списак

136. Изборне комисије основних изборних јединица (у даљем тексту: општинске/градске изборне комисије – ОИК/ГИК) именују се у складу с одредбама поглавља 2 Изборног закона БиХ и Упутством о утврђивању квалификација, броја и именовању чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини²⁷, а именују их

²⁶ Избори за двије мјесне заједнице у општини Босански Петровац су спроведени у два термина: 25. и 26. јуна 2016. године и 26. и 27. августа 2016. године

²⁷ "Службени гласник БиХ", број 6/16 и 13/16

скупштине општина / општинска вијећа, уз сагласност Централне изборне комисије БиХ²⁸.

137. Све изборне комисије су попуњене до дана расписивања Локалних избора 2016. године. Општинске/градске изборне комисије у БиХ имају укупно 559 чланова, од чега 293 мушкарца или 52,4% и 266 жена или 47,6%.
138. У 2016. години у вези са именованима/разрјешењима чланова ОИК/ГИК и рада ОИК/ГИК Централна изборна комисија БиХ је припремила укупно 111 материјала од чега се 85 односило на разрјешења и именовања чланова ОИК/ГИК и 26 информација/извјештаја/анализа.
139. У предметима разрјешења и именовања чланова ОИК/ГИК, Централна изборна комисија БиХ је дала сагласност за сљедеће:

Разрјешења чланова изборних комисија:

- разрјешено је дужности 56 чланова изборних комисија у 31 општини,
- разрјешена су 2 предсједника изборне комисије у 2 општине на њихов лични захтјев,
- разрјешен је 1 предсједник изборне комисије (Босански Петровац), за кога је Централна изборна комисија БиХ дала претходну сагласност за разрјешење,
- разрјешено је 5 замјенских чланова изборних комисија у 4 општине,
- није дата једна (1) претходна сагласност за разрјешење предсједника изборне комисије (Источни Дрвар).
- разрјешени су дужности предсједник и два члана Општинске изборне комисије Столац²⁹.

Именовања чланова изборних комисија:

- именовање 74 члана изборних комисија у 40 општина;
 - именовање 8 предсједника изборних комисија у 8 општина;
 - није дата сагласност за именовање 15 чланова изборних комисија у 13 општина, а најчешћи разлог је био то да су именовани чланови изборних комисија кандидати за изборе (члан 2.3 став (1) тачка 4. Изборног закона БиХ) или нису испуњавали услове (члан 2.2 став (2) Изборног закона БиХ). Од наведених 15 чланова изборних комисија, укупно 6 је надлежни орган именовало за замјенике чланова, након што је Централна изборна комисија БиХ именовала замјенике чланова;
 - Централна изборна комисија БиХ је по службеној дужности именовала 30 замјеника чланова и предсједника у 18 изборних комисија, с обзиром на то да надлежни органи нису извршили њихово именовање до расписивања Локалних избора 2016. године.
140. У 2016. години вршена је континуирана кореспонденција са изборним комисијама у БиХ у смислу достављања одговора на питања изборних комисија, политичких

²⁸ Члан 2.12 Изборног закона БиХ.

²⁹ Одлукама Централне изборне комисије БиХ, број: 05-1-07-5-1125/16, број: 05-1-07-5-1126/16 и број: 05-1-07-5-1127/16 од 24. 11. 2016. године, разрјешени су дужности предсједник и два члана Општинске изборне комисије Столац.

субјеката и грађана, те припрема и достављања аката који се односе на реализацију закључака Централне изборне комисије БиХ и обавјештења о надлежном поступању изборних комисија у вези са техничким сегментом спровођења изборних активности и примјеном подзаконских аката Централне изборне комисије БиХ.

141. У току 2016. године особље Централне изборне комисије БиХ је координисало рад центара за бирачки списак у смислу праћења рада и ажурирања података, достављања спискова непридружених лица, вршене су анализе, пружена помоћ запосленим центара приликом извршавања прописаних надлежности које се односе на одређивање бирачких мјеста, додавање недостајућих бирача одговарајућем бирачком мјесту, те регистрацију бирача и промјену бирачке опције. Координација рада је вршена путем телефона и и-мејла.
142. Центрима за бирачки списак је пружена помоћ у анализи и обради 51 захтјева расељених лица из 7 општина, које запослени Центара за бирачки списак нису могли спровести кроз апликацију за пасивну регистрацију бирача зато што су лица која су поднијела захтјев у апликацији имала статус редовних бирача; извршена је ручна расподјела бирача на одговарајуће бирачко мјесто за 621 бирача и укидање раније ручно распоређених бирача, њих 142, по захтјеву 4 ОИК/ГИК.

1.5. Овјера пријава политичких субјеката за учешће на Локалним изборима 2016. године

143. У складу са чланом 2.9 и поглављем 4. Изборног закона БиХ – Овјера и кандидовање за изборе, Централна изборна комисија БиХ овјерава политичке субјекте за учешће на свим нивоима непосредних избора у Босни и Херцеговини, те потврђује и овјерава кандидатске листе. На основу наведеног законског оквира процес овјере политичких субјеката и кандидатских листа одвијао се сљедећим међусобно условљеним временским активностима³⁰.

1.5.1. Овјера пријава политичких партија и независних кандидата

144. У складу с одредбама поглавља 4 Изборног закона БиХ, Правилника о начину провјере потписа подршке и обрасцима за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у БиХ³¹ и члана 2. став (1) тачка 1. Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Локалне изборе 2016. године који ће се одржати у недјељу 2. октобра 2016. године³² рок за подношење пријава политичких партија и независних кандидата истекао је 20. 5. 2016. године у 16.00 часова.
145. Обрасце за пријаву преузеле су укупно 132 политичке партије и 524 независна кандидата. Централној изборној комисији БиХ поднесене су укупно 102 пријаве политичких партија и 171 пријава независних кандидата (од чега 58 кандидата припадника националних мањина).³³

³⁰ Овјера пријава политичких партија и независних кандидата (од 7. 5. до 4. 6. 2016. године; овјера коалиција и листа независних кандидата (од 5. до 14. јуна 2016. године; овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима (од 22. 6. до 29. 7. 2016. године).

³¹ "Службени гласник БиХ", број 37/14.

³² "Службени гласник БиХ", број 32/16.

³³ За Локалне изборе 2016. године ЦИКБиХ је одбио овјеру пријава које су поднијела четири удружења грађана јер нису политички субјекти (Удружење грађана "Наша Херцеговина", Билећа, за изборе за

Табела 5. Преглед поднесених пријава и овјерених политичких субјеката на Локалним изборима 2016. године

	Укупно пријављено	Испуњавају увјете
Политичке партије	109	102
Коалиције	106	103
Листе независних кандидата	19	17
Независни кандидат	317	171
Група грађана	54	52
Удружење грађана	6	6

146. Према подацима из службених евиденција које води Служба за ревизију финансирања политичких партија, закључно са 16. 11. 2016. године у Босни и Херцеговини је регистрована 161 политичка партија.³⁴ Међутим, према подацима о броју пријављених и овјерених политичких партија за учешће на Локалним изборима (табела 5) евидентно је да неке регистроване политичке партије не учествују на изборима и не подносе

скупштине општина у основним изборним јединицама Фоча и Билећа, односно начелника општине у основној изборној јединици Фоча (Одлука ЦИКБиХ, број: 06-1-07-3-363/16 од 26. 5. 2016), **Изворна српска демократска странка** за изборе за скупштину општине/ скупштину града, односно начелника/градоначелника у основним изборним јединицама Нови Град, Градишка, Прњавор, Челинац, Кнежево, Котор Варош, Теслић, Осмаци, Шипово, Шековићи, Власеница, Братунац, Сребреница, Пале, Рогатица, Калиновик, Гацко, Фоча и Рудо (Одлука ЦИКБиХ, број: 06-1-07-3-346/16 од 26. 5. 2016), **Удружење грађана "За правду и ред – листа Небојше Вукановића"**, за изборе за скупштину општине/скупштину града, односно начелника/градоначелника у основним изборним јединицама Нови Град, Козарска Дубица, Градишка, Дервента, Брод, Шамац, Станари, Лопаре, Угљевик, Теслић, Осмаци, Власеница, Сребреница, Соколац, Источна Илица, Источно Ново Сарајево, Рогатица, Вишеград, Невесиње, Калиновик, Гацко, Фоча, Чајниче, Приједор, Бијељина, Зворник и Требиње (Одлука ЦИКБиХ, број: 06-1-07-3-517/16 од 26. 5. 2016. године) и **политичке организације "Демократска странка Бијељина"** (Одлука ЦИКБиХ, број: 06-1-07-3-593/16 од 26. 5. 2016. године) јер нису политичке партије основане у смислу одредбе члана 4.3 Изборног закона БиХ и чланова 1, 15, 17, 23. и 31. Закона о политичким организацијама Републике Српске ("Службени гласник РС", број 15/96), а увидом у достављена рјешења надлежних судова утврђено је да су уписане у јединствени регистар удружења грађана на основу Закона о удружењима и фондацијама Републике Српске: Одлуке ЦИКБиХ којим се одбија пријава овјере наведених удружења потврдио је и Суд БиХ (у случају Удружења грађана "Наша Херцеговина", Билећа, Рјешење Суда БиХ, број: С1 3 Иж 022121 16 Ож од 6. 6. 2016. године; у случају Удружења грађана "Изворне српске демократске странке" (Рјешење Суда БиХ, број: С1 3 Иж 022114 16 Иж од 6. 6. 2016. године и у случају Удружења грађана "За правду и ред – листа Небојше Вукановића" Рјешење Суда БиХ, број: С1 3 Иж 022123 16 Иж од 6. 6. 2016. године. У контексту примјене члана 4.16 Изборног закона БиХ који прописује **обавезу политичке партије или независног кандидата** да уз пријаву поднесу доказ о уплаћеној такси коју је одредила ЦИКБиХ, Удружење грађана "Наша Херцеговина", Билећа, је дана 27. 12. 2016. године поднијело жалбу против Одлуке ЦИКБиХ, број: 06-1-07-3-1513/16 од 14. 12. 2016. године, о повраћају уплаћеног новчаног износа за овјеру. Чињеница да Удружење грађана "Наша Херцеговина", Билећа, није политички субјект у смислу члана 4.3 Изборног закона БиХ и чланова 1, 15, 17, 23. и 31. Закона о политичким организацијама РС, те **не испуњава услове за повраћај новчаног износа наведене таксе у складу са чланом 4.16 Изборног закона БиХ** потврдио је и Суд БиХ Рјешењем број: С1 3 Иж 024234 17 Иж од 11. 1. 2017. године. Изворна српска демократска странка је захтјевом тражила од ЦИКБиХ враћање новчаних средстава уплаћених на име таксе за овјеру за учешће на Локалним изборима 2016. године који је ЦИКБиХ Закључком број: 05-1-07-3-346/16 од 26. 01. 2017. године одбацила као недопуштен.

³⁴Према обавјештењу Централне изборне комисије БиХ, од 2009. до јуна 2015. године надлежни судови су информисани да 158 политичких партија не учествују на изборима и не подносе финансијске извјештаје, а судови утврђују да ли су партије заиста неактивне и на основу тога их бришу из судског регистра. До сада је избрисана 151 политичка партија.

финансијске извјештаје, стога је неопходно извршити анализу зашто ове политичке партије не извршавају дјелатност за коју су регистроване.

1.5.1.1. Провјера потписа подршке и обрада кандидатских образаца

147. Провјера достављених потписа подршке уз пријаву за овјеру политичких субјеката, у складу с одредбама поглавља 4. Изборног закона БиХ и Правилника о начину провјере потписа подршке и обрасци за овјеру политичких субјеката за учешће на непосредним изборима у БиХ, вршила се на основу статистичког узорка од 10% од укупног броја поднесених потписа подршке бирача уписаних у Централни бирачки списак, односно уколико након провјере узорка није утврђен и валидиран довољан број потписа, провјеравани су сви достављени потписи. Приликом спровођења наведеног поступка Централној изборној комисији БиХ поднесено је укупно 346.559 потписа подршке на прописаним обрасцима, а од којих је утврђено да 10.752 нису задовољили услове из члана 4.4 Изборног закона БиХ.

1.5.2. Овјера пријава коалиција и листа независних кандидата

148. У складу са чланом 4.12 Изборног закона БиХ, до истека рока за подношење пријаве за овјеру коалиција 14. 6. 2016. године, утврђеног Упутством о роковима и редослиједу изборних активности, поднесено је укупно 106 пријава за овјеру коалиција и 17 пријава за овјеру листа независних кандидата за учешће на Локалним изборима 2016. године. Рок за овјеру истекао је 21. 6. 2016. године, а овјерено је укупно 103 коалиције и 17 листа независних кандидата за учешће на локалним изборима који ће се одржати у недјељу 2. 10. 2016. године.

1.5.3. Овјера и потврђивање кандидата и кандидатских листа за учешће на изборима

149. У складу с одредбама члана 4.21 Изборног закона БиХ и члана 2. став (2) Упутства о роковима и редослиједу изборних активности, рок за подношење кандидатских листа политичких партија и коалиција истекао је 4. 7. 2016. године у 16.00 часова. До истека предвиђеног рока, Централној изборној комисији БиХ поднесене су кандидатске листе 102 политичке партије и 103 коалиције за учешће на Локалним изборима 2016. године, за начелнике/градоначелнике, вијећнике/ одборнике у општинским/градским вијећима, односно скупштинама општина/ градова, као и за попуну гарантованих мандата за припаднике националних мањина.

150. Од укупног броја поднесених кандидатских листа и кандидата, Централна изборна комисија БиХ је за Локалне изборе 2016. године овјерила укупно 30.445 кандидата и то: 418 кандидата за начелника/градоначелника; 29.884 за вијећника/ одборника и 143 кандидата за гарантоване мандате за припаднике националних мањина.

Табела 6. Полна структура кандидата овјерених за учешће на Локалним изборима 2016. године

	ОВ/СО/ГВ/СГ	Начелници / градоначелници	Гарантовани мандати за припаднике националних мањина
Мушкарци	17.386 (51,18%)	392 (93,78%)	125 (87,41%)
Жене	12.498 (41,82%)	26 (6,22%)	18 (12,59%)
Укупно	29.884 (100%)	418 (100%)	143 (100%)
Укупно	30.445		

Напомена: Подаци укључују све кандидате овјерене за учешће на Локалним изборима 2016. године

151. У извјештајном периоду, по захтјеву политичких субјеката, правних лица или физичких лица одговорено је на око 200 аката упућених Централној изборној комисији БиХ те је евидентирано око 3.000 телефонских питања, по питању материје из области овјере политичких субјеката и кандидовања за учешће на изборима, а који су се најчешће односили на процедуру регистрације, неспојивости, сачињавање кандидатске листе, одустајања од кандидатуре и сл.

1.5.4. Жријебање за утврђивање редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Локалне изборе 2016. године

152. Централна изборна комисија БиХ је, на основу члана 5.15 став (2) Изборног закона БиХ, 21. 7. 2016. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ одржала жријебање електронским путем коришћењем софтвер-модула за утврђивање редослиједа, укупно 451 политичког субјекта на гласачком листићу за Локалне изборе 2016. године. Утврђени поредак је објављен на веб-страници Централне изборне комисије БиХ.

1.6. Обука и едукација изборне администрације

153. На основу Плана и програма едукације органа за спровођење избора за 2016. годину који је Централна изборна комисија БиХ донијела 4. 2. 2016. године успјешно су реализоване сљедеће активности:

- a) У периоду од 29. 3. до 28. 4. 2016. године, у 15 термина, одржана је едукација запослених центара за бирачки списак на којој су присуствовала 122 новоименована и претходно именована запосленика центара за бирачки списак, 7 чланова ОИК/ГИК и 3 општинска администратора из 97 општина. Полазници едукације су упознати са важећим подзаконским актима и обавезама које им предстоје у периоду припреме и организације Локалних избора 2016. године, те су обављали практичан рад на апликацији за пасивну регистрацију бирача и размјену електронске поште, уз асистенцију и надзор координатора за рад са центрима за бирачки списак, што је запосленима у центрима за бирачки списак омогућило да унаприједи своје знање и вјештине за самосталан и квалитетан рад.
- b) Едукација новоименованих чланова изборних комисија основних изборних јединица је одржана 11. 5. 2016. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ. На едукацију су позвана 154 новоименована члана изборних комисија који се први пут

именују у изборну комисију из 91 општине/града, а едукацији је присуствовао 141 новоименовани члан. Тематске цјелине које је обухватила наведена едукација су сљедеће: временски план и роковник изборних радњи; регистрација бирача и Централни бирачки списак; бирачка мјеста, формирање и одређивање локација; именовање бирачких одбора; организација и спровођење избора и рад изборне комисије.

- с) Обавезна едукација за чланове ОИК/ГИК на тему "*Упознавање са изборним законодавством БиХ и подзаконским актима*" спроведена је у периоду од 30. 5. до 10. 6. 2016. године у: Бихаћу, Приједору, Дервенти, Брчком, Травнику, Горажду, Требињу, Мостару, Новом Сарајеву и општини Нови Град Сарајево. На едукацију су позвани чланови свих општинских и градских изборних комисија. Едукацији нису присуствовали представници пет (5) изборних комисија: Крупа на Уни, Језеро, Сребреник, Равно и Неум. Током едукације обрађено је 5 тематских цјелина: измјене Изборног закона БиХ; информација о активностима Централне изборне комисије БиХ; измјене спроведивих аката; важни датуми у изборном процесу; заштита изборног права.
- д) У периоду од 22. до 31. августа 2016. године у Бихаћу, Бањалуци, Добоју, Брчком, Требињу, Мостару, Ливну и Сарајеву (Илица и Ново Сарајево) одржане су обавезне едукације чланова изборних комисија о процедурама гласања и бројања на дан избора. Иако су на едукацију позвани чланови свих општинских/градских изборних комисија едукацији нису присуствовали представници три (3) изборне комисије: Фојница, Оџак и Фоча ФБиХ.
- е) Обука чланова бирачких одбора у ДКП-има БиХ спроведена је у периоду од 9. до 18. септембра 2016. године, у складу са Планом и програмом едукације органа за спровођење избора за 2016. годину и Одлуком о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, број: 05-1-07-860-5/16 од 25. 8. 2016. године, којом је утврђено да ће се лично гласање држављана БиХ организовати на укупно пет бирачких мјеста у ДКПБиХ (Београд, Беч, Грац, Минхен, Штутгарт). Након доношења Одлуке о именовању бирачких одбора у ДКП-има БиХ, Централна изборна комисија БиХ је у сарадњи са Министарством иностраних послова БиХ организовала обуку за предсједника и чланове бирачких одбора у ДКП-има БиХ, као и њихових замјеника, о начину гласања и бројању коверти с гласачким листићима. Након спроведене обуке извршена је провјера знања и успјешним предсједницима и члановима бирачких одбора и њиховим замјеницима у ДКП-има БиХ додијелени сертификати (укупно 31 лице). Такође, током обуке предсједницима бирачких одбора уручен је неосјетљиви бирачки материјал за потребе организовања избора на бирачком мјесту.
154. Од 12. 5. до 30. 11. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је у оквиру **Пројекта предизборне помоћи Савјета Европе за Локалне изборе 2016. године у БиХ**³⁵ имплементирала сљедеће едукативне активности:
- а) Уз помоћ међународног експерта Централна изборна комисија БиХ је развила нову методологију (наставни план и програм) за обуку изборне администрације.

³⁵Предсједништво Босне и Херцеговине својом одлуком број 01-50-1-2062-15/16 донесеној на 25. редовној сједници одржаној 25. маја 2016. године одобрило потписивање Административног уговора број: AA.DGII.46.2016 FIMS PO br.: 505981; CEAD No (Ref. br.: AA.DGII.46.2016 FIMS PO No. 505981).

b) У периоду од 1. до 8. августа 2016. године у шест регионалних центара (Приједор, Теслић, Тузла, Зеница, Сарајево и Мостар) одржане су обуке потенцијалних тренера председника и чланова бирачких одбора на којима су присуствовала 283 полазника од укупно 306 позваних кандидата. Кандидате за потенцијалне тренера су изабрале општинске/градске изборне комисије након спроведене процедуре јавног позива за изражавање интереса. Обуке су одржане у складу са новим наставним планом и програмом, а предавачи су били чланови Централне изборне комисије БиХ и запослени Секретаријата Централне изборне комисије БиХ. Предметном обуком су обухваћена питања изборних процедура које се примјењују на редовним бирачким мјестима у БиХ (задуживање изборног материјала и уређење бирачког мјеста дан уочи избора, радње које се обављају прије отварања бирачког мјеста, отварање бирачког мјеста, поступак гласања и затварање бирачког мјеста, методе утврђивања и евидентирања резултата гласања, паковање изборног материјала и предаја истог изборној комисији основне изборне јединице у БиХ), као и питања мотивације рада на бирачком мјесту и одговорности чланова бирачких одбора. Тестирање полазника обуке је спроведено у периоду од 10. до 17. августа 2016. године на истим локацијама. Од укупно 278 лица која су приступила тестирању њих 199 су успјешно положили тест и стекли услове за додјелу сертификата тренера председника и чланова бирачких одбора који додјељује Централна изборна комисија БиХ. Имена сертифицираних тренера су евидентирани у дугорочну базу података која је такође развијена у оквиру пројекта предизборне помоћи Савјета Европе и интегрисана у постојећи Јединствени изборни информациони систем Централне изборне комисије БиХ (ЈИИС БиХ). На овај начин је направљен искорак ка полупрофесионализацији изборне администрације у БиХ.

Приједор,
1. 8. 2016.

Теслић,
2. 8. 2016.

Тузла,
3. 8. 2016.

Зеница,
4. 8. 2016.

Сарајево,
5. 8. 2016.

Мостар,
8. 8. 2016.

Обуке тренера, 1 – 8. августа 2016. године

- с) У периоду од 9. до 19. септембра 2016. године 171 сертификовани тренер председник и члан бирачких одбора који су ангажовани у оквиру пројекта предизборне помоћи Савјета Европе за Локалне изборе 2016. године у БиХ, у сарадњи са општинским/градским изборним комисијама, организовали су и одржали обуке за председнике и замјенике председника бирачких одбора. На укупно 160 обука учествовало је 8.119 председника и замјеника председника бирачких одбора. Седам дана након одржане обуке општинске/градске изборне комисије су извршиле тестирање полазника обуке и од укупно 8.119 полазника обуке њих 7.912 успјешно су положили тест и добили сертификат о успјешно завршеној обуци за председника и замјеника председника бирачког одбора који додјељује општинска/градска изборна комисија. Имена сертификованих председника и замјеника председника бирачких одбора су евидентирана у дугорочној бази података сертификованих тренера и председника бирачких одбора.
- д) Свим општинским изборним комисијама у БиХ и учесницима обуке за тренера, обуке председника и замјеника бирачких одбора и обуке чланова бирачких одбора дистрибуирани су Приручници за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016. на језицима у званичној употреби у БиХ који су припремљени и штампани у оквиру пројекта предизборне помоћи Савјета Европе. Приручник је доступан и на енглеском језику у електронском формату.

Слика 1. Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016

155. Резултати евалуације спроведених обука су показали да су четири петине полазника (241), који су попунили евалуациони образац дали највеће оцјене обуци при чему се мјерило задовољство учесника обуке садржајем, презентацијама, методама обуке, јасноћом циљева обуке, постизањем циљева, локацијом одржавања обуке те сервисним услугама.
156. Имена сертифицираних тренера предсједника и замјеника предсједника бирачких одбора и сертифицираних предсједника бирачких одбора и њихових замјеника су евидентирана у дугорочној бази података која је као модерно софтверско рјешење развијена у оквиру пројекта и инкорпорирана је у Јединствени изборни информациони систем БиХ (ЈИИС БиХ).

Naziv	Datum obuke	Tip obuke	Vaša lokacija
ILIDŽA_1582016	15.08.2016	Obuka trenera	Hotel "Holywood"
TESLIĆ_282016	02.08.2016	Obuka trenera	Hotel "Kardial"
PRIJEDOR_812016	01.08.2016	Obuka trenera	Hotel "Prijeedor"
TUZLA_832016	03.08.2016	Obuka trenera	Hotel "Rudar"
MOSTAR_882016	08.08.2016	Obuka trenera	Hotel "City"
ZENICA_842016	04.08.2016	Obuka trenera	Hotel "Zenica"

Ukupno obuka : 6

Слика 2. Апликација са базом података сертифицираних тренера и чланова бирачких одбора

157. Дана 15. 9. 2016. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ организован је једнодневни семинар за чланове изборних комисија и потенцијалне контролоре изборних резултата које именује изборна комисија о одредбама Инструкције о начину уноса, обраде и контроле изборних резултата за Локалне изборе 2016. године. Учесници семинара су упознати о начину примјене Инструкције о начину уноса,

обrade и контроле изборних резултата за Локалне изборе 2016. године и коришћењем апликације Унос и обрада изборних резултата.

158. Након одржаног семинара, 21. и 22. септембра 2016. године одржана је практична обука контролора за унос и обраду изборних резултата које именују изборне комисије о начину коришћења апликације "Унос и обрада изборних резултата". Обука којој је присуствовао 161 учесник спроведена је у просторијама Главног центра за бројање у три термина, и обухватила је све сегменте практичног рада на апликацији. Обуку су спровели именовани контролори за унос и обраду резултата које именује Централна изборна комисија БиХ.

1.7. Едукативна и промотивно-информативна кампања

159. У складу са чланом 2.9 став (1) тачка 12. Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години спровела едукативну и мотивациону кампању за бираче са бирачким правом у БиХ и бираче који живе ван Босне и Херцеговине, а са циљем њиховог благовременог информисања о свим релевантним сегментима изборног процеса и што веће излазности на предстојећим изборима.

Кампања – Избор бирачке опције – С циљем информисања бирача и омогућавања благовременог избора бирачке опције, припремљена су два телевизијска телоп, који су се емитовали на јавним и приватним ТВ медијима у БиХ: ТВ телоп – Бирачи који живе ван БиХ, и ТВ телоп – Бирачи који имају статус расељеног лица. Ова кампања трајала је од дана објављивања избора до 19. 7. 2016. године када је истекао рок за регистрацију бирача путем поште и избора бирачке опције за расељена лица. Штампани оглас "Избор бирачке опције" објављиван је 6 пута у три дневна листа на пола странице у црно-бијелој верзији на подручју БиХ у терминима највећег тиража дневних новина.

Едукативна кампања – Бирачи ван БиХ – На основу Одлуке о реализацији едукације и информисању бирача ван Босне и Херцеговине Централна изборна комисија БиХ је, уз подршку Министарства иностраних послова БиХ, у периоду од 9. јуна до 4. јула 2016. године, организовала и спровела едукацију и информисање бирача ван БиХ за Локалне изборе 2016. године у државама у којим се налази значајан број држављана БиХ, односно избјеглица и лица која привремено бораве ван БиХ: Хрватска (Загреб), Словенија (Љубљана), Аустрија (Беч, Грац, Салцбург); Норвешка (Осло), Шведска (Стокхолм, Малме), Данска (Копенхаген), Швајцарска (Берн), Сједињене Америчке Државе (Атланта, Џексонвил, Вашингтон), Њемачка (Минхен, Франкфурт, Берлин, Штутгарт, Келн), Француска (Стразбур) што је резултирало досада највећим бројем регистрованих бирача за гласање у ДКПБиХ (287)³⁶ и за гласање путем поште (65.111)³⁷. На састанцима са представницима БиХ дијаспоре и удружења која окупљају држављане БиХ исказано је задовољство и дата подршка оваквим активностима, а неопходно је истакнути укљученост удружења у процес регистрације бирача за гласање путем ДКП-а или поште.

Позитивни ефекти едукативне кампање за бираче ван БиХ се огледају у сљедећем: бирачи су добили информације о поступку пријаве за гласање која присутним на едукацији није била у потпуности позната; важности достављања важећих

³⁶ На Општим изборима 2014. године за гласање у ДКПБиХ регистровано је 245 бирача.

³⁷ На Општим изборима 2010. године за гласање путем поште регистровано је 36.673 бирача; на Локалним изборима 2012. године 37.359 бирача; а на Општим изборима 2014. године 42.128 бирача.

идентификационих докумената и потпуне документације приликом регистрације; важности тачне адресе и контакт-података, због евентуалног отклањања неправилности или достављања недостајућих података; разлозима одбијања пријава, што је изазвало посебан интерес присутних на едукацији; благовременом информисању о могућностима гласања држављана БиХ који се налазе на привременом раду у иностранству, као и избјеглица; могућностима гласања у ДКП-има; улози амбасада и конзулата у обезбјеђењу потребних докумената за регистрацију за гласање; могућностима увида о одобравању/ одбијању регистрације и могућност жалбе. Све наведено је резултирало смањеним бројем случајева злоупотребе личних докумената за регистрацију за гласање путем поште.

Кампања – Како гласати – Циљ едукативне кампање "Како гласати" био је упознавање бирача са свим нивоима власти за које се спроводе Локални избори 2016. године те о начину исправног попуњавања гласачких листића. Ова кампања је трајала од 1. септембра до 2. октобра 2016. године. Штампани оглас "Како гласати" објављиван је 5 пута у три дневна листа на пола странице у црно-бијелој верзији на подручју БиХ у терминима највећег тиража дневних новина.

Мотивациона кампања – Циљ мотивационе кампање је био да се бирачи анимирају да у што већем броју изађу на изборе и остваре своје бирачко право. Припремљена су четири (4) ТВ спота и радио-цингла који су емитовани на свим јавним ТВ станицама и већини приватних ТВ станица. Мотивациони спотови и радио-цинглови емитовани су од 6. септембра до 2. октобра 2016. године, а намијењени су женама, лицима са инвалидитетом, младим, док је општи мотивациони ТВ спот намијењен свим бирачима. Као и ранијих година, стратегија едукативне и мотивационе кампање за потребе избора спроведена је путем електронских медија, штампаних медија те продукцијских плаката за истицање на бирачким мјестима. Због благовремене информисаности бирача и свих актера у изборном процесу, на интернет страници Централне изборне комисије БиХ такође је објављиван едукативно-информативни материјал.

Слика 3. Мотивациони спотови и спотови „Како гласати“

Информативно-мотивациона кампања – Пројекат предизборне помоћи Савета Европе за Локалне изборе у БиХ 2016. године – У периоду од 1. до 30. септембра 2016. године Централна изборна комисија БиХ је, у сарадњи са агенцијом *Via Media (Via Media)*, организовала и спровела информативно-едукативну кампању за три циљне

групе: жене, националне мањине и лица старије животне доби. Кампања чији је циљ био подизање свијести бирача из наведених циљних група и њихово активније укључивање у изборни процес је спроведена у 10 градова: Сарајево, Бањалуци, Тузли, Бијелини, Бихаћу, Брчком, Широком Бријегу, Требињу, Зеници и Ливну.

У наведеним градовима на најпрометнијим улицама и трговима били су постављени брендирани промотивни пунктови, а за потребе кампање ангажовани су промотери који су вршили активну промоцију кампање те на сусретљив начин прилазили циљним групама.

У различитим језичким варијантама, идентичног стила и дизајна урађен је информативни летак за три циљне групе, као и три видео-телопа (три језичке верзије за три циљне групе) који су били приказивани путем бизборд екрана (дигиталног аутдор (outdoor) медија прилагођеног за свакодневно оглашавање).

Према евиденцији и агенцијској процјени, сваки догађај је у просјеку посјетило 348 лица, односно укупно 3.480 лица. Лица старије животне доби су била заступљенија у односу на циљну групу жене, док су припадници националних мањина били најмање заступљени односно 14% од свих посјетилаца догађаја, а претпоставка је да је информација учињена доступном за укупно 10.440 грађана.

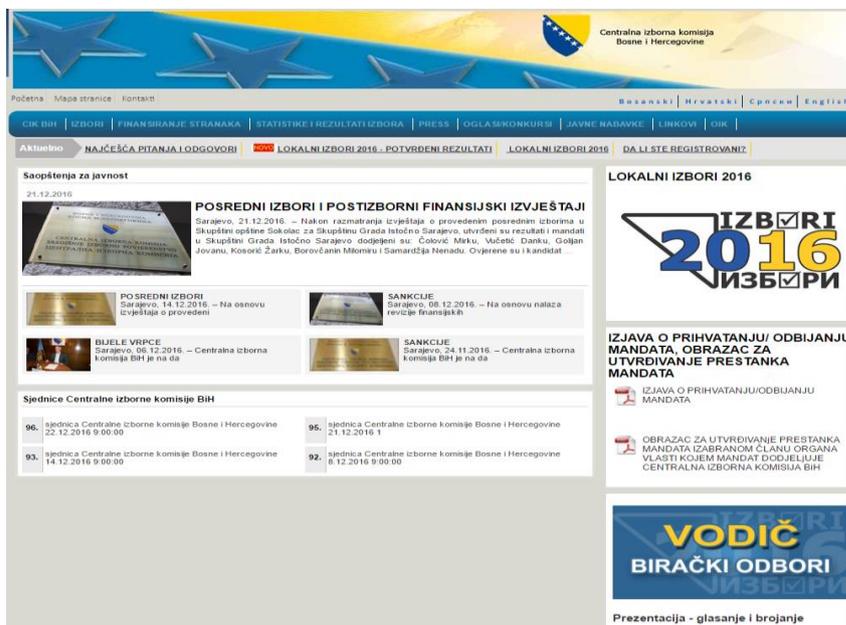
Информативна кампања у 10 градова –пројекат предизборне помоћи Савјета Европе

Информисање бирача "СМС ЦЕНТАР" – Сваки бирач је слањем свог ЈМБ путем СМС поруке на број 091 12 12 12 могао да провјери локацију свог бирачког мјеста. Број је био јединствен за кориснике свих мобилних мрежа у БиХ. Телопа са бројем СМС центра прослијеђен је свим јавним ТВ и радио-станицама у БиХ, а на СМС број је примљено укупно 44.279 порука.

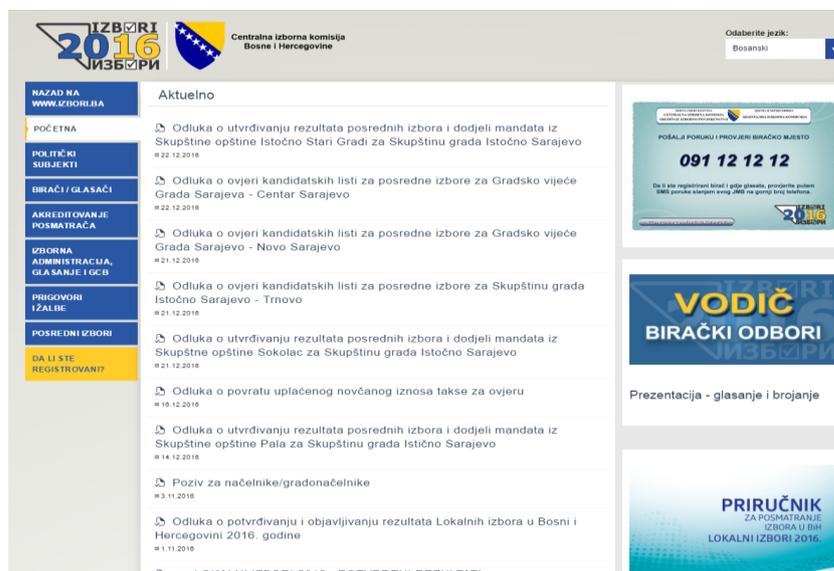
160. Због благовремене информираности бирача и свих актера у изборном процесу, интернет страница Централне изборне комисије БиХ је континуирано и благовремено ажурирана. Све информације значајне за изборни процес, одлуке, саопштења,

статистике, подзаконска акта и нормативи на тај начин били су на располагању јавности.

161. Централна изборна комисија БиХ је на својој веб-страници креирала засебну страницу намијењену Локалним изборима 2016. године у БиХ. На главном менију на веб-страници Централне изборне комисије БиХ је постављен линк Локални избори 2016. који кориснику олакшава проналажење свих информација релевантних за Локалне изборе 2016. године.

Слика 4. Линк за Локалне изборе 2016. године
Извор: www.izbori.ba

Слика 5. Засебна страница Локални избори 2016.
Извор: www.izbori.ba

162. На дан одржавања локалних избора на дежурне инфолиније примљено је укупно 220 позива: 158 позива у вези са провјером бирачког мјеста, 10 захтјева за мобилни тим, 10 позива у вези са гласањем ван БиХ, 12 приговора (немогућност гласања бирача због

истеклих докумената, промјене документа, уочене неправилности од стране бирача на бирачком мјесту, итд.) и 20 позива различите тематике.

1.8. Безбједносни аспекти Локалних избора 2016. године

163. Централна изборна комисија БиХ је у другој половини маја мјесеца 2016. године обавијестила Министарство безбједности БиХ, релевантна министарства унутрашњих послова и безбједносне агенције да је 4. 5. 2016. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању Локалних избора у Босни и Херцеговини.
164. У складу с одредбама члана 14 Закона о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине³⁸, чланом 62 став (1) Закона о управи³⁹, а у вези са чланом 2.1 став (3) Изборног закона БиХ, који прописује да "сви органи власти на свим нивоима и званичници у Босни и Херцеговини и дипломатско-конзуларним представништвима БиХ имају обавезу да помажу органима надлежним за спровођење избора", Министарство безбједности Босне и Херцеговине је дана 15. 7. 2016. године донијело одлуку о именовању **Радне групе за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских органа БиХ у вези са спровођењем локалних избора у БиХ (октобар 2016.)**⁴⁰.
165. Радну групу за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских органа БиХ у вези са спровођењем локалних избора у БиХ (октобар 2016) сачињавали су представници Дирекције за координацију полицијских органа (предсједавајући), Централне изборне комисије БиХ, Граничне полиције БиХ, Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ и Министарства безбједности БиХ.
166. Задатак Радне групе је био праћење реализације активности у вези са обезбјеђењем објеката и дистрибуције изборног материјала, размјена информација са надлежним полицијским агенцијама у БиХ о могућим противправним понашањима у вези с Изборним законом БиХ са Централном изборном комисијом БиХ, те остваривање континуиране сарадње са другим оперативним штабовима за безбједност локалних избора у БиХ које су формирале полицијске агенције за вршење послова из своје надлежности, а с циљем постизања максималног степена безбједносних услова за неометано одржавање изборног процеса у БиХ.
167. Одлуком Радне групе за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских органа БиХ у вези са спровођењем локалних избора у БиХ (октобар 2016) формиран је **Оперативни штаб акције "Локални избори 2016."**⁴¹, који је окупљао полицијске органе у БиХ, а чији задатак је био спровођење и координација оперативних активности.
168. На дан одржавања локалних избора, 2. 10. 2016. године, све информације су прикупљане у Оперативно-комуникационом центру 112 Министарства безбједности БиХ, а затим прослијеђиване Централној изборној комисији БиХ.
169. Полицијски службеници министарстава унутрашњих послова и безбједносних агенција од септембра 2016. године до средине марта 2017. године обављали су послове

³⁸"Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09 и 103/09.

³⁹"Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09.

⁴⁰ Одлука, број: 12-01-04-7-4000-13/16 од 15. 7. 2016. године

⁴¹ Акт број: 20-50-04-4-976-16 од 5. 9. 2016. године

физичког обезбјеђења зграде Централне изборе комисије БиХ и магацина Централне изборе комисије БиХ, а од септембра до краја децембра 2016. године су обављали послове физичког обезбјеђења Главног центра за бројање те вршили обезбјеђење дистрибуције и пратње конвоја с изборним материјалом и пратње изборног материјала до Главног центра за бројање. Операције на терену је координисао Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." на челу са Дирекцијом за координацију полицијских органа.

170. У вези са догађајима у општини Столац гдје је на дан избора 2. 10. 2016. године дошло до инцидената на појединим бирачким мјестима Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." је у више наврата остварио контакте са Министарством унутрашњих послова Херцеговачко-неретванског кантона, оперативним дежурством Федералне управе полиције, Оперативним дежурством Полицијске станице Столац и на основу процјене безбједносне ситуације обезбијеђено је појачано полицијско присуство на подручју општине Столац, а полицијски службеници су у сарадњи са кантоналним тужилаштвом предузели потребне мјере и радње на документовању наведених догађаја.
171. Од дана одржавања Локалних избора 2016. године до завршетка поновљених избора у општини Столац Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." дневно је достављао извјештај о безбједносној ситуацији у општини Столац Централној изборној комисији БиХ.

1.9. Рад Главног центра за бројање

172. Поступајући према одредби члана 2.9 став (1) тачка 2. и члана 5.22 став (2) и (3) Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је:
- на 20. сједници, одржаној 28. 4. 2016. године, донијела Правилник о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Локалне изборе 2016. године⁴²,
 - на 31. сједници, одржаној 16. 6. 2016. године, донијела Одлуку о успостављању Главног центра за бројање за Локалне изборе 2016. године,
 - на 48. сједници, одржаној 25. 8. 2016. године донијела Одлуку о именовању главног контролора, замјеника главног контролора, контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и другог изборног материјала на Локалним изборима 2016. године,
 - на 49. сједници, одржаној 1. 9. 2016. године, донијела Одлуку о именовању директора и замјеника директора Главног центра за бројање.
173. Главни центар за бројање је био смјештен у објекту "ЗОИ 84" д.о.о. ОЦ "Зетра" у Сарајеву и у његовом раду, осим запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, учествовали су и спољни сарадници, њих укупно 403, који су били распоређени у 3 (три) смјене, на бази 24-часовног радног дана. Радило се углавном о лицима са стеченим искуством на истим пословима, изабраним на јавном конкурс.
174. У периоду од 2. до 17. октобра 2016. године у Центру за бројање пребројано је укупно 55.840 гласачких пакета сљедећих категорија: 38.592 гласачка пакета бирача ван БиХ; 141 гласачки пакет бирача који су гласали у ДКПБиХ; 3.696 гласачких пакета бирача

⁴²"Службени гласник БиХ", број 32/16.

који су гласали у одсутности; 10.589 гласачких пакета бирача који су гласали путем мобилног тима и 2.822 гласачка пакета бирача који су гласали непотврђеним гласачким листићем.

175. Према одлукама, у Главном центру за бројање, вршено је поновљено бројање за 65 бирачких мјеста.

1.10. Посматрачи изборног процеса

176. Питање посматрања изборног процеса регулисано је одредбама чланова 17.3, 17.4 и 17.5 став (2) Изборног закона БиХ и Упутством о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини⁴³.
177. Централна изборна комисија БиХ акредитовала је укупно 6.830 посматрача и то 109 посматрача у име 17 политичких субјеката, 6.388 посматрача у име 36 удружења грађана, од чега 4.200 посматрача из 6 удружења Коалиције "Под лупом" и 333 међународна посматрача из 20 међународних организација.
178. Према подацима достављеним Централној изборној комисији БиХ, општинске/градске изборне комисије су акредитовале 61.775 посматрача политичких субјеката за посматрање рада изборних комисија, центара за бирачки списак и рада на бирачким мјестима.
179. Посматрачка мисија Конгреса локалних и регионалних органа власти Савјета Европе на челу са Стјуартом Диксоном (Stewart Dickson), распоредила је 32 посматрача, укључујући пет посматрача из ЕУ Одбора региона, који су посматрали процес гласања на више од 250 бирачких мјеста, док је посматрачка мисија Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB) са сједиштем у Инчону (Incheon), Република Кореја, на бирачким мјестима у региону Сарајева, Бањалуке и Мостара распоредила 33 посматрача из 18 држава свијета на челу са др Насимом Заидијем, главним изборним повјереником Изборне комисије Индије.
180. У извјештају посматрачке мисије Конгреса локалних и регионалних органа власти Савјета Европе се наводи да су избори били "добро организовани и одржани на миран и уредан начин, са изузетком неколико насилних инцидената"⁴⁴ док је у коначном извјештају посматрачке мисије А-WEB-а констатовано да су изборни експерти из цијелог свијета посматрали гласање и пребројавање гласова на слободан и објективан начин. Генерална оцјена је да је процес гласања и пребројавања гласова спроведен на транспарентан и фер начин на бирачким мјестима која су посјетили учесници мисије. Укупна оцјена је да нису уочена већа кршења изборног закона.⁴⁵

⁴³"Службени гласник БиХ", број 37/14.

⁴⁴ Презентација Извјештаја посматрачке мисије Конгреса локалних и регионалних органа власти Савјета Европе на Конференцији "Локални избори 2016 – научене лекције" коју је одржала Карла Дејонгхе, чланице Конгреса, 23. 2. 2017. године.

⁴⁵ FINAL REPORT OF THE 2016 A-WEB ELECTION VISITOR PROGRAM (EVP) TO THE LOCAL ELECTIONS ON 2 OCTOBER IN BOSNIA AND HERZEGOVINA (BiH) December 2016, str. 5.
<http://www.aweb.org/eng/bbs/B0000088/view.do?nttId=10611&menuNo=300071>.

Посматрачка мисија А-ВЕБ, Сарајево, октобар 2016.
Извор: <https://www.facebook.com/thisisAWEB/>

181. С циљем што лакшег праћења изборног процеса у БиХ, Централна изборна комисија БиХ је дана 30. 9. 2016. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ организовала тренинг за међународне посматраче, на којем су посматрачи упознати са својим правима и обавезама при праћењу изборног процеса, а презентирали им је и видео о раду бирачког одбора на дан избора.

Семинар за посматраче изборног процеса – Сарајево, 30. 9. 2016.

182. Посматрачима су подијељени Приручници за посматрање избора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016. који су доступни на језицима у званичној употреби у Босни и Херцеговини и на енглеском језику, а који су припремљени и штампани уз финансијску подршку Савјета Европе у оквиру пројекта предизборне помоћи за Локалне изборе 2016. године.

Слика 6. Приручник за посматрање избора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016.

1.11. Дан одржавања локалних избора 2. 10. 2016. године

183. За Локалне изборе 2016. године одређено је укупно 5.221 бирачко мјесто (5.202 редовно и за гласање лично) у Босни и Херцеговини и 5 бирачких мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству (амбасаде БиХ у Београду и Бечу, генерални конзулати БиХ у Штутгарту и Минхену, почасни конзулат БиХ у Грацу).

184. Сва бирачка мјеста, на дан избора, у ДКП-има БиХ су отворена на вријеме док је у БиХ евидентирано кашњење на појединим бирачким мјестима из сљедећих разлога:

- кашњења до 1 сат из техничких разлога (поновљеног бројања гласачких листића, кашњење особља бирачког мјеста, нестанка електричне енергије, незгода у саобраћају, прегледа бирачког мјеста од полицијског особља и слично), на 63 бирачка мјеста у укупно 29 општина⁴⁶;
- кашњење у 2 општине због активности посматрача који су интервенисали на рад бирачког одбора (Дрвар и Кладањ);
- према информацији из ОИК-а Велика Кладуша, предсједник бирачког одбора 001A029Б је неосновано одбио отварање бирачког мјеста на вријеме због постојања политичког плаката у близини бирачког мјеста. ОИК Велика Кладуша је именовала новог предсједника и на лицу мјеста извршила контролу навода, те утврдила да је спорни плакат на граници дозвољене удаљености од бирачког мјеста. ОИК Велика Кладуша је затражила од политичког субјекта да изврши уклањање плаката, јер је био неприступачан и бирачки одбор га није могао уклонити. Бирачко мјесто је отворено у 08.05 часова;
- према информацијама које су примљене у Централној изборној комисији БиХ, у општини Трново на бирачком мјесту Шабићи догодило се окупљање грађана на око 40 метара од улаза при чему се дијелила храна; нису уочена страначка обиљежја, а то је наводно уобичајено и нису симпатизери само једне партије него више њих; затражена је потпуна информација и евентуална интервенција у наведеном случају, а према информацији предсједника бирачког одбора 141A002 Шабићи на овом

⁴⁶Цазин, Бихаћ, Босанска Крупа, Бужим, Нови Град, Дервента, Пелагићево, Градачац, Сански Мост, Бањалука, Челинац, Сребреник, Челић, Кључ, Дрвар, Добретићи, Мркоњић Град, Теслић, Зеница, Кладањ, Нови Травник, Бреза, Прозор-Рама, Јабланица, Центар Сарајево, Стари Град Сарајево, Фоча (ФБиХ), Фоча и Требиње.

бирачком мјесту нису уочене никакве неправилности нити било какве активности политичких партија које нарушавају изборне прописе;

- у изборној јединици Зеница, по један члан бирачког одбора на бирачким мјестима 093A029, 093A070B и 093A110 није дошао у прописано вријеме на бирачко мјесто, због чега су евидентирана кашњења у отварању бирачких мјеста од 15 до 50 минута;
- у изборној јединици Пелагићево, на гласачком мјесту 026B010 два бирача чија имена се не налазе на изводу бирачког списка на овом бирачком мјесту, физички су напали чланове бирачког одбора и преврнули гласачку кутију са листићима; полиција је обавила увиђај; наведеним лицима је објашњен поступак и могућност гласања, те су удаљени са лица мјеста;
- у изборној јединици Прозор-Рама, на бирачком мјесту 125A009 били су постављени плакати политичких субјеката, који су према захтјеву ОИК-а Прозор-Рама уклоњени из круга бирачког мјеста. На захтјев Централне изборне комисије БиХ од ОИК Прозор-Рама је затражено да на бирачком мјесту 125A025 провјери да ли има нерегуларности у смислу окупљања грађана у кругу од 50 метара, што се сматра подручјем бирачког мјеста и лобирања за кога бирачи гласају. Према информацији ОИК Прозор-Рама интервенисала је полиција и отклоњене су наведене нерегуларности на бирачком мјесту.

185. На дан одржавања локалних избора 2. 10. 2016. године у основној изборној јединици Столац дошло је до прекида изборног процеса што се први пут дешава откако Централна изборна комисија БиХ спроводи изборни процес. У извјештају Општинске изборне комисије Столац наводи се да је на бирачким мјестима 176A001, 176A002, 176A003, 176A004, 176A005, 176A006, 176A007, 176A008, 176A009, 176A012, 176A013, 176A014, 176A015, 176A016, 176A017, 176A018, 176A019 изборни процес прекинут прије законом утврђеног времена и није завршен због неправилности на овим бирачким мјестима учињеним од појединих чланова бирачких одбора и активности кандидата и представника појединих политичких субјеката којим су ометали и опструисали изборни процес. Оцјеном свих чињеница појединачно и у њиховој међусобној повезаности, Централна изборна комисија БиХ је утврдила да се поступак гласања на 19 редовних бирачких мјеста, 4 мобилна тима, те једном бирачком мјесту за гласање непотврђеним – ковертираним гласачким листићима 176АННН за изборну јединицу Столац није завршио у складу са одредбама Изборног закона БиХ и Правилника о начину спровођења избора у Босни и Херцеговини.

186. На инфолинији примљено је укупно 220 позива. Позиви су се односили на провјере бирачких мјеста (158), захтјеве за гласање путем мобилног тима (10 позива) од лица која су се непосредно пред изборе повриједила или разбољела и нису у могућности да приступе гласању на редовном бирачком мјесту; позиви у вези са гласањем ван БиХ (10) који су се односили, у највећем броју, на бираче чије су пријаве за гласање ван БиХ одбијене, те о кашњењу у пријему пошиљки са гласачким материјалом; 10 приговора који су се односили на немогућност гласања бирача због истеклих докумената, промјене докумената у међувремену, уочене неправилности бирача на бирачком мјесту, немогућност проналаска бирача на бирачком мјесту итд. Остали позиви (20) су се односили на проблеме лица која је неко без њиховог знања пријавио за гласање путем поште, тражење информација у вези са дешавањима у општини Столац, а на сва питања је дат адекватан одговор странкама или су упућене на надлежне органе.

1.12. Утврђивање и потврђивање резултата Локалних избора 2016. године одржаних 2. 10. 2016. године

187. Први прелиминарни резултати Локалних избора 2016. године су објављени у поноћ на дан избора 2. 10. 2016. године и након тога су освјежавани на интернет страници Централне изборне комисије БиХ у складу са чланом 5.29а Изборног закона БиХ – два пута у току наредна 24 часа; у наредних пет дана свака 24 часа; наредних дана сваких 48 часова, све до објављивања коначних, службених и комплетних резултата избора.
188. Након обједињавања и контроле резултата Централна изборна комисија БиХ је, у законом утврђеном року (30 дана од дана објављивања избора), на 79. сједници одржаној 1. 11. 2016. године, донијела Одлуку о потврђивању и објављивању резултата локалних избора у Босни и Херцеговини, који су одржани 2. октобра⁴⁷. Потврђивање резултата локалних избора обављено је у свим изборним јединицама у којим су спроведени локални избори, осим за изборни ниво Столац, за Општинско вијеће и начелника Општине Столац због прекида изборног процеса на дан избора.
189. На Локалним изборима 2016. године одржаним 2. 10. 2016. године од 140 потврђених мандата за начелника/градоначелника, 134 мандата или 96% је припало мушкарцима, а 6 или 4% женама. Жене су изабране за начелнице у општинама: Источни Дрвар, Језеро, Калиновик, Ново Горажде, Мркоњић Град и Високо.
190. У општинска/градска вијећа и скупштине општина/градова укупно је изабрано 3.119 носилаца мандата, од чега 2.544 мушкарца и 575 жена од чега је 26 представника националних мањина (23 мушкарца и 3 жене).
191. Старосна структура носилаца мандата је следећа: 472 носиоца мандата су млађи од 30 година, од чега је 313 мушкараца и 159 жена, док је 2.647 носилаца мандата старости 30 и више година, од чега је 2.231 мушкарац и 416 жена.

1.13. Имплементација изборних резултата

192. У вези са имплементацијом изборних резултата, у смислу утврђивања престанка мандата изабраним члановима органа власти којим мандат додјељује Централна изборна комисија БиХ и додјеле мандата следећим квалификованим кандидатаима, одбијања и додјеле мандата следећим квалификованим кандидатаима у 2016. години обрађена су 224 предмета.
193. У извјештајном периоду обрађено је 99 аката који се односе на питања, захтјеве за мишљење и остала акта упућена Централној изборној комисији БиХ по предметној области.
194. У два наврата, сваких шест мјесеци, вршене су провјере пребивалишта за све чланове органа власти на свим нивоима власти, у складу са одредбом члана 1.10 став (1) тачка 7. Изборног закона БиХ те је упућено 5 аката Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ којим су тражене информације о датуму посљедње промјене пребивалишта, те податак о тренутном пребивалишту за оне званичнике који нису тренутно имали пребивалиште у оквиру изборне јединице у којој су изабрани или су били кандидати.

⁴⁷"Службени гласник БиХ", број 82 /16.

195. Покренута су 224 управна поступка, донесена су 224 управна акта, 1.120 пратећих аката и 224 увјерења о додјели мандата који су упућени изабраним/именованим званичницима, као и органима власти у Босни и Херцеговини.
196. Од тог броја сви управни поступци покренути су у смислу утврђивања престанка мандата у општинским вијећима/скупштинама општина, у Скупштини града Источно Сарајево, скупштинама кантона, Представничком дому Парламента Федерације БиХ, Народној скупштини РС, те управни поступци који се односе на утврђивање престанка мандата начелника општина.

Табела 7. Број престанака мандата по нивоима власти

Орган власти	Број престанака мандата
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ	0
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	4
Дом народа Парламента Федерације БиХ	0
Народна скупштина Републике Српске	11
Скупштине кантона	5
Градско вијеће Града Сарајева	0
Скупштина Града Источно Сарајево	1
Начелник општине	2
Општинско вијеће / скупштина општине	201
Укупно	224

197. Разлози за утврђивање престанка мандата су сљедећи: по захтјеву странке (110); због смрти (7); због промјене пребивалишта (3); по службеној дужности (4) и одбијање мандата (124)⁴⁸.
198. Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години званичницима којима је престао мандат те сљедећим квалификованим кандидатима који су прихватили замјенске мандате доставила укупно 224 изјаве о имовинском стању.
199. Након спроведених Локалних избора 2016. године припремљена су 3.262 увјерења за изабране званичнике, једнак број изјава о прихватању/одбијању мандата, потврда о пријему увјерења о додјели мандата и изјава о имовинском стању. Свечано уручење увјерења о додјели мандата за новоизабране начелнике/ градоначелнике општина уприличено је у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ дана 8. 11. 2016. године, при чему су овлашћеним лицима у име општина уручена и увјерења за новоизабране вијећнике/одборнике, те пратећа документација.
200. Након спроведених Локалних избора 2016. године и потврђивања резултата избора, 109 изабраних званичника одбило је да прихвати освојени мандат те је спроведен поступак

⁴⁸Разлика у збиру престанака мандата по нивоима власти (224) и збиру престанака мандата по разлозима за престанак мандата (248) настала је због одбијања мандата наредних квалификованих кандидата у оквиру исте кандидатске листе у предметима престанака мандата.

провјере сљедећих квалификованих кандидата, и донесено 109 управних аката којим је мандат додијељен сљедећим квалификованим кандидатима.

1.14. Поновљени избори у основној изборној јединици Столац – 19. 2. 2017. године

201. Централна изборна комисија БиХ је на 1. сједници, одржаној 12. 1. 2017. године, донијела Одлуку о поништењу избора у основној изборној јединици Столац, у складу са чланом 2.10 Изборног закона БиХ, а одлучујући у поновљеном поступку, Централна Изборна комисија БиХ је дана 26. 1. 2017. године донијела Одлуку о поништењу избора у основној изборној јединици Столац спроведених на дан 2. 10. 2016. године за Општинско вијеће Столац и начелника Општине Столац на свим редовним бирачким мјестима, те гласање путем мобилних тимова, као и гласање у одсуству и гласање путем поште.
202. С обзиром да су чланови Општинске изборне комисије Столац, Авдо Јагањац, Иван Перих и Мелиха Капор, правоснажним и коначним одлукама Централне изборне комисије БиХ, број: 05-1-07-5-1125/16, број: 05-1-07-5-1126/16 и број: 05-1-07-5-1127/16 од 24. 11. 2016. године, разријешени дужности у чланству Општинске изборне комисије Столац и да је Општинско вијеће Столац дјеловало у техничком мандату због поништења избора у основној изборној јединици Столац и није било могуће спровести процедуру именовања чланова Општинске изборне комисије Столац у складу са чланом 2.12 став (5) Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 2.15 став (2) Изборног закона БиХ, с циљем обезбјеђења услова из члана 2.14 став (1) Изборног закона БиХ, који се односе на националну и полну структуру чланова изборних комисија и сачињавања листе кандидата који испуњавају услове за именовање у чланство изборне комисије у складу са одредбама Изборног закона БиХ и Упутства о утврђивању квалификација, броја и именовању чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 6/16 и 13/16), Рјешењем број: 06-1-07-1-5/17 од 12. 1. 2017. године, до потврђивања резултата поновљених избора 2017. године за основну изборну јединицу Столац, на дужност замјеника предсједника и чланова Општинске изборне комисије Столац, именovala: Јозу Матића, замјеник предсједника; Рифата Зломужицу, замјеника члана, и Предрага Шупљеглава, замјеника члана, који су спровели поновљене изборе у Стоцу за Општинско вијеће и начелника Општине дана 19. 2. 2017. године.
203. Централна изборна комисија БиХ је, на 7. сједници одржаној 5. 2. 2017. године, донијела Одлуку о расписивању и одржавању поновљених избора у основној изборној јединици Столац ("Службени гласник БиХ", број 9/17), Упутство о роковима изборних активности за одржавање поновљених избора у основној изборној јединици Столац и Одлуку о успостављању Главног центра за бројање и о именовању директора и замјеника директора Главног центра за бројање за спровођење поновљених избора у основној изборној јединици Столац. Главни центар за бројање је био смјештен у просторијама Централне изборне комисије БиХ.
204. Поступак спровођења поновљених избора у основној изборној јединици Столац регулисан је Инструкцијом о поступку спровођења поновљених избора за општинског начелника и општинско вијеће у основној изборној јединици Столац коју је Централна изборна комисија БиХ усвојила на 7. сједници одржаној 5. 2. 2017. године. Између осталог, члан 2 наведене инструкције прописује обавезу Општинске изборне комисије

Столац да, на основу прибављених извода из матичне књиге умрлих, у изводу из бирачког списка означи имена умрлих лица како би се заштитио интегритет изборног процеса, а имајући у виду да се поновљени избори, у складу са чланом 14.1 Изборног закона БиХ, спроводе на основу истих извода из Централног бирачког списка.

205. Поступак координисања и надгледања поновљених избора у основној изборној јединици Столац који су одржани 19. 2. 2017. године регулисан је Инструкцијом о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона Босне и Херцеговине коју је Централна изборна комисија БиХ усвојила 16. 2. 2017. године. Наведеном инструкцијом овлашћени службеници Централне изборне комисије БиХ су акредитовани у име Централне изборне комисије БиХ да координирају и надгледају рад бирачких одбора и дужни су да сачине извјештај о свим активностима предвиђеним чланом 3 наведене инструкције. Укупно 25 запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ је било распоређено у Општинској изборној комисији Столац и на свим бирачким мјестима у општини Столац укључујући и мобилне тимове.
206. **Едукација замјенских чланова Општинске изборне комисије Столац за поновљене локалне изборе у општини Столац** – У складу са приједлогом Плана и програма едукације органа за спровођење избора за 2017. годину 9. 2. 2017. године одржана је едукација замјенских чланова Општинске изборне комисије Столац у вези са припремом и одржавањем поновљених избора у Стоцу. Током обуке обрађене су следеће теме: временски план и роковник изборних радњи; организација и спровођење избора; рад бирачког одбора – бројање, попуњавање образаца и паковање; приговори и поступање и унос и обрада резултата. У складу са темама и подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ обрађене су релевантне материје у вези са спровођењем поновљених избора, а замјенски чланови ОИК Столац су упознати са ангажманом запослених Секретаријата Централне изборне комисије БиХ на дан избора у Стоцу, али и приликом дистрибуције изборног материјала на бирачка мјеста дан прије, те њиховим статусом.
207. **Обука бирачких одбора** – Дана, 13. и 14. фебруара 2016. године, представници Централне изборне комисије БиХ присуствовали су обуци предсједника и чланова бирачких одбора и њихових замјеника коју је организовала Општинска изборна комисија Столац, при чему је особље Централне изборне комисије БиХ учествовало у самој обуци, посебно у практичном дијелу који се односио на бројање гласачких листића. Дана 17. 2. 2016. године, особље Централне изборне комисије БиХ обавило је обуку предсједника бирачких одбора и њихових замјеника о процедурама гласања и бројања гласачких листића.
208. За поновљене изборе у основној изборној јединици Столац спроведена је **едукативна кампања** за бираче који живе ван Босне и Херцеговине, а имају бирачко парво. Припремљен је ТВ телоп – позив бирачима који живе ван БиХ, а имају право да гласају путем поште за Општину Столац, на службеним језицима у употреби у БиХ, који је достављен Министарству иностраних послова БиХ с циљем да се исти постави на веб-страницу министарства и на веб-страницу ДКПБиХ у којим су уписани бирачи за гласање ван БиХ за општину Столац. Такође, наведени ТВ Телоп је достављен и клубовима удружења грађана БиХ у иностранству и владиним и невладиним организацијама које се баве избјеглицама и питањима миграција те да исти учине доступним држављанима Босне и Херцеговине са којима контактирају. ТВ телоп позив бирачима који живе ван БиХ је постављен и на веб-страници Централне изборне комисије БиХ.

209. На Централном бирачком списку за општину Столац, на дан поновљених избора било је регистровано 11.430 бирача – 5.870 или 51,36% мушкараца и 5.560 или 48,64% жена од чега: 9.871 за гласање на редовим бирачким мјестима; 31 бирач за гласање у одсуству; 40 бирача за гласање лично; 141 бирач за гласање путем мобилног тима; 26 бирача за гласање непотврђеним гласачким листићем, 1.321 бирач за гласање путем поште.
210. За потребе одржавања поновљених избора у општини Столац бирачима који гласају ван Босне Херцеговине је упућена 1.321 пошиљка са изборним материјалом од чега је 107 враћено као неуручено⁴⁹.
211. На дан одржавања поновљених избора у општини Столац (19. 2. 2017. године) сва редовна бирачка мјеста су отворена на вријеме и изборни процес је текао без проблема. Бирачи су гласали на 19 редовних бирачких мјеста, 6 бирачких мјеста у одсуству (Јабланица, Мостар, Чапљина, Берковићи, Љубиње и Требиње) 7 мобилних тимова (4 – Столац, и по 1 у Фочи, Чапљини и Мостару), 1 непотврђеним гласачким листићем и једно (1) бирачко мјесто за гласање лично које је било у склопу редовног бирачког мјеста 176А012. За поновљене изборе у основној изборној јединици Столац није организовано лично гласање у ДКПБиХ.
212. На поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац учествовало је 7 политичких партија, 5 независних кандидата, 2 коалиције како сљеде:
- **За изборе за начелника општине Столац** учествовали су сљедећи политички субјекти: ХДЗБиХ – Хрватска демократска заједница БиХ; СДФБиХ.
 - **За изборе за Општинско вијеће Столац** учествовали су сљедећи политички субјекти: ХДЗБиХ – Хрватска демократска заједница БиХ; Иницијатива за Столац; Хрватска коалиција за Столац ХСПБиХ ХДЗ 1990; Видоје Маслаћ – независни кандидат; СДС – Српска демократска странка; Ајла Репеша – независни кандидат; ХКДУБиХ; СПР-БиХ; Снага Центра; СДФБиХ; Берина Амићић – независни кандидат; ХССБиХ; Драган Шимуновић – независни кандидат и Славен Милановић – независни кандидат.
213. На дан поновљених избора у основној изборној јединици Столац гласало је укупно 8.509 бирача или 74,4% од чега 7.565 (66,2%) бирача на редовним бирачким мјестима; 13 бирача у одсуству; 120 бирача путем мобилног тима; 9 бирача путем непотврђеног гласачког листића и 802 бирача путем поште.
214. Оперативни штаб акције "Локални избори 2016." координисао је све активности на обезбјеђењу дистрибуције и поврата изборног материјала за поновљене локалне изборе у општини Столац и заједно са другим безбједносним агенцијама је обезбиједио изборни процес у општини Столац дана 19. 2. 2017. када су одржани поновљени локални избори. Нарушавања безбједносне ситуације није било.
215. У складу са чланом 5 Инструкције о поступку спровођења поновљених избора за општинског начелника и Општинско вијеће у основној изборној јединици Столац посматрачи акредитирани од стране Централне изборне комисије БиХ и Општинске изборне комисије Столац за Локалне изборе 2016. године имају право посматрати поновљене изборе. За поновљене изборе у основној изборној јединици Столац акредитовано је укупно 40 посматрача: 27 посматрача у име удружења грађана⁵⁰; 8

⁴⁹ До дана писања извјештаја – 27. 3. 2017. године

⁵⁰Центри цивилних иницијатива („Под лупом“ 17), У. Г. Видошки Град 10

међународних посматрача⁵¹; 5 посматрача политичких субјеката⁵², а издавање акредитација поново су тражила 23 посматрача који су били акредитовани за Локалне изборе 2016. године⁵³.

216. Закључно са 2. 3. 2017. године у Главном центру за бројање укупно је пребројано 945 гласачких листића од чега 767 верификованих гласачких листића пристиглих путем поште, 13 листића бирача који су гласали у одсуству; 120 листића бирача који су гласали путем мобилног тима и 45 гласачких листића који су потврђени.
217. За изборе за начелника општине Столац пребројано је укупно 8.510 гласачких листића од чега је важећих 8.109 (95,29%); неважећих празних 210 (2,47%) и неважећих листића по другим критеријумима 191 (2,24%). За изборе за Општинско вијеће Столац укупно је пребројано 8.510 гласачких листића од чега је 8.269 (97,17%) важећих; 74 (0,87%) неважећих празних и 167 (1,96%) неважећих листића по другим критеријумима.
218. Дана, 6. 3. 2017. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлука о потврђивању и објављивању резултата поновљених избора за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу Општине Столац („Службени гласник БиХ“, број 17/17).
219. На поновљеним изборима за основну изборну јединицу Столац за начелника је изабран Стјепан Бошковић, кандидат ХДЗБиХ – Хрватска демократска заједница БиХ са освојених 59,12% гласова. Осам (8) мандата (49,98%) за Општинско вијеће Општине Столац освојила је ХДЗБиХ – Хрватска демократска заједница БиХ; седам (7) мандата (41,09%) Иницијатива за Столац; један (1) мандат Хрватска коалиција за Столац ХСПБиХ, ХДЗБиХ; и један (1) мандат Видоје Маслач – независни кандидат.
220. Од укупно 17 вијећника у Општинском вијећу Столац 11 или 64,7% су мушкарци и 6 или 35,3% су жене. Дванаест (12) вијећника имају 30 и више година старости док је 5 вијећника млађе од 30 година старости.
221. Поновљени избори у основној изборној јединици Столац су протекли без инцидената, а према запажањима посматрача поновљени избори у општини Столац су протекли слободно и поштено⁵⁴.
222. За изабране званичнике на поновљеним изборима за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу Општине Столац припремљено је 18 увјерења о додјели мандата, изјава о прихватању/одбијању мандата, потврда о пријему увјерења о додјели мандата, те изјава о имовинском стању, а исти су додијељени дана 15. 3. 2017. године.

⁵¹ Амбасада Републике Хрватске 2, ОХР (ОHR) 2, ЕУ специјални представник 4

⁵² ХДЗ БиХ, НК Драган Шимуновић, НК Видоје Маслаћ, НК Славен Милановић

⁵³ ОХР 4, ЕУ Специјални представник 9, Амбасада САД-а (SAD) 2, ЦЦИ 8. Поновно издавање акредитација је затражено јер су претходно издате акредитације изгубљене.

⁵⁴ Неправилности које су евидентирани током цијелог изборног дана су фотографисање гласачког листића на једном бирачком мјесту, помоћ при гласању од стране неовлаштеног лица, породично гласање и покушај изношења гласачког листића са бирачког мјеста. Наведене неправилности су на вријеме спријечене, док су посматрачи Коалиције уложили три примједбе бирачким одборима током цијелог изборног дана. Саопштење: Сточани доказали да је могуће. Избори слободни и поштени!
<http://podlupom.org/v2/bs/clanak/saopstenje-stocani-dokazali-da-je-moguce-izbori-slobodni-i-posteni/249>

1.15. Обједињени резултати локалних избора одржаних 2. 10. 2016. године и поновљених избора у основној изборној јединици Столац одржаних 19. 2. 2017. године

223. Преглед обједињених података о броју бирача уписаних у Централни бирачки списак са одзивом на дан локалних избора 2. 10. 2016. године и на поновљеним изборима у Општини Столац је сљедећи:

Табела 8. Број бирача уписаних у Централни бирачки списак на дан локалних избора 2. 10. 2016. године и поновљених избора за општину Столац са одзивом

Ниво	Право гласа (регистровано)	Гласало	Одзив %
Федерација БиХ	1.946.752	1.006.841	51,72%
Република Српска	1.232.968	741.303	60,12%
Брчко дистрикт БиХ	86.728	43.196	49,81%
УКУПНО	3.266.448	1.791.340	54,84%

Напомена: Подаци не укључују Град Мостар

Табела 9. Број уписаних бирача по категоријама са одзивом (Локални избори 2. 10. 2016. и поновљени избори у општини Столац, 19. 2. 2017.)

Категорија	Одлука ЦИКБиХ (25. 8. 2016.)	Број бирача (2. 10. 2016.)	Бирачи који су уписани за гласање путем мобилног тима	Гласало	Одзив (%)
Редовни бирачи	3.177.557	3.164.999	12.558	1.734.203	54,79%
Бирачи који гласају лично	12.005	11.991	14	335	2,79%
Бирачи који гласају у одсуству	8.946	8.904	42	3.711	41,68%
Бирачи регистровани за гласање путем поште	65.111	65.086	25	41.998	64,53%
Бирачи регистровани за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ	287	287	0	146	50,87%
Бирачи регистровани за гласање путем мобилног тима		12.639	12.639	10.712	64,18%
Укупно према одлуци ЦИКБиХ	3.263.906	3.263.906			
Гласало непотврђеним гласачким листићем		2.542		235	9,24%
УКУПНО		3.266.448		1.791.340	54,84%

224. Према обједињеним подацима на локалним изборима одржаним 2. 10. 2016. године и поновљеним изборима у основној изборној јединици Столац од укупно **3.266.448** регистрованих бирача гласало је **1.791.340** бирача или **54,84%**.

225. На локалним изборима одржаним 2. 10. 2016. године и поновљеним изборима за основну изборну јединицу Столац од 141 потврђеног мандата за начелника/градоначелника 135 мандата или 96% су припали мушкарцима, а 6 или 4 % женама. Жене су изабране за начелнице у општинама: Источни Дрвар, Језеро, Калиновик, Ново Горажде, Мркоњић Град и Високо.
226. У општинска/градска вијећа и скупштине општина/градова на локалним изборима одржаним 2. 10. 2016. године и поновљеним изборима за основну изборну јединицу Столац је изабрано 3.136 носилаца мандата од чега 2.556 (81,50%) мушкараца и 580 жена (18,50%). Од укупног броја носилаца мандата представника националних и етничких мањина је 26, од чега 23 мушкараца и 3 жене.
227. Старосна структура носилаца мандата у општинским/градским вијећима и скупштинама општина/градова је сљедећа: 477 носилаца мандата су млађи од 30 година, од чега је 315 мушкараца и 162 жене, док су 2.659 носилаца мандата старости 30 и више година, од чега је 2.240 мушкараца и 419 жена.

1.16. Достављање образаца Изјава о имовинском стању

228. Чланом 15.8 став (1) и (2) Изборног закона БиХ прописано је да су кандидати изабрани на свим нивоима власти дужни, у року од 30 дана од дана објављивања овјере мандата у Службеном гласнику БиХ, на посебном обрасцу да предају Централној изборној комисији БиХ потписану изјаву о имовинском стању, као и да је изабрани члан органа власти на свим нивоима дужан да Централној изборној комисији БиХ поднесе извјештај о имовинском стању у року од 30 дана након истека мандата на који је изабран, као и у случају престанка мандата у смислу члана 1.10 став (1) тачке 1), 4), 5), 6), 7) и 8) овог закона.
229. У складу са наведеним измјенама релевантних одредаба члана 15.7 Изборног закона БиХ које се односе на достављање образаца о имовинском стању, извршене су измјене Упутства о изгледу и начину испуњавања обрасца изјаве о имовинском стању.
230. Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години развила апликацију за имовинске картоне, која ће омогућити, поред евиденције достављених изјава о имовинском стању, и уношење података из наведеног обрасца за изабране званичнике. Наведена апликација технички задовољава услове да се подаци из обрасца изјаве о имовинском стању изабраног званичника објављују на службеној интернет страници Централне изборне комисије БиХ, односно учине доступним јавности, поштујући Закон о заштити личних података.
231. У периоду од новембра 2016. године вршен је пријем и евидентирање достављених изјава о имовинском стању изабраних званичника којим је престао и почео мандат у мандатном сазиву 2012–2016. година, односно 2016–2020. година. До 14. 12. 2016. године Централној изборној комисији БиХ достављена су укупно 3.553 обрасца изјаве о имовинском стању.

1.17. Повраћај таксе

232. У складу са чланом 4.16 Изборног закона БиХ, Одлуком о висини таксе за овјеру за учешће на Локалним изборима 2016. године ⁵⁵ одређена је висина новчане таксе:
- 1.000,00 КМ за политичку партију која се кандидовала у сједишту партије за општинско вијеће, односно скупштину општине, градско вијеће, односно скупштину града, те по 100,00 КМ за кандидовање у свакој новој изборној јединици, за општинско вијеће, односно скупштину општине, градско вијеће, односно скупштину града;
 - 1.000,00 КМ за политичку партију која се кандидује у сједишту странке за начелника општине или градоначелника, те по 100,00 КМ за кандидовање у свакој новој изборној јединици за начелника општине или градоначелника;
 - 1.000,00 КМ за независног кандидата који се кандидује за начелника општине или градоначелника, или ако се кандидује за општинско вијеће, односно скупштину општине, Скупштину Брчко дистрикта БиХ, скупштину града.
233. На основу члана 2.9 став (1) тачка 17, а у вези са чланом 4.16 Изборног закона БиХ Централна изборна комисија БиХ је дана 14. 12. 2016. године донијела Одлуку о поврату уплаћеног новчаног износа таксе за овјеру, уплаћеног за овјеру пријаве за учешће политичких субјеката на Локалним изборима 2016. године.
234. У складу са посљедњим измјенама Изборног закона БиХ из 2016. године, наведеном одлуком је утврђено да ће се поврат новчаног износа таксе за овјеру извршити на трансакционе рачуне политичких субјеката како слиједи:
- политичким партијама које су освојиле више од 3% од укупног броја важећих гласова у тој изборној јединици или 1/3 гласова од укупног броја гласова које је освојио изабрани начелник/градоначелник, самостално или у оквиру коалиције (укупно 85 политичких партија);
 - независним кандидатима који су освојили више од 3% од укупног броја важећих гласова у тој изборној јединици или 1/3 гласова од укупног броја гласова које је освојио изабрани начелник/градоначелник (укупно 32 независна кандидата);
 - независним кандидатима на листи независних кандидата које су освојиле више од 3% од укупног броја важећих гласова у тој изборној јединици (укупно 13 листа независних кандидата).
235. Посљедњим измјенама члана 4.16 Изборног закона БиХ није утврђен поврат таксе за овјеру политичким субјектима чија је овјера дјелимично или у потпуности одбијена.
236. Дана, 14. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је на 93. сједници донијела Одлуку о поврату уплаћеног новчаног износа таксе за овјеру политичким партијама у износу од 207.800,00 КМ и независним кандидатима у износу од 156.000,00 КМ што чини укупно 363.800,00 КМ.

⁵⁵"Службени гласник БиХ", број 32/16.

2. Спровођење посредних избора

2.1. Посредни избори за Градско вијеће Града Сарајева и Скупштину Града Источно Сарајево

237. Централна изборна комисија БиХ, у складу са чланом 2.9 став (1) тачка 6. Изборног закона БиХ, потврђује и овјерава кандидатске листе и кандидате за све нивое непосредних и посредних избора у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ.

Централна изборна комисија БиХ, у складу са чланом 2.9 став (1) тачка 9. Изборног закона БиХ, утврђује и потврђује резултате свих непосредних и посредних избора обухваћених Изборним законом БиХ, овјерава да су ти избори спроведени у складу са овим законом и објављује резултате свих непосредних и посредних избора обухваћених овим законом.

2.1.1.Избор вијећника уГрадско вијеће Града Сарајева

238. Начин избора вијећника Градског вијећа Града Сарајева утврђен је чланом 13.10 и 13.5 Изборног закона БиХ⁵⁶, чланом 22. и 23. Статута Града Сарајева⁵⁷ и Поглављем VIII Упутства о поступку спровођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ (у даљем тексту: Упутство)⁵⁸. Град Сарајево чине сљедеће општине: Стари Град Сарајево, Центар Сарајево, Ново Сарајево, Нови Град Сарајево.

239. Конституирајуће сједнице општинских вијећа општина које чине Град Сарајево су одржане како слиједи:

- Општинско вијеће Стари Град Сарајево конституирајућа сједница одржана 16. 11. 2016. године
- Општинско вијеће Центар Сарајево, конституирајућа сједница одржана 16. 11. 2016. године
- Општинско вијеће Ново Сарајево, конституирајућа сједница одржана 30. 11. 2016. године
- Општинско вијеће Нови Град Сарајево, конституирајућа сједница одржана 30. 11. 2016. године

240. Градске општине у саставу Града Сарајева доставиле су кандидатске листе на овјеру и потврђивање Централној изборној комисији БиХ, а у вези са наведеним окончане су сљедеће активности:

- дана 6. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери девет (9) кандидатских листа на којима се налази укупно 28 кандидата из Општине Нови Град Сарајево за избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева⁵⁹;

⁵⁶"Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16.

⁵⁷"Службене новине Кантона Сарајево", бр. 12/98, 14/98. 25/05, 23/08 и 32/08.

⁵⁸"Службени гласник БиХ", број 38/14 и 90/16.

⁵⁹ кандидатска листа групе вијећника, Габела, Османовић, Шандал, Јурић; кандидатска листа групе вијећника, Хоџић Хасан, Пехиљ Елида; кандидатска листа политичке партије Демократска фронта;

- дана 14. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери девет (9) кандидатских листа⁶⁰ на којима се налази укупно 28 кандидата из Општине Стари Град Сарајево за избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева⁶¹;
- дана 14. и 21. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери десет (10) кандидатских листа на којима се налази укупно 28 кандидата из Општине Ново Сарајево за избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева⁶²;
- дана 22. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери осам (8) кандидатских листа на којима се налази укупно 28 кандидата из Општине Центар Сарајево за избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева⁶³.

241. Централна изборна комисија БиХ овјерила је укупно **36** кандидатских листа са **112** кандидата за избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајева.

242. Поступак избора кандидата за Градско вијеће Града Сарајево, са претходно овјерених кандидатских листа, спроведен је у наведеним општинским вијећима како слиједи: Стари Град Сарајево – 22. 12. 2016. године; Центар Сарајево – 27. 12. 2016. године; Ново Сарајево – 22. 12. 2016. године и Нови Град Сарајево – 8. 12. 2016. године.

243. На основу посредних избора спроведених у општинским вијећима за Градско вијеће Града Сарајева Централна изборна комисија БиХ је донијела сљедеће одлуке:

- дана 14. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Нови Град Сарајево за Градско вијеће Града Сарајева, којом је додијељено укупно седам (7) мандата. Против наведене одлуке Централне изборне комисије БиХ вијећник Општинског вијећа Нови Град Сарајево Хасан Хоџић је изјавио жалбу Апелационом одјељењу Суда

кандидатска листа политичке партије Савез за бољу будућност БиХ – Фахрудин Радончић; кандидатска листа политичке партије СДА – Странка демократске акције; кандидатска листа групе вијећника, Пештек, Гушо, Селимбеговић, Вукадин; кандидатска листа политичке партије Наша странка; кандидатска листа групе вијећника, Бибер Бајро, Јунуз Сеад; кандидатска листа политичке партије Социјалдемократска партија БиХ.

⁶⁰Од стране ОВ Стари Град Сарајево достављено је укупно 8 кандидатских листа за Градско вијеће Града Сарајево; накнадно је Централној изборној комисији БиХ достављен захтјев политичке партије Грађански савез те у прилогу истог кандидатска листа са једним кандидатом на истој; у свом захтјеву политичка партија истиче да нису у року обавијештени о року предаје кандидатских листа за избор у Градско вијеће Града Сарајево. За избор вијећника у Градско вијеће Града Сарајево овјерено је укупно 9 кандидатских листа из Општинског вијећа Стари Град Сарајево.

⁶¹кандидатска листа политичке партије Странка демократске акције; кандидатска листа политичке партије Наша странка, кандидатска листа Листа за Град Сарајево Скака, Дељковић, Шкаљић, Шегић; кандидатска листа групе вијећника: Ведран Додик, Алма Јашаревић, Минела Алић; кандидатска листа групе вијећника СБББиХ; кандидатска листа групе вијећника, Денис Стојнић, Дадо Стојнић, Санел Драголовчанин, Амар Трбовић; кандидатска листа групе вијећника 1.НЛ; кандидатска листа групе вијећника Катица С. и Скрупан Ј.; кандидатска листа политичке партије Грађански савез.

⁶²кандидатска листа Грађански савез; кандидатска листа Социјалдемократска партија БиХ; кандидатска листа групе вијећника, Хафизовић Реуф; кандидатска листа групе вијећника, Бахтановић Хазим; кандидатска листа групе вијећника, Срђан Срдих; кандидатска листа групе вијећника, Игор Гаврић; кандидатска листа групе вијећника, Балтић Ана; кандидатска листа групе вијећника Барбара Пелеш Строил; кандидатска листа политичке партије Демократска фронта; кандидатска листа политичке партије Наша странка.

⁶³кандидатска листа групе вијећника "Наша странка – ДФ"; кандидатска листа групе вијећника "Наша странка/СДП"; кандидатска листа политичке партије Наша странка; кандидатска листа политичке партије Грађански савез; кандидатска листа групе вијећника, Јусић Абид; кандидатска листа групе вијећника, Катица Велија; кандидатска листа групе вијећника, Сеад Срна; кандидатска листа групе вијећника, Теа Дрековић.

БиХ, а она је Рјешењем Апелационог одјељења Суда БиХ број: С1 3 Иж 024271 17 Иж од 24. 1. 2017. године одбијена.

- дана 29. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Ново Сарајево за Градско вијеће Града Сарајева, којом је додијељено укупно седам (7) мандата;
- дана 29. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Центар Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево, којом је додијељено укупно седам (7) мандата;
- дана 29. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Стари Град Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево, којом је додијељено укупно седам (7) мандата.

244. На основу утврђених резултата посредних избора спроведених у вези са чланом 13.10 Изборног закона БиХ у општинским вијећима Стари Град Сарајево, Нови Град Сарајево, Центар Сарајево и Ново Сарајево за Градско вијеће Града Сарајево, Централна изборна комисија БиХ је на 4. сједници, одржаној 26. 1. 2017. године, донијела Одлуку о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Градско вијеће Града Сарајево. У Градско вијеће Града Сарајево изабрани су следећи вијећници:

- **вијећници из Општинског вијећа Стари Град Сарајево:** Скака Абдулах, Галић Аднан, Миладин Алмедин, Стојнић Дадо, Додик Ведран, Ханџић Витор и Симоновић Срђан;
- **вијећници из Општинског вијећа Центар Сарајево:** Фазлић Самир, Катица Велија, Српа Сеад, Ук Нихад, Гребовић Нуко, Дрековић Теа и Лазовић Мирко;
- **вијећници из Општинског вијећа Ново Сарајево:** Бахтановић Хазим, Срдић Срђан, Пелеш Строил Барбара, Живановић Мирослав, Гаврић Игор, Хафизовић Реуф и Омукић Снежана;
- **вијећници из Општинског вијећа Нови Град Сарајево:** Габела Едина, Велић Лана, Фијуљанин Санела, Пештек Енес, Бибер Бајро, Вукадин Тони и Јурић Мира.

2.1.2. Избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево

245. Начин избора одборника у Скупштину Града Источно Сарајево утврђен је чланом 13.10 и 13.5 Изборног закона БиХ⁶⁴, Изборним законом Републике Српске⁶⁵, чланом 21. и 30. Статута Града Источно Сарајево⁶⁶ и Поглављем VII Упутства о поступку спровођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Упутство)⁶⁷. Град Источно Сарајево чине следеће општине: Источно Ново Сарајево, Источна Илиџа, Пале, Соколац, Трново и Источни Стари Град.

246. Градске општине у саставу Града Источно Сарајево су доставиле кандидатске листе на овјеру и потврђивање Централној изборној комисији БиХ. У извјештајном периоду за

⁶⁴ "Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16.

⁶⁵ "Службени гласник РС", бр. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05 и 24/12.

⁶⁶ "Службене новине Града Источно Сарајево" бр. 20/05.

⁶⁷ "Службени гласник БиХ", број 38/14 и 90/16.

Скупштину Града Источно Сарајево окончане су сљедеће активности:

- дана 6. 12. 2016. Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери девет (9) кандидатских листа на којима се налази укупно 25 кандидата из Општине Пале за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁶⁸;
- дана 8. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери шест (6) кандидатских листа на којима се налази укупно 21 кандидат из Општине Соколац за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁶⁹;
- дана 14. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери три (3) кандидатске листе на којима се налази укупно 13 кандидата из Општине Источни Стари Град за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁷⁰;
- дана 14. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери осам (8) кандидатских листа на којима се налази укупно 23 кандидата из Општине Источна Илиџа за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁷¹;
- дана 21. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери четири (4) кандидатске листе на којима се налази укупно 13 кандидата из Општине Трново за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁷²;
- дана 28. 12. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуке о овјери девет (9) кандидатских листа на којима се налази укупно 19 кандидата из Општине Источно Ново Сарајево за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево⁷³.

⁶⁸ кандидатска листа политичке партије ДНС – Демократски народни савез; кандидатска листа групе чланова 1; кандидатска листа групе чланова 2; кандидатска листа групе чланова 3; кандидатска листа групе чланова 4; кандидатска листа групе чланова 5; кандидатска листа политичке партије Српска демократска странка – СДС; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа – СНСД – 1; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа – СНСД – 2.

⁶⁹ кандидатска листа групе одборника – А; кандидатска листа групе одборника – Б; кандидатска листа групе одборника – Ј; кандидатска листа политичке партије Демократски народни савез; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа – СНСД Милорад Додик; кандидатска листа политичке партије СДС – Српска демократска странка;

⁷⁰ кандидатска листа групе чланова "За бољи Источни Стари Град"; кандидатска листа политичке партије Српска демократска странка; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа.

⁷¹ кандидатска листа групе чланова А; кандидатска листа групе чланова Б; кандидатска листа групе чланова В; кандидатска листа политичке странке ДНС – Демократски народни савез; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа -1; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа -2

кандидатска листа групе одборника ПДП; кандидатска листа политичке партије Српска демократска странка.

⁷² кандидатска листа групе чланова одборника – "Савез за Трново – А"; кандидатска листа групе чланова одборника – "Савез за Трново – Б"; кандидатска листа групе одборника – "Трново А"; кандидатска листа групе одборника – "Трново Б".

⁷³ кандидатска листа "Група чланова"; кандидатска листа политичке партије Демократски народни савез; кандидатска листа Група одборника А; кандидатска листа Група одборника Б; кандидатска листа Група одборника В; кандидатска листа Одборник ДНС-а; кандидатска листа Независни одборник; кандидатска листа Самостални одборник ПДП-а; кандидатска листа политичке партије Савез независних социјалдемократа.

247. Централна изборна комисија БиХ овјерила је укупно **39** кандидатских листа са **114** кандидата за избор одборника у Скупштину Града Источно Сарајево.
248. У складу са чланом 13.12 Изборног закона БиХ прописан је рок од 15 дана од дана конституисања општинског вијећа, односно скупштине општине у којем се врши избор чланова градског вијећа, односно скупштине града.
249. Поступак кандидовања одборника из наведених скупштина општина спроведен је у законском року (30 дана), осим у случају Скупштине општине Источна Илиџа која се конституисала 7. 12. 2016. године и Скупштине општине Источно Ново Сарајево (2. 12. 2016).
250. Посредни избори за Скупштину Града Источно Сарајево из скупштина општина које чине Град Источно Сарајево спроведени су како слиједи: из Скупштине општине Соколац 16. 12. 2016. године; из Скупштине општине Пале 7. 12. 2016. године; из Скупштине општине Источно Ново Сарајево 29. 12. 2016. године; из Скупштине општине Источни Стари Град спроведени су 16. 12. 2016. године; из Скупштине општине Трново 16. 12. 2016. године и из Скупштине општине Источна Илиџа 30. 1. 2017. године.
251. На основу посредних избора спроведених у скупштинама општина за Скупштину Града Источно Сарајево Централна изборна комисија БиХ је донијела сљедеће одлуке:
- дана 14. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Пале за Скупштину Града Источно Сарајево, којом је додијељено укупно седам (7) мандата. Имајући у виду да су 2 кандидатске листе имале идентичан количник, додјела осмог мандата извршена је путем жријеба дана 19. 12. 2016. године у просторијама Централне изборне комисије БиХ;
 - дана 21. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Соколац за Скупштину Града Источно Сарајево, којом је додијељено укупно шест (6) мандата;
 - дана 22. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Источни Стари Град за Скупштину Града Источно Сарајево, којом су додијељена укупно три (3) мандата;
 - дана 29. 12. 2016. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Трново за Скупштину Града Источно Сарајево, којом су додијељена укупно три (3) мандата;
 - дана 2. 2. 2017. године донесена је Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Скупштине општине Источна Илиџа за Скупштину Града Источно Сарајево, којом је додијељено укупно шест (6) мандата.
 - На основу утврђених резултата посредних избора спроведених у вези са чланом 13.10 Изборног закона БиХ у скупштинама општина Источно Ново Сарајево, Источна Илиџа, Пале, Соколац, Трново и Источни Стари Град за Скупштину Града Источно Сарајево, Централна изборна комисија БиХ је, на 8. сједници, одржаној 9. 2. 2017. године, донијела Одлуку о потврђивању резултата посредних избора и

додјели мандата за Скупштину Града Источно Сарајево. У Скупштину града Источно Сарајево изабрани су сљедећи одборници:

- **одборници из Скупштине Општине Пале:** Шкипина Дамјан, Глуховић Зоран, Симовић Мирослав, Благојевић Никола, Лучић Владимир, Пејовић Бојан, Копривица Младен и Маџгаљ Милан;
- **одборници из Скупштине Општине Соколац:** Чоловић Мирко, Вучетић Данко, Голијан Јован, Косорић Жарко, Боровчанин Миломир и Самарџија Ненад;
- **одборници из Скупштине Општине Источни Стари Град:** Драгаш Дубравка, Космајац Желјко и Плакаловић Нјегош;
- **одборници из Скупштине Општине Источно Ново Сарајево:** Попић Небојша, Трифковић Наташа, Нешић Раде, Главаш Александар и Јованчић Ведран;
- **одборници из Скупштине Општине Трново:** Бехија Мулаосмановић, Немања Лучић и Мирослав Бјелица;
- **одборници из Скупштине Општине Источна Илиџа:** Лучић Мирослав, Четковић Даниела, Љубоје Дарко, Шеховац Горан, Шешлија Небојша и Радовановић Винко.

3. Заштита изборног права

252. У свим фазама изборних активности које је предузела Централна изборна комисија БиХ с циљем припреме и одржавања локалних избора, учесници у изборном процесу су подносили приговоре и жалбе и друга правна средства прописана Изборним законом БиХ за заштиту изборних права. На основу одредаба Изборног закона БиХ заштиту изборног права обезбјеђују изборне комисије (општинске изборне комисије, градске изборне комисије и Централна изборна комисија БиХ) и Апелационо одјељење Суда БиХ. Сви приговори подносе се у писаној форми на обрасцу који пропише Централна изборна комисија БиХ.
253. Општинска изборна комисија у својој општини и градска изборна комисија у граду има првостепену надлежност за одлучивање о свим питањима која нису експлицитно додијељена Централној изборној комисији БиХ и Апелационом одјељењу Суда БиХ. Централна изборна комисија БиХ има другостепену надлежност за одлучивање о уложеним жалбама на одлуке свих изборних комисија. Централна изборна комисија БиХ има и првостепену надлежност за одлучивање по приговорима уложеним због повреде правила изборног процеса, изборних права, повреде правила поглавља 16 Изборног закона БиХ учињене од политичког субјекта. Апелационо одјељење Суда БиХ надлежно је да рјешава по жалбама на одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалбе се подносе Апелационом одјељењу Суда БиХ у року од два дана од дана пријема одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалба се подноси путем Централне изборне комисије БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ дужно је да донесе одлуку по жалби у року од три дана од дана пријема жалбе.
254. **Жалбе на рјешења Централне изборне комисије БиХ којим се даје / не даје сагласност на именовање чланова изборне комисије** – На рјешења Централне изборне комисије БиХ којим се даје / не даје сагласност на именовање чланова изборне комисије је поднесено 16 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ. У поступку одлучивања Суд БиХ одбио је 16 жалби као неосноване.

255. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о разрјешењу чланова Општинске изборне комисије Столац** – Централна изборна комисија БиХ је након спроведених Локалних избора 2016. године у свим изборним јединицама, осим у основној изборној јединици Столац гдје су прекинути избори, у складу са својим надлежностима утврђеним у члану 2.9 Изборног закона БиХ, покренула управни поступак утврђивања одговорности за предсједника и два члана Општинске изборне комисије Столац, по службеној дужности, те након усмених расправа у Стоцу, прикупљене документације, података добијених од Општинске изборне комисије Столац и МУП-а ХНК Мостар и других релевантних доказа, донијела 3 одлуке у којима је предсједнику и два члана ове изборне комисије изречена забрана ангажовања за рад на бирачком мјесту, односно у органима надлежним за спровођење избора на период од четири (4) године од дана правоснажности одлуке, без новчане казне.

На наведене одлуке Централне изборне комисије БиХ уложене су 3 жалбе Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд БиХ). Одлучујући по жалбама Суд БиХ је 3 жалбе одбио као неосноване.

256. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању овјере пријаве политичких субјеката** – На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери тј. одбијању овјере пријаве политичких субјеката за учешће на Локалним изборима 2016. године Суду БиХ укупно је изјављено 35 жалби. Централна изборна комисија БиХ је 10 жалби уважила и овјерила пријаве подносилаца жалбе, а Апелационо одјељење Суда БиХ је одлучивало о 25 жалби, од којих је свих 25 одбило.

257. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери или одбијању овјере кандидатских листа** – На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери, односно одбијању овјере кандидатских листа политичких субјеката за учешће на Локалним изборима 2016. године укупно је изјављено 11 жалби Суду БиХ. Централна изборна комисија БиХ је 4 жалбе уважила и овјерила кандидатске листе подносилаца жалбе, а Апелационо одјељење Суда БиХ је одлучивало по 7 жалби, од којих је 5 одбило као неосноване, а 2 жалбе уважило и вратило поново на одлучивање Централној изборној комисији БиХ која је донијела одлуке о овјери кандидатских листа.

258. **Поступак утврђивања кршења одредаба Изборног закона БиХ од стране политичких субјеката и кандидата на Локалним изборима 2016. године у основној изборној јединици Столац гдје су прекинути избори** – Централна изборна комисија БиХ је након спроведених Локалних избора 2016. године у свим изборним јединицама, осим у основној изборној јединици Столац гдје су прекинути избори, у складу са својим надлежностима утврђеним у члану 2.9 Изборног закона БиХ, покренула управни поступак утврђивања одговорности политичких субјеката и њихових кандидата, по службеној дужности, те након усмених расправа у Стоцу, прикупљене документације, података добијених од Општинске изборне комисије Столац и МУП-а ХНК Мостар и других релевантних доказа, донијела 4 одлуке и то:

- политичком субјекту *За бољи Столац* изречена новчана казна у износу од 10.000,00 КМ, те његовом кандидату за начелника општине Столац новчана казна у износу од 5.000,00 КМ и уклањање имена са кандидатске листе;
- политичком субјекту *Иницијатива за Столац* изречена новчана казна у укупном износу од 10.000,00 КМ, те за његова два кандидата за општинско вијеће Столац новчана казна у износу од 5.000,00 КМ и уклањање имена са кандидатске листе и

- политичком субјекту *Хрватска коалиција за Столац* Изречена новчана казна у износу од 3.000,00 КМ, те његовом кандидату за општинско вијеће Столац новчана казна у износу од 5.000,00 КМ и уклањање имена са кандидатске листе.

На наведене одлуке Централне изборне комисије БиХ уложене су 4 жалбе Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд БиХ). Одлучујући по жалбама Суд БиХ је уважио 4 жалбе, поништио одлуке Централне изборне комисије БиХ и предмете вратио поново на поступак и одлучивање. Централна изборна комисија БиХ је у поновљеном поступку донијела 4 одлуке којим су изречене исте новчане казне и санкције. На наведене одлуке Централне изборне комисије БиХ уложене су 4 жалбе Апелационом одјељењу Суда БиХ које их је одбило као неосноване.

259. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању уписа у Извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ –** Централна изборна комисија БиХ је одлуком одбила упис 6.650 бирача за гласање ван БиХ због тога што подносилац пријаве за гласање ван БиХ уз пријаву није доставио потребну документацију као што су доказ о идентитету, држављанству, пребивалишту и из других разлога. Други разлози због којих је Централна изборна комисија БиХ одбила упис подносиоца пријаве за гласање ван БиХ су ти што у пријави нису наведени сви потребни подаци који се односе на адресу становања ван Босне и Херцеговине и контакт податке: улица, број, град, поштански број, држава, број телефона и и-мејл адресу, те да се на адреси коју су подносиоци пријаве означили, налази већи бој других лица, такође подносилаца за упис у Централни бирачки списак, затим да су пријаве написане рукописом једног лица и да је означена адреса становања подносиоца пријаве уствари адреса правног лица. На одлуку о одбијању уписа подносиоца пријаве у извод из Централног бирачког списка за гласање ван Босне и Херцеговине, подносиоци пријаве чија је пријава одбијена изјавили су 188 жалби Суду БиХ. Централна изборна комисија БиХ је 10 жалби уважила и подносиоце жалби уписала у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ је одлучивало о 178 жалби, од којих је свих 178 одбило као неосноване.
260. **Жалбе на одлуку Централне изборне комисије БиХ о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године и објављивању броја бирача за сваку изборну јединицу –** На одлуку Централне изборне комисије БиХ о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године и објављивању броја бирача за сваку изборну јединицу изјављене су 4 жалбе Суду БиХ, које је Апелационо одјељење Суда БиХ одбацило као недопуштене.
261. **Поступак именовања чланова бирачких одбора за Локалне изборе 2016. године –** У поступку именовања чланова бирачких одбора за Локалне изборе 2016. године у једној од фаза изборних активности политички субјекти подносили су приговоре и жалбе. Именовање бирачких одбора врше општинске изборне комисије на начин и по поступку прописаном одредбама Упутства о утврђивању квалификација, броја чланова, поступак жријебања и именовања, обуке, провјере знања и сертификовања чланова бирачких одбора и мобилних тимова за гласање, у коме су утврђени критеријуми које морају да задовоље лица која се именују за чланове бирачких одбора. На одлуку општинске изборне комисије којом је одлучено по приговору уложено је 13 жалби Централној изборној комисији БиХ. Жалбени наводи су се односили на наводно кршење одредаба проведивих аката, општинских изборних комисија приликом именовања чланова бирачких одбора, на начин да општинска изборна комисија није водила рачуна о равномјерној заступљености предсједника бирачких одбора у основној изборној јединици, или да је општинска изборна комисија предложила члана бирачког

одбора из својих евиденција у супротности с одредбама прописа којим је регулисано ово питање, затим да није поштован редослијед заступљености политичких субјеката у бирачком одбору утврђен жријебом. Поступајући по жалбама Централна изборна комисија БиХ је донијела 13 одлука којим је жалбе одбила као неосноване. Суду БиХ је поднесена једна жалба на одлуку Централне изборне комисије БиХ, која је одбијена као неоснована.

262. **Поступак утврђивања кршења одредаба Изборног закона БиХ од стране чланова бирачких одбора ангажираних на Локалним изборима 2016. године у основној изборној јединици Столац гдје су прекинути избори** – Централна изборна комисија БиХ је након спроведених Локалних избора 2016. године у свим изборним јединицама, осим у основној изборној јединици Столац гдје су прекинути избори, у складу са својим надлежностима утврђеним у члану 2.9 Изборног закона БиХ, покренула 220 управних поступака, по службеној дужности, ради утврђивања одговорности чланова бирачких одбора који су били ангажовани на Локалним изборима 2016. године, те након усмених расправа у Стоцу, прикупљене документације, података добијених од Општинске изборне комисије Столац и МУП-а ХНК Мостар и других релевантних доказа, донијела 40 одлука и 180 закључака о обустављању поступака. У 36 донесених одлука члану бирачког одбора је изречена новчана казна и забрана ангажовања за рад на бирачком мјесту, односно у органима надлежним за спровођење избора на период од четири (4) године од дана правоснажности одлуке, а у 4 одлуке забрана ангажовања за рад на бирачком мјесту, односно у органима надлежним за спровођење избора на период од четири (4) године од дана правоснажности одлуке, без новчане казне.

Новчане казне су изречене у износима од 700,00 КМ за предсједнике бирачких одбора (10 предсједника) и 300,00 КМ за чланове бирачких одбора и њихове замјенике. Укупан износ изречених казни износи 14.500,00 КМ.

На наведене одлуке Централне изборне комисије БиХ уложено је 39 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ које је одбио као неосноване.

263. **Поступци у вези са повредом члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ** – Чланом 16.14 став (3) Изборног закона БиХ прописано је да је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија или било којег облика плаћеног јавног оглашавања, осим одржавања интерних скупова органа и статутарних тијела политичких субјеката, у периоду од дана расписивања избора до дана службеног почетка изборне кампање. Централној изборној комисији БиХ су поднесена 2 приговора политичких субјеката због наводног кршења одредбе члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ. Централна изборна комисија БиХ те приговоре је одбила као неосноване.
264. **Поступци у вези са повредом изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката** – Највећи број приговора и жалби у вези је са периодом изборне кампање политичких субјеката, у којем политички субјекти на законом утврђен начин упознају бираче и јавност са својим програмом и кандидатима за локалне изборе и који према одредбама поглавља 16 Изборног закона БиХ представља период од 30 дана прије дана одржавања избора. Упутством о роковима и редослиједу изборних активности за Локалне изборе 2016. године, који су се одржали у недјељу 2. 10. 2016. године, утврђено је да изборна кампања званично почиње дана 2. 9. 2016. године и траје до 1. 10. 2016. године. Правила понашања политичких субјеката у периоду изборне кампање прописана су у поглављу 7 Изборног закона БиХ, а представљање политичких

субјеката путем електронских медија прописано је у поглављу 16. Правила прописа овим поглављима кршена су на овим изборима.

У овом периоду поднесена су 4 приговора Централној изборној комисији БиХ политичких субјеката или бирача, по којима је надлежна да поступа Централна изборна комисија БиХ, по којима су донесене одлуке којим се приговори одбијају као неосновани и донесено је 11 одлука по жалбама изјављеним на првостепене одлуке општинских изборних комисија и то: 10 одлука којима су жалбе одбијене као неосноване и један закључак о обустављању поступка. Повреде које су чинили политички субјекти у периоду изборне кампање односиле су се на ометање скупова других политичких партија, обећавање новчане награде с циљем добијања подршке бирача, подстицање на гласање лица која немају право гласа, скидање, уништавање и лијепљење изборних плаката, коришћење језика који би некога могао навести или подстаћи на насиље или ширење мржње.

Централна изборна комисија БиХ покренула је, по службеној дужности, 3 поступка због коришћење језика који би некога могао навести или подстаћи на насиље или ширење мржње и донијела 3 одлуке о новчаној казни, на које су уложене три жалбе. Суд БиХ је одбацио двије жалбе као неблаговремене, а једну жалбу је одбио као неосновану.

Новчане казне су изречене у износима од 3.000,00 КМ, 5.000,00 КМ и 6.000,00 КМ.

265. **Поступци у вези са кршењем изборне шутње** – У периоду изборне кампање политички субјекти су подносили приговоре због кршења изборне шутње а за те повреде су, према одредбама Изборног закона БиХ, надлежне да одлучују општинске изборне комисије и Централна изборна комисија БиХ. Повреде које су чинили политички субјекти у периоду изборне шутње су се односиле на обилазак бирачких мјеста кандидата на изборима, присуство кандидата на бирачком мјесту или његовој околини, превоз бирача на бирачко мјесто у организацији политичких партија и кандидата, наводно појављивање у телевизијским и радијским програмима кандидата на предстојећим изборима, излагање или дијељење промотивног материјала бирачима. Због кршења изборне шутње Централној изборној комисији БиХ изјављено је 11 приговора и 5 жалби. Централна изборна комисија БиХ је донијела 11 одлука којим се приговори одбијају као неосновани и 5 одлука којим се жалбе одбијају као неосноване. На одлуку Централне изборне комисије БиХ којом је одбијена жалба изјављена је једна жалба Суду БиХ, коју је Суд БиХ одбио.
266. **Повреде бирачког права на дан избора** – На првостепене одлуке општинских изборних комисија, којим је одлучено по приговорима поднесеним због повреда на бирачком мјесту, уложене су 22 жалбе Централној изборној комисији БиХ. Одлучујући по жалбама, Централна изборна комисија БиХ је донијела 22 одлуке којим су жалбе одбијене као неосноване. На одлуке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 10 жалби Суду БиХ од којих је свих 10 одбијено као неосноване.
267. **Поступци у рјешавању захтјева за поновљено бројање гласачких листића** – Централној изборној комисији БиХ је, прије доношења одлуке о утврђивању и објављивању резултата локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године, поднесено 59 захтјева за поновљено бројање гласачких листића. Централна изборна комисија БиХ је донијела 59 закључака којим су захтјеви одбачени због тога што су преурањени. Суду БиХ је поднесена једна жалба на одлуку Централне изборне комисије БиХ и она је одбијена као неоснована.

Централна Изборна комисија БиХ је донијела Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора 2016. године у Босни и Херцеговини, на коју је изјављено 8 жалби Суду БиХ, од којих је свих 8 жалби одбијено као неосноване.

Након доношења Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Локалних избора у Босни и Херцеговини 2016. године, Централној изборној комисији БиХ укупно је поднесено 207 захтјева за поновљено бројање гласачких листића. Централна изборна комисија БиХ, одлучујући по захтјевима, донијела је 17 закључака којим су захтјеви одбачени због тога што су неблаговремени, 40 одлука о бројању гласачких листића поново и 150 одлука и закључака којим је захтјев за поновљено бројање гласачких листића одбијен као неоснован, односно којим су захтјеви одбачени због тога што су поднесени од неовлашћеног лица или су непотпуни. Поновљено бројање гласачких листића вршено је у Главном центру за бројање у Сарајеву, и према одлукама бројање је вршено за 65 бирачких мјеста.

На одлуке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 66 жалби Суду БиХ од којих је свих 66 жалби одбијено као неосноване.

268. **Поступци за поништење избора** – Централној изборној комисији БиХ укупно је поднесено 19 захтјева за поништење избора који су одбачени као недопуштени. Суду БиХ су поднесене двије жалбе, од којих је Суд БиХ једну одбио као неосновану, а једну одбацио као неблаговремену.
269. **Жалбе на одлуке о утврђивању резултата посредних избора** – Поднесена је једна жалба и то на одлуку Централне изборне комисије БиХ о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата из Општинског вијећа Нови Град Сарајево за Градско вијеће Града Сарајева, коју је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосновану.
270. **Апелације поднесене Уставном суду БиХ** – У 2016. години поднесено је 7 апелација Уставном суду Босне и Херцеговине.

1. *Народни демократски покрет* из Бањалуке је поднио жалбу Апелационом одјељењу Суда БиХ на одлуку Централне изборне комисије БиХ којом је одбијена пријава овог политичког субјекта за учешће на Локалним изборима 2016. године с обзиром да није приложио довољан број потписа подршке за овјеру. Након доношења рјешења Суда БиХ којим је одбијена жалба и поднесене апелације Уставном суду БиХ, Уставни суд БиХ је донио одлуку број АП-2609/16 од 26. 10. 2016. године којом је одбацио апелацију *Народног демократског покрета* као недозвољену.

2. Тамил Дураковић, независни кандидат за начелника општине Сребреница, поднио је жалбу Апелационом одјељењу Суда БиХ на одлуку Централне изборне комисије БиХ којом је одбијен његов приговор на нерегуларности приликом гласања у општини Сребреница. Након доношења рјешења Суда БиХ којим је одбијена жалба и поднесене апелације Уставном суду БиХ, Уставни суд БиХ је донио одлуку број АП-4144/16 од 2. 11. 2016. године којом је одбацио апелацију као недозвољену.

3. Коалиција СДА/СББ Сарајево је поднијела жалбу Апелационом одјељењу Суда БиХ на одлуку Централне изборне комисије БиХ којом су утврђени и објављени резултати за изборну јединицу Вукодавље. Суд БиХ је донио рјешење којим је одбијена жалба, а Коалиција СДА/СББ Сарајево је поднијела апелацију Уставном суду БиХ. Уставни суд

БиХ је донио одлуку број АП-4195/16 од 23. 11. 2016. године којом је одбацио апелацију као недозвољену.

4. Републичка комисија за спровођење референдума Републике Српске (РС) је поднијела жалбу Апелационом одјељењу Суда БиХ на одлуку Централне изборне комисије БиХ којом је поднесеке у вези са изводом из Централног бирачког списка за спровођење референдума у РС одбацила као неосноване. Након доношења рјешења Суда БиХ којим је одбачена жалба као недопуштена и поднесене апелације Уставном суду БиХ, Уставни суд БиХ је донио одлуку број АП-3805/16 од 15. 2. 2017. године којом је одбацио апелацију као недозвољену.

5. На одлуке Централне изборне комисије БиХ којим су изречене санкције уклањање имена са кандидатске листе и новчане казне појединачно су поднијели жалбе Каплан Салмир, Махмутџеџајић Демир и Љубовић Ахмет Апелационом одјељењу Суда БиХ. Након доношења рјешења Суда БиХ којим су одбијене жалбе као неосноване и поднесене апелације Уставном суду БиХ од Каплан Салмира, Махмутџеџајић Демира и Љубовић Ахмета, Уставни суд БиХ је донио одлуку број АП-171/17 од 15. 2. 2017. године којом је одбацио ове три апелације као недопуштене.

271. **Поступци потврђивања и објављивања резултата Локалних избора 2016. године** – Централна изборна комисија БиХ, у складу с одредбом члана 5.32 Изборног закона БиХ, након завршетка поновљеног бројања гласачких листића и истеком рока за подношење жалбе, односно након правоснажности одлука, потврђује изборне резултате за органе на сваком поједином нивоу власти, у року од 30 дана од дана одржавања избора. Централна изборна комисија БиХ је, на 79. сједници одржаној 1. 11. 2016. године, донијела Одлуку о потврђивању резултата локалних избора у Босни и Херцеговини, број: 05-1-07-1-1571-1/16 од 1. 11. 2016. године, осим за изборни ниво Столац (176А) – за општинско вијеће и начелника општине за које ће резултати бити потврђени допунском одлуком након доношења одлуке Централне изборне комисије БиХ о поништавању избора у изборној јединици Столац у складу са чланом 2.10 Изборног закона БиХ и спроведених поновљених избора, на основу одлуке Централне изборне комисије БиХ у складу са чланом 14.1 Изборног закона БиХ, те утврђивања резултата и окончања жалбених поступака пред Судом БиХ, односно након правоснажности одлуке о објављивању и утврђивању резултата за општинско вијеће и начелника Општине Столац.

Након спроведених поновљених избора у основној изборној јединици Столац за општинско вијеће и начелника општине Столац и правоснажности одлуке о објављивању и утврђивању резултата за општинско вијеће и начелника општине Столац, Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку о потврђивању и објављивању резултата поновљених избора за начелника Општине Столац и вијећнике у Општинском вијећу Општине Столац број: 05-1-07-1-447-2/17 од 6. 3. 2017. године.

272. У свим наведеним фазама изборног процеса укупно је изјављено 369 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 367 одбио или одбацио и двије одлуке вратио да се понови поступак, што у проценту износи да је 99% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено.⁷⁴

⁷⁴ Политички субјекти често користе лакоћу приступа Суду БиХ и могућност подношења жалби што резултира вишеструко већим бројем жалби поднесених Суду БиХ у поређењу са земљама у окружењу.

273. **Пријаве надлежном тужилаштву у вези са сумњом да је учињено кривично дјело** – Према одредбама члана 6.8 став (1) Изборног закона БиХ, ако изборна комисија сматра да је учињено кривично дјело које се односи на изборни процес, дужна је да то дјело пријави надлежном тужилаштву.

Централна изборна комисија БиХ је Тужилаштву БиХ доставила: 1) обавјештење о повредама правила изборног процеса за које постоји основ сумње обиљежја кривичног дјела у вези са регистрацијом бирача за гласање путем поште ван БиХ у општинама: Прозор-Рама, Братунац, Дервента, Зворник, Столац, Пелагићево, Осмаци, Дрвар, Неум, Бановићи, Орашје, Власеница, Оцак и Вукосавље (акт бр: 05-1-07-5-1124/16 од 28. 9. 2016. године); 2) обавјештење због постајања основа сумње о почињеном кривичном дјелу у вези са регистрацијом бирача за гласање путем поште ван БиХ у општини Оцак (акт број: 05-1-07-5-1361-4/16 од 2. 11. 2016. године); 3) информацију у вези са пронађеном поштанском пошиљком са гласачким материјалом код држављанке Републике Србије због постојања основа сумње о почињеном кривичном дјелу у вези са регистрацијом бирача за гласање путем поште ван БиХ у општини Зворник (акт бр. 05-1-07-5-1426-2/16 од 2. 11. 2016. године); 4) обавјештење због постојања основа сумње о почињеном кривичном дјелу у вези са регистрацијом бирача за гласање путем поште ван БиХ у општини Вукосавље (акт бр. 05-1-07-5-965-6/16 од 11. 11. 2016. године).

4. Остале активности

4.1. Финансијске активности

274. Редовне активности Централне изборне комисије БиХ у области материјално-финансијских послова у извјештајном периоду укључују: вођење пословних књига: главне књиге и дневника (редовног буџета, програма посебне намјене: Локални избори 2016. године, Јединствени изборни информациони систем ЈИИС, донација Амбасаде Републике Турске и донација Савјета Европе 2016. године), помоћних књига (књига основних средства, ситног инвентара и материјала), праћење извршења буџета; вођење благајничког пословања; обрачуни и исплате плата и накнада, рефундација по основу боловања; израде извјештаја надлежним органима пореске управе (спецификације обрачуна пореза и доприноса, МИП, МОП, ГОП и ГИП 1022 обрасци) фондовима, Централној изборној комисији БиХ и сл.

275. У складу са **Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2016. годину ("Службени гласник БиХ" број 101/15)** Централној изборној комисији БиХ је одобрен укупан буџет у износу од **6.896.000,00 КМ**. Овај износ укључује расходе финансиране директно из буџета институција Босне и Херцеговине у износу од 6.884.000,00 КМ, те укључује и расход за набавку сталних средстава финансираних из планираних прихода од продаје сталних средстава у износу од 12.000,00 КМ.

Износ од 6.884.000,00 КМ који се финансира из буџетских средстава одобрен је за непосредну потрошњу у износу од 2.933.000,00 КМ и за програм посебних намјена Локални избори 2016. године у износу од 3.951.000,00 КМ.

Расход за набавку возила финансиран из планираног прихода од продаје возила у износу од 12.000,00 КМ увећава износ одобрених средстава за Локалне изборе 2016. године који укупно износе 3.963.000,00 КМ.

276. За потребе спровођења поновљених избора у општини Столац Савјет министара БиХ је Одлуком о одобравању средстава из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину (СМ број: 20/17 од 9. 2. 2017. године) Централној изборној комисији БиХ одобрило средства у износу од 39.000,00 КМ.

4.2. Корекција буџета

277. Одлуку о вишегодишњем капиталном улагању у јединствени изборни информациони систем БиХ донио је Савјет министара БиХ у 2013. години и Централна изборна комисија БиХ је имала на располагању средства у износу од 1.851.667,81 КМ, а реализовано је укупно 710.452,55 КМ. Неутрошена средства у 2013. години у износу од 1.141.215,26 КМ пренесена су у 2014. годину. Неутрошена средства из 2014. године у износу од 1.137.705,26 КМ пренесена су у 2015. годину. У 2015. години није било трошкова па су укупна неутрошена средства у износу од 1.137.705,26 КМ пренесена у 2016. годину. Пренесена неутрошена средства из 2015. године на програму посебних намјена – јединствени изборни информациони систем БиХ кориговали су буџет Централне изборне комисије БиХ за износ од 1.137.705,26 КМ.

278. **Донација Амбасаде Републике Турске** – У складу са Споразумом између Амбасаде Републике Турске и Централне изборне комисије БиХ, број протокола: 07-1-16-1-1324-1/13, потписаним 23. 12. 2013. године, средства у противвриједности од 25.000,00 EUR, у износу од 48.895,75 КМ одобрена су као подршка санацији анекса зграде Централне изборне комисије БиХ и уплаћена на Јединствен рачун трезора. На захтјев Централне изборне комисије БиХ, Министарство финансија и трезора БиХ је отворило програм посебних намјена – **Донација Амбасаде Републике Турске – санација анекса зграде** и унијело уплаћени износ од 48.895,75 КМ који је кориговао буџет Централне изборне комисије БиХ за 2013. годину. С обзиром да су средства уплаћена пред сам крај године иста нису потрошена у 2013. години већ су пренесена у укупном износу у 2014. годину. У 2014. години је потрошено 48.074,53 КМ, а неискоришћена средства пренесена у 2015. годину. У 2015. години није било трошкова па су укупна неутрошена средства у износу од 821,22 КМ пренесена у 2016. годину. Пренесена неутрошена средства из 2015. године на програму посебних намјена – **Донација Амбасаде Републике Турске – санација анекса зграде** у укупном износу од **821,22 КМ** коригују буџет Централне изборне комисије БиХ за 2016. годину.

279. **Донација Савјета Европе 2016. године** – У складу са Уговором између Савјета Европе и Централне изборне комисије БиХ, број: АА.ДГИИ.46.2016, ФИМС ПО бр. 505981 од 7. 6. 2016. године уплаћено је **47.908,62 EUR** (93.701,12 КМ) дана 21. 6. 2016. године што представља 50% укупно одобрених средстава подршке за трошкове који су настали током реализације активности у периоду од 12. маја до 30. новембра 2016. године чији је циљ:

- подршка изради јединственог наставног плана и програма за образовање и сертификавање изборне администрације
- обука предсједника и чланова бирачких одбора укључујући израду дугорочне базе података сертификованих чланова бирачких одбора и
- креирање информативних кампања намијењених женама, старијим лицима и националним мањинама.

Уплаћена средства на програм посебних намјена – **Донација Савјета Европе 2016. године** коригују буџет Централне изборне комисије БиХ за 2016. годину у износу од **93.701,12 КМ.**

280. **Програми посебних намјена коригују буџет у укупном износу од 1.232.227,60 КМ.**

281. **Укупан кориговани буџет Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2016. годину, са пренесеним неискоришћеним средствима из 2015. године на вишегодишњем капиталном улагању и намјенским средствима донација, износи 8.128.227,60 КМ.**

Табела 10. Структура реализираних налога у току 2016. године

	Налози за књижење	Рачуни	Извјештај о плаћеним рачунима	Налози за плате	Пријаве добављ./спољних сарадника	Уговори о дјелу	Комисије
Редовна	125	523	125	125	21	2	6
ППН: Локални избори 2016. године	68	208	68	68	251	523	-
ППН: ЈИИС	5	8	5	5	-	-	-
ППН: Донација Савјета Европе 2016. године	34	115	34	34	107	3	-
ППН: Донација Амбасаде Републике Турске	3	3	3	3	-	-	-
УКУПНО	235	857	235	235	379	528	6

Табела 11. Структура налога из благајне у току 2016. године

Благајне	Налози за наплату/исплату	Благајнички извјештаји	Налози за подизање готовине – чекова	Обрачун путних налога	Прилози благајне
Редовна благајна	271	63	10	109	968
ППН: Локални избори 2016. године	367	46	10	156	1372
ППН: Донација Савјета Европе 2016. године	26	3		32	131
УКУПНО	664	112	20	297	2471

282. Поред редовних активности Централна изборна комисија БиХ је реализовала и друге значајне послове како слиједи:

а) завршне радње инвентарисања на дан 31. 12. 2015. године;

- b) израда Завршног рачуна и извршење буџета за 2015. годину у складу са Законом о финансирању институција БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13);
- c) израда аката обавезујућих по Закону о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину ("Службени гласник БиХ" број 101/15):
- намјенска структура капиталних издатака за 2016. годину,
 - динамика расхода по мјесецима у 2016. години,
 - намјенска структура програма посебних намјена – Локални избори 2016. године,
 - јединствени изборни информациони систем ЈИИС, донација Амбасаде Републике Турске за подршку санације анекса зграде Централне изборне комисије БиХ,
 - донација Савјета Европе 2016. године;
- d) у складу са Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину, израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ:
- Извјештај о извршењу буџета за период I – III 2016. године – Инструкција број: 05-02-2-3241-1/16 од 31. 3. 2016. године,
 - Извјештај о извршењу буџета за период I – VI 2016. године – Инструкција број: 05-02-2-5712-1/16 од 30. 6. 2016. године и
 - Извјештај о извршењу буџета за период I – IX 2016. године – Инструкција број: 05-02-2-8320-1/16 од 4. 10. 2016. године;
- e) подаци – табеле приоритета Документа оквирног буџета за период од 2017. до 2019. године у складу са Инструкцијом за буџетске кориснике број 1. (припрема Документа оквирног буџета за период од 2017. до 2019. године) и буџетског календара за припрему буџета институција БиХ за 2017. годину током 2016. године, број: 05-02-1-1220-1/16 од 28. 1. 2016. године;
- f) израда и достављање Министарству финансија и трезора БиХ пројекције буџета Централне изборне комисије БиХ за 2017. годину, захтјев за додјелу средстава из буџета за 2017. годину у складу са Инструкцијом за буџетске кориснике Министарства финансија и трезора БиХ број 2, Инструкцијом са упутствима за припрему захтјева за додјелу средстава из буџета за 2017. годину (пројекција буџета за 2017. годину) број: 05-16-2-5620-1/16 од 29. 6. 2016. године;
- g) праћење финансирања и трошења средстава са програма посебних намјена и извјештавање донатора и Министарства финансија и трезора БиХ;
- h) праћење трошкова репрезентације;
- i) израда Средњорочног плана рада Централне изборне комисије БиХ за период 2017–2019. година.

4.2. Логистичко-оперативне активности

4.2.1. Опште информације и нормативи

283. Током 2016. године Централна изборна комисија БиХ извршила је набавке уз поштовање законске регулативе и прописа који су неопходни за пословање државних институција:

- Закон о јавним набавкама Босне и Херцеговине⁷⁵,
- Упутство о примјени Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине⁷⁶,
- Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине⁷⁷,
- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2016. годину⁷⁸ и
- Правилник о поступку директног споразума Централне изборне комисије БиХ⁷⁹.

284. Централна изборна комисија БиХ је у периоду јануар – децембар 2016. године реализовала значајне логистичке послове и специфичне набавке како за потребе припреме и спровеђења Локалних избора 2016. године, тако и друге редовне набавке потребне за извршавање послова из надлежности Централне изборне комисије БиХ, предвиђене Планом рада и Планом набавки за 2016. годину број: 07-2-16-3-94-1/16 од 4. 2. 2016. године.

285. С Агенцијом за јавне набавке и Правобранилаштвом Босне и Херцеговине, као контролним и координационим органима за област јавних набавки, стално је контактирано, размјењивана писана комуникација и праћена реализација законских одредаба којим се регулише област јавних набавки. Све остварене набавке и спроведени поступци квалитетно су документовани уз прибављање и евидентирање потребних мишљења, сагласности, комисијских записника и друге потребне документације. Поступак набавке чија је вриједност била процијењена на износ већи од 6.000,00 КМ спроводиле су комисије за јавне набавке које су именоване одлуком Централне изборне комисије БиХ (рад ових комисија је регулисан Правилником о начину гласања и одлучивања Комисије за јавне набавке Централне изборне комисије БиХ⁸⁰). Свака комисија доноси пословник комисије за јавне набавке.

4.2.2. Логистичке и оперативне активности

286. Оперативно-логистичке активности представљају структурисан систем од одређених међусобно повезаних компоненти које су представљале суштину оперативних радњи Централне изборне комисије БиХ током 2016. године уз активности које су се односиле на припрему и организацију Локалних избора 2016. године, као и активности за редовно извршавање послова из надлежности Централне изборне комисије БиХ.

287. Набавка роба и услуга је реализована у складу са одредбама Закона о јавним набавкама БиХ и Правилником о поступку директног споразума и спроведбеним актима Агенције за јавне набавке. На основу одлука Централне изборне комисије БиХ и генералног секретара по овлашћењу Секретаријата Централне изборне комисије БиХ извршене су

⁷⁵"Службени гласник БиХ", број 39/14.

⁷⁶"Службени гласник БиХ", бр. 90/15 и 20/15.

⁷⁷"Службени гласник БиХ" бр. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14.

⁷⁸"Службени гласник БиХ" бр. 101/15.

⁷⁹ број: 01-02-2-2158/06 од 5. 10. 2006. године

⁸⁰ број: 07-2-02-2-397-1/15 од 16. 4. 2015. године

набавке роба и услуга неопходних за благовремено и стручно спровођење активности за припрему Локалних избора 2016. године како слиједи:

- услуге штампања и паковања гласачких листића – отворени поступак,
- набавка материјала (канцеларијског материјала за бирачка мјеста и амбалажни материјал) (пет лотова) – отворени поступак,
- услуге штампања и паковања изборног материјала (образаца, ознака за бирачка мјеста и коверата) (четири лота) – отворени поступак,
- услуге поштанске доставе изборног материјала (на адресе у иностранству и достављање изборног материјала бирачима за гласање путем поште) – отворени поступак,
- услуге израде и преснимавање видео-спота и аудио-цингла (три лота) – отворени поступак,
- услуге транспорта изборног материјала – отворени поступак,
- набавка рачунарске опреме (три лота) – отворени поступак,
- набавка услуга – одржавање инфосистема и развој нових апликација – компјутерске услуге – отворени поступак,
- набавка услуга – продужење редовних лиценци VMWARE лиценце – конкурентски поступак,
- услуге оглашавања и медија (три лота) – отворени поступак,
- услуге санације зграде V фаза – отворени поступак,
- набавка мрежних ВПН (VPN) уређаја – отворени поступак,
- набавка моторног возила – конкурентски поступак,
- услуге поправке и сервисирања возила – конкурентски поступак,
- услуге издавања авио-карата – отворени поступак,
- угоститељске услуге – Анекс II Дио Б,
- услуге закупа опреме (два лота) – закуп рачунара и закуп копир-апарата и мрежних штампача – конкурентски поступак,
- услуге штампања приручника за рад бирачких одбора – конкурентски поступак,
- услуге интернета и услуге повећања јачине брзине интернета – конкурентски поступак,
- услуге надзора над извођењем грађевинских радова – конкурентски поступак и
- набавка горива – конкурентски поступак.

288. Сprovedено је 12 отворених, 8 конкурентских поступака и 1 поступак у складу са Правилником о поступку додјеле уговора из Анеха II Дио Б Закона о јавним набавкама, што је укупно 21 поступак.

289. Из вишегодишњих капиталних улагања која се односе на набавку опреме и услуга израде софтвера у оквиру пројекта ЈИИСБиХ спроведни су следећи поступци:

- набавка рачунарске опреме (мрежни уређаји и ИПС - IPS) за коју је поступак окончан крајем 2015. године, почетком 2016. године је закључен уговор и исти реализован;
- набавка рачунарске и електро мреже у анексу зграде Централне изборне комисије БиХ која је окончана крајем 2015. године и закључен уговор са одабраним добављачем, иста је реализована током 2016. године;
- набавка билинг софтвера БиХ која је окончана крајем 2015. године и закључен уговор са одабраним добављачем, иста је реализована током 2016. године;
- набавка софтвера "Израда главног пројекта ЈИИС БиХ" је реализовна у 2016. години, по спроведеном поступку и уговору закљученом са одабраним добављачем у 2015. години;

- набавка лиценцираних софтвера - Модул SQL и модул за мониторинг, ИПС (IPS) систем и спам филтеринг (ЛОТ-1) БиХ, која је окончана крајем 2015. године и закључен уговор са одабраним добављачем, реализована је током 2016. године;
 - набавка лиценцираних софтвера – HP виртуализација и *vmware* лиценце за *HP blade servere* – ЛОТ- 2, окончана је почетком 2016. године, закључен уговор са одабраним добављачем и иста је реализована током 2016. године;
 - набавка софтвера – Модул за имплементацију Закона о финансирању политичких партија (ЛОТ -1), проведена је у претходној години и закључен је уговор са одабраним добављачем, реализована је током 2016. године и
 - набавка софтвера *Документ менаџмент систем (Document Management System)* је спроведена и окончана током 2016. године, закључен уговор са одабраним добављачем и услиједила је реализација уговора током 2016. и 2017. године.
290. Из средстава донације Савјета Европе извршене су сљедеће набавке: набавка софтвера за базу података о сертификованим тренерима председника и чланова бирачких одбора; набавка услуга инфокампање за повећање учешћа жена, лица старије животне доби и националних мањина на "Локалним изборима 2016. године" и набавка услуга штампања *Приручника за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016. и Приручника за посматрање избора у Босни и Херцеговини – Локални избори 2016. године.*
291. У 2016. години спроведен је поступак продаје основног средства – службеног моторног возила путем јавног позива за достављање понуда који је објављен у три дневна листа.
292. У извјештајном периоду спроведен је поступак за закуп пословног простора магацинског типа путем јавног позива за достављање понуда, који је објављен у три дневна листа, ради смјештаја магацина Централне изборне комисије БиХ и поступак за закуп пословног простора за смјештај Главног центра за бројање (ГЦБ) путем јавног позива за достављање понуда који је објављен у три дневна листа ради смјештаја Главног центра за бројање за спровођење "Локалних избора 2016. године".
293. Остале набавке које су реализоване у 2016. години укључују: набавку металних гласачких кутија; услуге штампања образаца за регистрацију политичких партија; ситан инвентар и ауто-гуме; прес клипинг; услуге медија (претплате); мејл филтеринг; регистрација и осигурање возила; прање возила; монтажа и демонтажа преградних зидова и врата у Главном центру за бројање; набавка услуга текућег одржавања електроинсталација у ГЦБ; услуге успостављања бежичног линка у ГЦБ; услуге смјештаја делегација за посматраче, инсталација рачунарске мреже у ГЦБ, услуге подршке СМС центру, услуге курирске, експресне доставе (брза пошта), услуге декорације, услуге закупа 5 плазма монитора са сталцима за VGA умрежавање видео-система, закуп *beckdrop* конструкције са штапом, закуп моторног возила са возачем за превоз делегација и закуп пословног простора за смјештај Главног центра за бројање; услуге повезивања *SMS-SMPP*; набавка четвороканалног снимача; канцеларијског намјештаја и остале набавке које су реализоване примјеном поступка директног споразума јер је вриједност набавке била мања од 6.000,00 КМ.

4.2.3. Редовне оперативне активности

294. Редовне оперативне активности Централне изборне комисије БиХ у 2016. години су се односиле на сљедеће послове:

- контрола, завођење, комплетирање рачуна са одлукама, мишљењем, уговором и праћење реализације рачуна са уговором, достављање и комплетирање рачуна за плаћање, архивирање предмета;
- издавање путних налога за службена моторна возила, контрола истих и израда мјесечних извјештаја за свако возило као и збирног извјештаја о употреби службених возила, картица појединачне контроле за свако возило;
- реализацију набавке материјала, спровођење кроз картице набавки ситног инвентара по основу покренутих захтјева, израда пријемница материјала, праћење износа из уговора, издатница материјала, задужења и раздужења за ситни инвентар и основна средства, израда записника о пријему основних средстава, обезбојење полиса путничког и здравственог осигурања, набавка полиса осигурања за службена путовања у иностранство.

295. Активности Централне изборне комисије БиХ из области **рада и радних односа** односе се на запошљавање и персоналне послове државних службеника и запослених, односно обраду података за све службенике и запослене који су били запослени у претходној години у Централној изборној комисији БиХ (број радних часова проведених на послу; број часова проведених на боловању, годишњем одмору, породилском одсуству итд.; преглед плаћених доприноса и пореза из плате и на плату).

296. Персонални послови у 2016. години су се реализирали кроз сљедеће активности:

- припрема података за мјесечне и годишњи извјештај Заводу за статистику;
- континуирана пријава новозапослених и државних службеника током цијеле године у пореске управе, слање питања и одговора на питања Агенцији за државну службу БиХ, достављање Одјељењу за МФП података о запосленим и све промјене које су значајне за обрачун плате, као и припремање збирних радних листа из свих организационих јединица ради обрачуна плата;
- редовне мјесечне активности у вези с обрачуном плата и комплетирање збирних радних листа;
- тестирање кандидата који су примљени на одређено за рад у Главном центру за бројање;
- спровођење процедуре запошљавања и попуњавање радних мјеста на одређено вријеме,
- евидентирање и попис аката свих примљених позива за семинаре које прима институција;
- праћење трошкова телефонских услуга мобилних и фиксних телефона, и припрема рјешења за сва прекорачења годишњег износа трошкова телефонских услуга;
- припрема рјешења за годишње одморе, за плаћена одсуства, потврде о радном искуству.

297. **Активности у вези са Локалним изборима 2016. године** односиле су се на послове у вези са:

- реализацијом уговора и ангажовањем запослених на краткорочне позиције које су попуњаване путем *уговора о дјелу* за потребе Главног центра за бројање (пријем на различите позиције – око 403 запослена) и за стручне послове у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ путем уговора о дјелу;
- обрачун плата и комплетирање радних листа запослених на одређено вријеме, као и обрачунавање свих уговора о дјелу;

- запошљавање додатног особља у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ и у магацину ЦИК-а БиХ;
- пријаве и одјаве 32 нова запослена код пореске управе који су били запослени по уговору о раду на одређено вријеме у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ.

Структура различитих кадровских позиција и хронолошка листа активности за запошљавање у току 2016. години је дата у сљедећој табели.

Табела 12. Запослени на одређено вријеме

НАЗИВ ПОЗИЦИЈЕ	ДАТУМ ЗАПОСЛЕЊА	БРОЈ ИЗВРШИЛАЦА
Референт за обраду података	18. 5 – 30. 9. 2016.	6
Сарадник на правним пословима и пословима управног рјешавања	1. 6 – 30. 12. 2016.	3
Сарадник за рад са политичким субјектима	16. 5 – 30. 12. 2016.	1
Сарадник на пословима координације и обраде података	16. 5 – 30. 9. 2016.	1
Референт за рад са политичким партијама	16. 5 – 30. 9. 2016.	2
Референт на инфолинији	16. 5 – 30. 12. 2016.	2
Референт на пријему и обради мејлова и факсова	18. 5 – 30. 9. 2016.	5
Запослени на пријему, складиштењу и дистрибуцији изборног материјала	11. 7 – 9. 12. 2016.	12

298. Редовне активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду су и послови пријема, разврставања, достављања поште на сигнирање, завођење, отпрема и архивирање документације и кореспонденције предмета (упис, сређивање и чување докумената који се архивирају), вођење евиденције печата Централне изборне комисије БиХ и курирски послови.
299. У периоду јануар – децембар 2016. године на протоколу у писарници у Дјеловодник предмета и аката, а који се води у електронском облику, заведено је 1.795 предмета; у Уписник првостепених предмета управног поступка је заведено 1.512 предмета; у Уписник другостепених предмета управног поступка је заведено 62 предмета; у Дјеловодник за повјерљиву и строго повјерљиву пошту су заведена 2 акта, у организационе јединице Секретаријата је путем интерних књига задужено је 21.756 аката и у Уписник првостепених предмета поступака јавних набавки заведено је 9 предмета.
300. **Магацин** Централне изборне комисије БиХ, који представља посебну организациону цјелину, налази се на посебној локацији, одвојено од сједишта Централне изборне комисије БиХ, на адреси Касиндолског батаљона 14, Источно Сарајево. У редовном раду магацин служи за смјештај залиха изборног материјала, опреме и инвентара Централне изборне комисије БиХ, редовне архиве, изборне документације и искоришћеног гласачког материјала са претходних избора који се чувају у складу с одобреном листом категорија регистратурске грађе са роковима чувања Централне изборне комисије БиХ и одлукама које доноси Централна изборна комисија БиХ.

301. У 2016. години у магацину Централне изборне комисије БиХ, поред редовних обављане су и додатне активности у вези са припремом и организовањем Локалних избора 2016. године:

- У периоду припремних активности које су претходиле самом објављивању Локалних избора 2016. године извршена је реорганизација магацинског простора и припреме за пријем изборног материјала. Одстрањен је преостали безвриједни регистратурски материјал, извршено евидентирање и класификација расположивих залиха материјала, инвентара и опреме који су се могли употријебити за Локалне изборе 2016. године. Из просторија Секретаријата Централне изборне комисије БиХ у магацин је пребачен и архивски материјал и документација из ранијег периода.
- Због повећаног обима посла у магацину Централне изборне комисије БиХ је запослено 12 помоћних радника на временски период од 5 мјесеци и 11 помоћних радника по уговору о дјелу на временски период од један до пет мјесеци. Ови запослени су обављали послове припреме, паковања и отпремања различитог изборног материјала за бирачка мјеста (канцеларијски и потрошни материјал, гласачке кутије⁸¹, паравани, сетови коверти за паковање, постери, обрасци и друга документација), његову примопредају општинским/градским изборним комисија, а били су ангажовани као пратња транспорта при дистрибуцији изборног материјала.
- У магацину Централне изборне комисије БиХ вршен је надзор над комплетирањем садржаја гласачког материјала по бирачким мјестима и завршно паковање листића на палете које су припремане по општинама/изборним јединицама. Гласачки листићи у магацин су испоручени у периоду од 8. до 11. септембра 2016. године, у три доставна циклуса, и по пријему је извршена њихова класификација, финална провјера и припрема за даљу испоруку до општинских/градских изборних комисија. У складиште је укупно испоручено 286 палета са гласачким листићима у току редовне испоруке. Пристизањем прве пошиљке гласачких листића успостављено је спољње обезбјеђење магацина у сарадњи са Полицијом Републике Српске и уведене неопходне безбједносне мјере контроле приступа и уласка у магацин Централне изборне комисије БиХ током 24 часа. Овај режим обезбјеђења трајао је од 1. 9. до 31. 12. 2016. године када су враћени сви гласачки листићи који су се бројали у Главном центру за бројање и потврђени резултати избора.
- Упоредо са активностима на припреми материјала за бирачка мјеста, те пријема и контроле паковања гласачких листића путем јавног тендера изабрана је транспортна компанија "Интереуропа" из Сарајева, којој је повјерен посао дистрибуције гласачких листића и изборног материјала за потребе Локалних избора 2016. године, а који се одвијао у више транспортних циклуса. Иста компанија је, уз пратњу и координацију особља магацина, извршила прикупљање гласачких листића и документације од општинских/градских изборних комисија након дана избора по унапријед утврђеном плану прикупљања и достављања појединих категорија гласачких листића. Ова комплексна логистичка операција изведена је уз помоћ Оперативног штаба акције "Локални избори 2016" који је окупљао полицијске органе у БиХ и чији задатак је био спровођење и координација оперативних активности.

⁸¹ Набављено је 176 гласачких кутија, које су недостајале због повећања броја бирачких мјеста

5. Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ

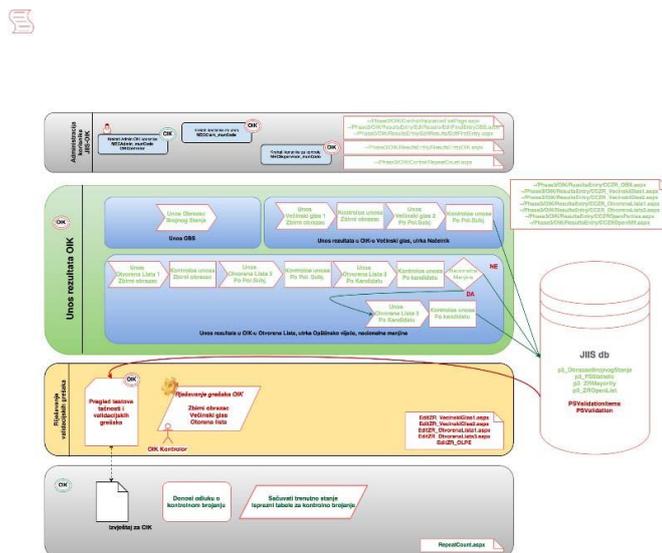
302. Најважније активности у смислу информатичко-техничке подршке припреми и спровођењу Локалних избора 2016. године, осим већ споменуте активности у вези са припремом пресека Централног бирачког списка, представља техничка припрема јединственог изборног информационог система (ЈИИС БиХ) у свим сегментима.

5.1. Нови приступ техничкој обради резултата гласања

303. С циљем бржег и транспарентнијег добијања потврђених резултата за Локалне изборе у БиХ 2016. Централна изборна комисија БиХ је донијела Правилник о спровођењу избора који се односи на промјену процеса уноса и обраде резултата избора јер су анализе показале потребу за новим приступом техничкој обради резултата гласања на изборима.

304. Ова измјена је захтијевала редизајн и промјену функционалности неких модула ЈИИС БиХ због промјене пословног процеса, односно више њих као и израду потпуно нових. Првенствено се мисли на модул уноса података у ОИК/ГИК који представља јединствен унос прелиминарних резултата, њихову валидацију и генерисање утврђених резултата, заједно са генерисањем потребних извјештаја.

305. Главни циљ пројекта је био израдити нови модул за унос података о резултатима избора који се спроводи у ОИК-има као интегрални дио ЈИИС БиХ. Модул мора задовољити спровођење новог пословног процеса који јединствено третира унос резултата гласања са бирачких мјеста. Примјењен је један унос резултата на нивоу ОИК/ГИК који се контролише, а затим валидира како би се добили финални резултати гласања, који у наредним фазама могу бити процесирани за генерисање збирних резултата гласања.

Слика 7. Дијаграм функционалних цјелина новог модула

306. Прерађене форме у ЈИИС БиХ, прерађивање подразумијева дебаг-ирање логике у програмском коду, као и у сторним процедурама које се налазе у бази података, као и прилагођавање изгледа новоразвијеним модулима примјеном бутстреп библиотеке.

- Форма за отварање бирачких мјеста
- Форма за затварање бирачких мјеста
- Унос одзива од ОИК-а
- Почетна форма за креирање извјештаја у ОИК-у
- Извјештај за одзив
- Извјештај о затвореним бирачким мјестима
- Извјештај о отвореним бирачким мјестима
- Статус уноса резултата – праћење
- Праћење грешака приликом уноса резултата у ОИК-у
- Почетна форма за креирање извјештаја за резултате у ОИК-у
- Почетна форма за администратора ОИК-а
- Форма за администрацију корисника у ОИК-у.

307. Креирање нових извјештаја и њихова интеграција у постојећи информациони систем ЈИИС БиХ, подразумијева креирање TSQL процедура за прикупљање података, као и њихово приказивање у *Crystal Report Vieweru* у оквиру форми ЈИИС БиХ, као и њихову могућност извоза у PDF, DOC, DOCX, HLS формате:

- Извјештај за одзив – ОИК
- Извјештај за резултате по бирачком мјесту – отворена листа
- Извјештај за резултате по бирачком мјесту – већински глас
- Захтјев за отварање вреће и правилно обједињавање утврђених резултата
- Збирни извјештај за резултате – већински глас
- Збирни извјештај за резултате – отворена листа
- Детаљни извјештај Главне контроле изборних резултата
- Извјештај о извршеним контролним бројањима.

Изглед новог модула за унос и контролу изборних резултата је приказан на наредним сликама.

Kontrolno brojanje

Evidencija biračkih mjesta na kojima je donijeta odluka o kontrolnom brojanju

Unesite broj odluke

Izaberite izbornu jedinicu

Izaberite Biračko mjesto

Izaberite nivo

Izaberite Razlog

Spremite podatke i pripremite sistem za ponovno brojanje

Pregled biračkih mjesta na kojima je donijeta odluka o kontrolnom brojanju

Izaberite nivo Izaberite biračko mjesto

Broj odluke	Biračko mjesto	Nivo	Utrika	Description
123-1598/16	002A000	002	OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A000	002	NACIONALNE MANJINE	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A003	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
123-1598/16	002A006	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska
987-123/16	002A008A	002	NAČELNIK/GRADONAČELNIK	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja svih glasačkih listića

Слика 8. Форма за контролно бројање

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prijava kao Vedran Kapor

Pracanje validacija i izmjene podataka od strane OIK-a

Izaberite izbornu jedinicu za koju želite pratiti promjene

002 - CAZN

Pregled biračkih mjesta na kojima je došlo do promjene zapisa na ZR obrascu za statistiku

Biračko mjesto	Izbori za	OIK operater	Vrijeme zapisa	1	2	3	A	B	C	D1	D2	D	E	F
002A000	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:20:00	5	5	5	5	5	5	0	0	5	5	5
002A000	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:53:59	20	20	0	2	3	5	0	0	15	20	0
002A000	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:14:09	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
002A000	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 17:21:29	170	170	0	10	10	20	100	50	150	170	0
002A001	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:22:22	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
002A001	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 11:53:45	33	33	0	1	2	3	0	0	30	33	0
002A001	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:26:39	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
002A001	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:57:53	152	152	0	1	1	2	100	50	150	152	0
002A002	Načelnik	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:23:08	2	2	2	2	2	2	0	0	2	2	2
002A002	Načelnik	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:23:21	64	64	0	2	2	4	0	0	60	64	0
002A002	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	07.09.2016. 15:28:03	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
002A002	Opštinsko vijeće	Vedran Kapor	08.09.2016. 16:25:48	304	304	0	2	2	4	200	100	300	304	0

Слика 9. Праћење валидације и измјене података – ОИК-а

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prijava kao Vedran Kapor

Formular rezultata

Nazad Proveri Sivi / završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za: NAČELNIK/GRADONAČELNIK

Mjesto: CAZN

Šifra opštine: 002

Šifra biračkog mjesta: 002A000A

Apelaciona razlika reda 1 i reda 2 nije jednaka redu 3 na ZR-u, test tačnosti 1 mora biti jednak nuli

Apelaciona razlika kod reda 2 i reda 1 nije jednaka redu 4 na ZR-u, test tačnosti 2 mora biti jednak nuli

Red C + red D mora biti jednak redu E na ZR-u

Red A + red B mora biti jednak redu C na ZR-u

ZBIR / ZBROJ GLASOVA

1)	Ukupan broj potpisa na izvod iz Centralnog biračkog spiska i Srednjeg biračkog popisa (red 5 iz Obrascu za brojno stanje)	5
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	5
3)	Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 – red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
4)	Nevažni neznačajni glasački listići	5
5)	Nevažni ostali glasački listići	5
6)	Ukupan broj nevažnih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	0
7)	Ukupan broj važećih glasova	5
8)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	0
9)	Test tačnosti / tačnosti red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Unosite u ova polja podatke iz ovog izvješća odgovarajuće

Слика 10. Форма резултата – Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас)

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Moj profil Odjava

Prijava kao Vedran Kapor

Forma za unos glasova za političke subjekte

Nazad Proveri Sivi / završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za: NAČELNIK/GRADONAČELNIK

Mjesto: CAZN

Šifra opštine: 002

Šifra biračkog mjesta: 002A000A

Red 0 mora biti jednak sumi glasova

Lista pozicija	Politički subjekt/nezavisni kandidat/koalicija	Kandidat	Ukupno glasova
16	02188 SDA/SSB	HANJANAGIĆ ALMIN	50
232	01701 LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE LABURISTI BiH	BEGANOVIĆ HARUJA	50
316	00882 A-SDA STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	OGREŠEVIĆ NERIMIN	50

Unosite u ova polja podatke iz ovog izvješća odgovarajuće

Слика 11. Форма за унос гласова за политичке субјекте
Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас)

Formular rezultata

Nazad **Provjera** **Suma / završi**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Isto	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A005A

Red 1 mora biti jednak sumi glasova za političke subjekte

Zbir / Zbroj glasova		
1) Ukupan broj pojava na izdvoje iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)		7
2) Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama		7
3) Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		7
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići		7
B) Nevažeći ostali glasački listići		7
C) Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)		7
D1) Ukupan broj važećih glasova politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidati		7
D2) Ukupan broj važećih glasova (nacionalna manjina)		7
D) Ukupan broj važećih glasova (red / redak D1 + red / redak D2)		7
E) Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)		7
F) Test tačnosti / točnosti red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		7

Unesite netačnih podataka snosi krivičnu odgovornost!

Слика 12. Формулар резултата
Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа)

Forma za unos glasova za političke subjekte

Nazad **Provjera** **Suma / završi**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Isto	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A005A

Red D1 mora biti jednak sumi glasova za političke subjekte

Broj liste	Ime političkog subjekta	Glasova
145	00028 DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH - DRZ	12
212	01698 DEMOKRATSKA FRONTA	12
232	01701 LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE LABURISTI BIH	2
280	00008 SDP-SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BIH	5
300	01699 PRVA STRANKA	4
316	00827 A-SDA STRANKA DEMOKRATSKIE AKTIVNOSTI	54
325	01182 SBB - FAHRODIN RADONČIĆ	6
332	00090 SDA-STRANKA DEMOKRATSKIE AKCIJE	1
355	00004 STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	1
413	02008 POVRATAK OTIPIŠANIH	221

Unesite netačnih podataka snosi krivičnu odgovornost!

Слика 13. Форма за унос гласова за политичке субјекте
Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа)

Nacionalna manjina

Nazad **Provjera** **Suma / završi**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Isto	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A005A

Red D2 mora biti jednak sumi glasova za nacionalne manjine

Pozicija na listi	Politički subjekt	Kandidat	Rod/Spot	Glasova	Votes
80	01270 KOMUNISTIČKA PARTIJA	MAHIBUĐAĆIĆ ŠERIF	III	45	
212	01698 DEMOKRATSKA FRONTA	LJUMANOVIĆ ENVER	III	66	
289	00049 ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - IMLE MAHČETA	HADŽIĆ MEHMED	III	21	
296	01703 ERNES ŠKORJELJ - NEZAVISNI KANDIDAT	ŠKORJELJ ERNES	III	1	
407	01971 SAVEZ ZA STARI GRAD	MSALJEVIĆ ADIS	III	54	

Unesite netačnih podataka snosi krivičnu odgovornost!

Слика 14. Форма – Националне мањине
Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа)

ZR - Otvorene Liste

NAZAD **Sjedeć**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VUČEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A08A

Broj glasova za kandidata mora biti manji ili jednak broju glasova stranke

Politički subjekt	ZBR / ZBROJ GLASOVA	Stranice
145 - 00028 DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH - DNZ	Ukupno: 12	1 / 13

Svi Glasova = 9

Poloznja na listi	Kandidat	Glasova
1	ŠKRGIĆ MUHAMED	120
2	DIZDAREVIĆ EMINA	0
3	SABIJAKOVIĆ ZLATKO	0
4	DOGIĆ ISMET	0
5	BEGIĆ SEDKA	0
6	PANDIĆ SEAD	0
7	FERHATović HANES	0
8	ŠARIĆ SUADA	0
9	DURIĆ RASIMA	0
10	DIZDAREVIĆ JUŠUF	0

Слика 15. Образац за збирне и збројне резултате ЗР (отворена листа)

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni/informacioni sistem

Uredi validacije

NAZAD

Izbori za: NAČELNIK GRADONAČELNIK

Vrsta: Svi

Šifra općine: 002 CAZIN

Izbežaj o nevalidnim biračkim mjestima: Svi sifre i validacije Generiši

Zahtjev za kontrolnu brojku: Generiši

Kod glasačkog mjesta	Naziv općine	Vrijednost Tolerancije	Vrsta
002A08A	002 - CAZIN	0	1

Prva strana ZR obrasca - statistika

Progled

Слика 16. Нови модул за унос и контролу изборних резултата – ”Уреди валидације“

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni/informacioni sistem

Promjena - ZR

NAZAD **Snimi** **Snimi i završi**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
NAČELNIK GRADONAČELNIK	CAZIN	002	002A08A

Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 - red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku

Ukupno broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)

Ukupno broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)

Test tačnosti / tačnosti red / redak E - red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku

Ukupno broj pojava na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)

OBS	ZBR / ZBROJ GLASOVA
5. Broj pojava na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)	0
1) Ukupno broj pojava na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)	0
2) Broj glasačkih listića u glasačkim kućicama	5
3) Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 - red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A) Nevažeći neoznačeni glasački listići	5
B) Nevažeći ostali glasački listići	5
C) Ukupno broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	0
D) Ukupno broj važećih glasova	5
E) Ukupno broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	5
F) Test tačnosti / tačnosti red / redak E - red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Uvođenje nezvaničnih podataka može biti ugroženo odobromotom!

Слика 17. Промјена ЗР: Образац за збирне и збројне резултате ЗР (већински глас)

Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacioni sistem

Moj profil Odjava

Prijava ili kao Izborni Komitet

Promjena - Otvorene Liste

Naзад Страница Страница / заврши

OBRACZ ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za		Rivo		Šira općine		Šira biračkog mjesta	
OPĆINSKO VJEĆE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA		CAZIV		BIOZ		BIOZABRATA	
Lista pozicija	Ime političkog subjekta	Ukupno glasova	Lista poz.	Kandidat	Glasova		
145	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BiH - DNZ	12	1	ŠKRIČIĆ MUHAMMED	120		
332	SDA STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	1	1	ŠABIĆ FIJAD	10		
355	STRANKA ZA BOSNIJU I HERCEGOVINU	1	1	BEGANOVIĆ MILIJU	2		

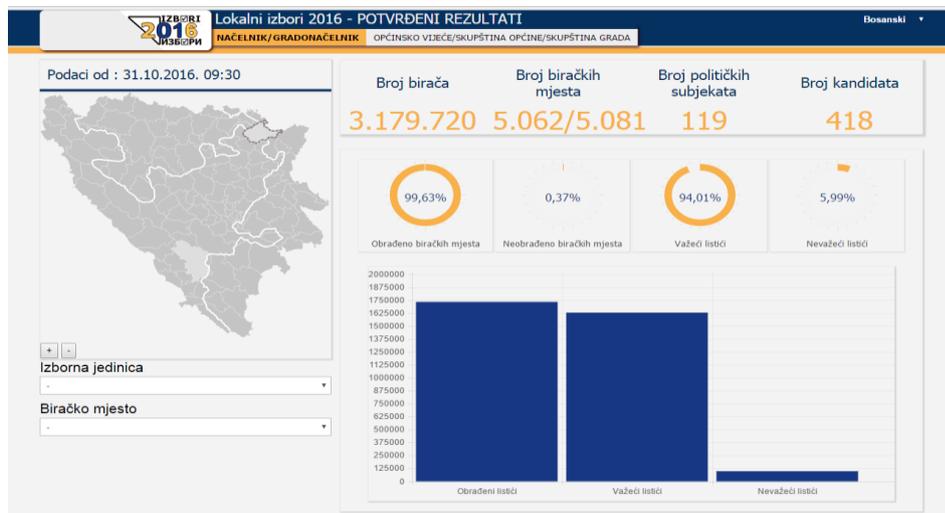
Слика 18. Нови модул за унос и контролу изборних резултата
Промјена ЗР: Образац за збројне резултате ЗР (отворена листа)

308. У сврху спровођења Локалних избора 2016. године, Централна изборна комисија БиХ је 26. 9. 2016. године, у термину од 09.00 до 12.00 часова, а према инструкцији коју је доставила свим изборним комисијама, организовала и спровела пробне (тестне) изборе. Пробни избори рађени су са циљем тестирања свих функционалности апликације ЈИИС БиХ "Унос изборних резултата", као и провјеру увезаности постојећих информатичких комуникационих веза ОИК–ЦИК БиХ. Након успјешно спроведених пробних избора апликација ЈИИС БиХ "Унос изборних резултата" била је у потпуности оперативна и спремна за активности на дан избора.

5.2. Одржавање интернетског портала Централне изборне комисије БиХ

309. На интернет страници Централне изборне комисије БиХ у 2016. години забиљежено је **468.970** корисника; **1.393.653** сесије **4.598.179** прегледа по страници.

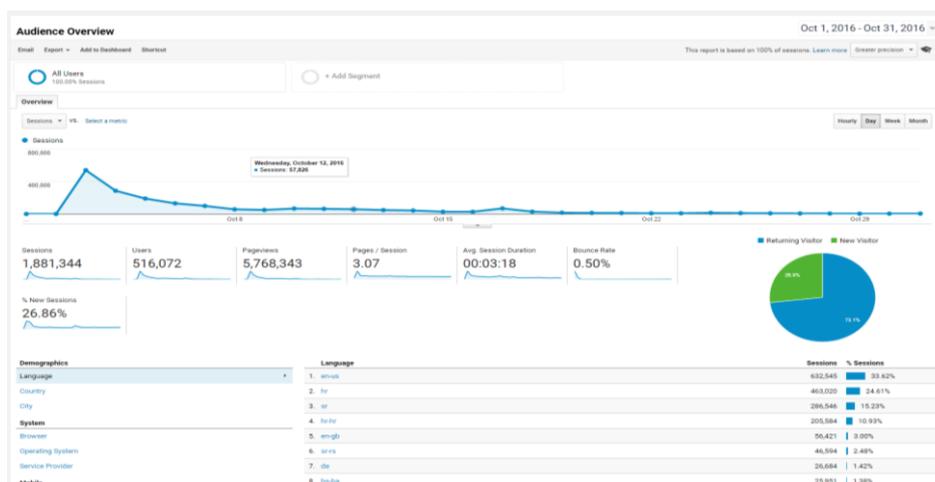
310. Имплементација, тестирање и коришћење апликације за приказ резултата која је развијена у 2015. години је почела у 2016. години. Дизајн веб-странице је прилагодљив свим уређајима (респонсивни изглед) и веб-апликација се прилагођава уређају са којег се приступа (мобител, таблет итд.), веома је брза и не узима много ресурса приликом читавања и покретања.

Слика 19. Апликација за приказ резултата

311. За вријеме одржавања **Локалних избора 2016.** веб-апликација је коришћена за приказ резултата избора. У периоду од 2. до 3. октобра 2016. године забиљежено је преко 500 хиљада прегледа.

Слика 20. Приказ прегледа апликације

5.3. Графичка припрема документације

312. Централна изборна комисије БиХ је у 2016. години спроводила и активности графичке израде и припреме докумената, брошура, плаката и других аката који су се односили на Локалне изборе 2016. године и текуће послове.

313. Организована је цјелокупна графичка подршка за манифестацију промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора – "Презентација употребе напредних технологија у изборном процесу" која је одржана 9. 2. 2016. године у великој сали зграде Парламентарне скупштине БиХ.

Слика 21. Званични телоп манифестације
Промоција иницијативе за проглашење ”Свјетског дана избора“

314. Извршено је графичко обликовање "Извјештаја о спровођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2015. години".
315. За потребе спровођења Локалних избора 2016. Централна изборна комисија БиХ је урадила графичку припрему сљедећих докумената:

- Постера "ПРИЈАВИТЕ СЕ"
- Постера "КАКО ГЛАСАТИ",
- Припрема, израда и графичко обликовање постера "БИРАЧКО ПРАВО",
- Постера "КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ"
- Припрема за штампу ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА,
- Припрема и графичко обликовање образаца за бројно стање те обликовање цјелокупног штампаног материјала који се налази на гласачком мјесту.

Слика 22. Постер "Како гласати"

6. Закључна разматрања

316. Фокус активности Централне изборне комисије БиХ у 2016. години био је на организацији и спровођењу локалних избора, благовременом доношењу нормативних и проведивих аката у складу с измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине.

317. Новине у изборном процесу у 2016. години су укључивале сљедеће:

- Измијењене су процедуре достављања осјетљивог изборног материјала бирачима ван земље те је изборни материјал достављен препорученом поштом без повратнице⁸²; Позитивни ефекти достављања изборног материјала путем преопоручене поште се огледају кроз: онемогућавање злоупотребе достављања материјала на погрешне адресе, тачна евиденција предате поште, могућност онлајн праћења пошиљке у државама у којим је доступна таква услуга, могућност потражнице за пошту која није достављена односно није враћена док се негативни ефекти огледају кроз вишеструко увећање трошкова слања; рокове преузимања пошиљке уколико лице није на наведеној адреси када поштар доставља пошту; тендерска процедура се мора спроводити према принципима међународног разреда; гласачки материјал се мора вишеструко сортирати и успорава се процес паковања пошиљки, такође се морају правити везе између препорученог броја РР и личних података да би се могле направити отпремне поштанске књиге. Заговарање скраћења рока од 150 дана од дана расписивања избора до дана одржавања избора није могуће уколико и даље остане обавеза достављања изборног материјала препорученом поштом за бираче који гласају путем поште.
- С циљем бржег и транспарентнијег добијања потврђених резултата Локалних избора 2016. године донесен је Правилник о спровођењу избора који се односи на промјену процеса уноса и обраде резултата избора. Примјењен је један унос резултата на нивоу ОИК/ГИК који се контролише, а затим валидира како би се добили финални резултати гласања, који у наредним фазама могу бити процесирани за генерисање збирних резултата гласања. Позитивни ефекти оваквог уноса резултата избора су видљиви у чињеници да је Централна изборна комисија БиХ већ наредни дан 3. 10. 2016. године објавила резултате са 95% редовних бирачких мјеста, међутим, по питању испуњења примарног циља, а то је скраћења рока за доношење одлуке о утврђивању изборних резултата, није постигнут очекивани напредак.
- Донесено је Упутство о начину рада и извјештавању изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини у оквиру надлежности из члана 2.13. Изборног закона БиХ којим се настоји унаприједити сарадња са ОИК/ГИК и сваки члан Централне изборне комисије БиХ је задужен за сарадњу са одређеним бројем ОИК/ГИК.

318. С циљем стварања услова за полупрофесионализацију изборне администрације у Босни и Херцеговини и обезбјеђења ресурса за наредне циклусе Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години кроз пројекат предизборне помоћи Савјета Европе за Локалне изборе 2016. године настојала обезбиједити да кључна лица у бирачком одбору

⁸² С циљем спровођења законске обавезе личног гласања што је један од принципа из Изборног закона БиХ и достављања осјетљивог изборног материјала на име бирача, те у складу са препорукама ОЕБС/ОДИНР и Агенције за заштиту личних података

посједују знање о изборном процесу и креирала је електронску базу података сертификованих представника изборне администрације. Креиран је јединствени сопствени материјал за обуку; обуком и сертификовањем тренера створени су додатни капацитети за спровођење обука које организује Централна изборна комисија БиХ и изборне комисије. Квалитет обука које су извели тренери надгледале су изборне комисије, а резултирало је, ако је судити по броју поднесених приговора на рад изборне администрације и одлуци Централне изборне комисије БиХ о поновљеном бројању гласачких листића, смањеним бројем кршења изборних правила.

Спровођењем информативне кампање, у оквиру истог пројекта жељела се скренути пажња на потребу већег укључивања жена у јавни и политички живот, повећано учешће лица старије животне доби као и представника националних мањина који на локалном нивоу имају могућност да бирају своје представнике у општинска вијећа/скупштине општина.

319. Квалитет Централног бирачког списка зависи од више фактора. Централна изборна комисија БиХ, на основу података које јој доставља Агенција за идентификационе документе, евиденције и размјену података, сачињава изводе из бирачког списка. Међутим, тачност добијених података зависи од евиденција матичних служби на локалном нивоу и МУП-ова. Имајући у виду идентификоване проблеме у тачности бирачких спискова постоји потреба за ажурирањем наведених података и Централна изборна комисија БиХ у наредном периоду посебну пажњу посветиће унапређењу квалитета Централног бирачког списка.
320. Након одржавања Локалних избора 2016. године Централна изборна комисија БиХ је спровела посредне изборе за Градско вијеће града Сарајева и Скупштину града Источно Сарајево. Међутим, спровођење посредних избора зависи од конституисања општинских вијећа и скупштине општина, а у складу са чланом 13.12 Изборног закона БиХ прописан је рок од 15 дана од дана конституисања општинског вијећа, односно скупштине општине у којем се врши избор чланова градског вијећа, односно скупштине града. Кашњења у формирању општинских вијећа односно скупштине општина резултирала су кашњењем у спровођењу посредних избора. Посредни избори за Скупштину града Источно Сарајево нису у року спроведени у Скупштини општине Источна Илиџа гдје се каснило 7 дана и Скупштини општине Источно Ново Сарајево гдје се каснило 2 дана. По питању посредних избора за Градско вијеће града Сарајева једино општинско вијеће које је у року спровело изборе је Општинско вијеће Нови Град Сарајево (8. 12. 2016) док су кашњења евидентирана у Општинском вијећу Ново Сарајево – 7 дана; Општинском вијећу Центар Сарајево – 26 дана и Општинском вијећу Стари Град Сарајево – 21 дан.
321. У периоду изборних активности, учесници изборног процеса подносили су приговоре и жалбе које се односе на: одлуке Централне изборне комисије БиХ којима је пријава политичког субјекта за учешће на Локалним изборима 2016. године била одбијена или одбачена; овјеру кандидата на кандидатским листама; одбијање уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање ван БиХ; давање/недавање сагласности на именовање чланова изборне комисије, жалбе на одлуку Централне изборне комисије БиХ о закључивању и потврђивању Централног бирачког списка за Локалне изборе 2016. године и објављивање броја бирача за сваку изборну јединицу, поступак именовања чланова бирачких одбора за Локалне изборе 2016. године; повреду члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ којим је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија; повреде изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката – кршење изборне шутње, повреде бирачког

права на дан избора, поновљено бројање гласачких листића, поништење избора, одлуке о утврђивању резултата посредних избора.

322. У свим наведеним фазама изборног процеса укупно је изјављено 369 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од тога је Суд БиХ одбио или одбацио 367 жалби и двије одлуке вратио на поновни поступак, а то процентуално износи да је 99% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено.
323. Поновљени избори у основној изборној јединици Столац за начелника и општинско вијеће спроведени су 19. фебруара 2017. године.
324. Централна изборна комисија БиХ у наредном периоду посветиће посебну пажњу унапређењу изборног законодавства кроз рад у двије интерресорне радне групе са посебним фокусом на истраживања увођења адекватних нових технологија у изборни процес, процјену квалитета бирачких спискова и унапређење законодавства по одлукама Уставног суда БиХ.

II. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ЗАКОНА О
ФИНАНСИРАЊУ
ПОЛИТИЧКИХ
ПАРТИЈА**

ZVJESTAJI

stranke

1. Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија

1.1. Увод

325. Централна изборна комисија БиХ, у складу са одредбама члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија ("Службени гласник БиХ", број 95/12 и 41/16), надлежна је за спровођење одредаба Закона о финансирању политичких партија. Надлежна је да одлучи да ли су политичка партија или друго лице прекршили одредбе овог закона, као и да изрекне санкције било којој политичкој партији због непридржавања наведених одредаба или да предузме одговарајуће административне мјере у оквиру своје опште надлежности, у складу са законом.
326. Сваку сумњу о кривичном дјелу које се може довести у везу са финансирањем политичких партија и финансирањем изборне кампање Централна изборна комисија БиХ, у складу са чланом 14. став (4) овог закона, има обавезу да пријави надлежном тужилаштву и другим органима надлежним за спровођење закона.
327. Централна изборна комисија БиХ успоставила је Службу за ревизију финансирања политичких партија која прегледа и контролише финансијске извјештаје које поднесу политичке партије и обавља ревизију финансирања политичких партија у складу с овим законом.
Ревизија финансијских извјештаја политичке партије укључује извјештаје сједишта партије и најмање двије ниже организационе цјелине које одабере Служба за ревизију.
328. На основу спроведених активности Централне изборне комисије БиХ у области прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, те изречених санкција политичким партијама, припремљен је извјештај о имплементацији одредаба Закона о финансирању политичких партија у 2016. години.

1.2. Правни оквир

329. Финансирање политичких партија у Босни и Херцеговини је уређено:
- Законом о финансирању политичких партија,
 - Поглављем 15. Изборног закона БиХ,
 - Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких партија⁸³,
 - Правилником о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких субјеката⁸⁴.
330. Контрола и ревизија финансирања политичких партија уређена је:
- Правилником о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија⁸⁵.

⁶⁰"Службени гласник БиХ", број 96/13 и 89/16.

⁸⁴"Службени гласник БиХ", број 96/13.

⁸⁵"Службени гласник БиХ", бр. 103/08.

331. На основу члана 14. став (1) тада важећег Закона о финансирању политичких партија⁸⁶, Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку о успостављању Службе за ревизију финансијског пословања, број: 01-07-653/05 од 10. 3. 2005. године. Накнадним измјенама и допунама Закона о финансирању, 2010. године, назив Службе за ревизију финансијског пословања је промијењен у Службу за ревизију финансирања политичких партија.

1.3. Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду

332. У оквиру спровођења Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години предузела низ активности и реализовала кључне задатке којим је утврђивана законитост финансирања политичких партија, постигнута транспарентност финансирања и реализовала је кључне радње које регулишу легалитет финансирања политичких партија. Те активности се односе на:

1.3.1. Пријем финансијских извјештаја политичких партија

333. Политичке партије су, у складу са одредбама члана 12. став (1) Закона о финансирању политичких партија, дужне да воде евиденцију о својим приходима и расходима и Централној изборној комисији БиХ да поднесу финансијски извјештај за сваку пословну годину. Финансијски извјештај политичке партије подносе до 31. марта наредне године, у форми коју је одобрила Централна изборна комисија БиХ.

334. Централна изборна комисија БиХ је у потпуности овлашћена да спроводи и извршава одредбе члана 12. Закона о финансирању политичких партија на начин како је то предвиђено Изборним законом БиХ.

335. У складу са својим надлежностима, Централна изборна комисија БиХ је:

а) извршила пријем годишњих финансијских извјештаја за 2015. годину које је поднијело 119 политичких партија. Извјештај за 2015. годину, од укупно 136 политичких партија, колико их је са 31. 12. 2015. године било на евиденцији Централне изборне комисије БиХ, у законом прописаном року (до 31. 3. 2016. године) поднијело је 105 политичких партија, док је 14 партија извјештај поднијело са закашњењем, односно након што им је Централна изборна комисија БиХ упутила ургенцију за њихово достављање, чиме им је, у складу са одредбом из члана 14. став (3) Закона о финансирању политичких партија, дала прилику да, прије изрицања казне или предузимања административне мјере, добровољно поступи и поднесу финансијске извјештаје. Извјештај није поднијело 17 политичких партија. Двије (2) политичке партије, од којих је једна поднијела извјештај за 2015. годину, код надлежних судова су покренуле поступак за њихово брисање из судског регистра.

336. Централна изборна комисија БиХ је донијела закључак да се код седам (7) политичких партија, које нису поднијеле финансијски извјештај, изврши ревизија пословања на терену у просторијама партија, у складу са одредбама члана 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија. За девет (9) политичких партија које дужи период не подносе финансијске извјештаје и не учествују на изборима донесен је закључак да се упуте приједлози надлежним судовима за њихово брисање из судског регистра. То

⁸⁶"Службени гласник БиХ", бр. 22/00.

су: Хрватска народна заједница, Еколошка странка Е5 – Зелени, Нова грађанска иницијатива – Козарац, Партија правог пута, ХНЗ 1908 – Котор Варош, Независна листа – За мој град, Сложна народна странка, Партија економске и социјалне правде и Унија социјалдемократа – Унија за све нас.

337. Политичке партије у 2015. години су се финансирале из следећих извора: чланарина (7,00%), прилога физичких лица (5,76%), прилога правних лица (0,65%), прихода од имовине политичких партија (3,32%), прихода од поклона и услуга које партија није морала да плати (1,53%), прихода из буџета (81,32%) и осталих прихода (0,42%) од укупно остварених прихода, као што је приказано у наредним табелама:

Табела 1. Преглед извора финансирања политичких партија у 2015. години

(1) Приходи	Износ (КМ)	Структура
Чланарина	1.470.693,05	7,00 %
Прилози физичких лица	1.209.632,27	5,76 %
Прилози правних лица	136.491,00	0,65 %
Приходи од имовине политичких партија	697.672,41	3,32 %
Приходи од поклона и услуга које партијаније морала да плати	322.343,54	1,53 %
Приходи из буџета	17.089.702,35	81,32 %
Остали приходи	87.875,64	0,42 %
Укупан приход	21.014.410,26	100,00 %
(2) Кредитно задужење	2.224,98	0,00 %
УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	21.016.635,24	100,00 %

Табела 2. Структура извора финансирања политичких партија у 2015. години
(према подацима које су партије исказале у годишњим финансијским извјештајима)

Ред. бр.	Код	Назив политичке партије	Чланарина	Приходи физичких лица	Приходи правних лица	Приходи од имовине у својини партије	Добит од прав. лица у својини партије	Приходи од поклона које партија није морала да плати	Приходи из буџета	Приходи од изд. делати. продаје проп. материјала	Остали приходи	Укупан приход политичке партије	Кредитно задужење	Структура прихода									
														Чланарина	Приходи физичких лица	Приходи правних лица	Приходи од имовине у својини партије	Добит од прав. лица у својини партије	Приходи од поклона које партија нема обавезу да плати	Приходи из буџета	Приходи од изд. делати. продаје проп. матер.	Остали приходи	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
1.	090	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	95.542,93	532.949,73	25.150,00	61.736,62	0,00	22.377,69	3.285.974,87	0,00	25.631,54	4.049.363,38	0,00	2,4%	13,2%	0,6%	1,5%	0,0%	0,6%	81,1%	0,0%	0,6%	100%
2.	008	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БиХ	395.979,50	53.824,00	11.460,00	610.525,59	0,00	0,00	1.838.002,50	0,00	570,00	2.910.361,59	0,00	13,6%	1,8%	0,4%	21,0%	0,0%	0,0%	63,2%	0,0%	0,0%	100%
3.	027	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БиХ	73.101,74	313.550,10	2.000,00	138,14	0,00	2.300,00	1.439.738,17	0,00	38.296,20	1.869.124,35	0,00	3,9%	16,8%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	77,0%	0,0%	2,0%	100%
4.	515	СТРАНКА НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА-СНСД	311.455,47	0,00	300,00	1.200,99	0,00	0,00	1.485.061,16	0,00	5.767,03	1.803.784,65	0,00	17,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	82,3%	0,0%	0,3%	100%
5.	1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БиХ - Фахрудин Радоновић	42.232,42	9.120,00	50.094,00	0,00	0,00	12.422,88	1.496.806,60	0,00	0,00	1.610.675,90	0,00	2,6%	0,6%	3,1%	0,0%	0,0%	0,8%	92,9%	0,0%	0,0%	100%
6.	018	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	311.158,25	14.860,00	3.870,00	17.791,58	0,00	25.361,91	1.120.801,47	0,00	8.708,65	1.502.551,86	0,00	20,7%	1,0%	0,3%	1,2%	0,0%	1,7%	74,6%	0,0%	0,6%	100%
7.	1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА - Жељко Комшић	24.075,76	103.052,45	371,00	0,00	0,00	33.434,00	825.443,36	0,00	0,00	986.376,57	0,00	2,4%	10,4%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%	83,7%	0,0%	0,0%	100%
8.	461	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	35.882,81	1.000,00	0,00	0,00	0,00	8.247,65	543.709,45	0,00	0,00	588.839,91	0,00	6,1%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%	92,3%	0,0%	0,0%	100%
9.	440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	30.815,61	24.535,84	2.850,00	2,41	0,00	21.945,73	501.679,53	0,00	707,34	582.536,46	0,00	5,3%	4,2%	0,5%	0,0%	0,0%	3,8%	86,1%	0,0%	0,1%	100%
10.	769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	1.582,20	1.907,79	3.000,00	12,27	0,00	9.840,00	529.718,35	0,00	6.858,18	552.918,79	0,00	0,3%	0,3%	0,5%	0,0%	0,0%	1,8%	95,8%	0,0%	1,2%	100%
11.	004	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	14.433,00	10.127,90	700,00	527,23	0,00	819,00	518.344,10	0,00	0,00	544.951,23	3,98	2,6%	1,9%	0,1%	0,1%	0,0%	0,2%	95,1%	0,0%	0,0%	100%
12.	074	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	16.990,05	25.740,38	17.990,00	844,22	0,00	24.261,65	351.221,55	0,00	0,00	437.047,85	2.000,00	3,9%	5,9%	4,1%	0,2%	0,0%	5,6%	80,4%	0,0%	0,0%	100%
13.	001	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА - Сефер Халиловић	16.691,08	1.826,00	0,00	0,00	0,00	8.363,52	388.572,79	0,00	0,25	415.453,64	0,00	4,0%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	93,5%	0,0%	0,0%	100%
14.	877	НАША СТРАНКА	1.251,73	0,00	0,00	0,00	0,00	2.304,00	406.366,75	0,00	0,00	409.922,48	0,00	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%	99,1%	0,0%	0,0%	100%
15.	502	НАРОДНА СТРАНКА РАДОМ ЗА БОЉИТАК	0,00	17.910,00	0,00	863,24	0,00	2.760,00	288.052,84	0,00	0,00	309.586,08	0,00	0,0%	5,8%	0,0%	0,3%	0,0%	0,9%	93,0%	0,0%	0,0%	100%

16.	882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ А-СДА	0,00	36.036,10	0,00	0,00	0,00	0,00	259.290,82	0,00	6,73	295.333,65	0,00	0,0%	12,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	87,8%	0,0%	0,0%	100%
17.	1718	НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ	0,00	2.058,00	0,00	0,00	0,00	13.150,00	257.903,00	0,00	0,00	273.111,00	0,00	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	4,8%	94,4%	0,0%	0,0%	100%
18.	036	БОСС - БОСАНСКА СТРАНКА Мирисе Ајановић	0,00	0,00	0,00	6,88	0,00	0,00	159.893,95	0,00	0,00	159.900,83	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
19.	1701	ЛАБУРИСТИЧКА СТРАНКА БиХ	1.666,50	10.924,67	50,00	13,65	0,00	10.493,10	126.524,39	0,00	0,00	149.672,31	0,00	1,1%	7,3%	0,0%	0,0%	0,0%	7,0%	84,5%	0,0%	0,0%	100%
20.	513	СТРАНКА ПЕНЗИОНЕРА - УМИРОВЉЕНИКА БиХ	87.234,00	0,00	300,00	32,70	0,00	2.461,20	51.204,10	0,00	0,00	141.232,00	0,00	61,8%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	1,7%	36,3%	0,0%	0,0%	100%
21.	734	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БиХ	0,00	680,00	0,00	1,55	0,00	23.388,52	106.769,99	0,00	0,00	130.840,06	0,00	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	17,9%	81,6%	0,0%	0,0%	100%
22.	016	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.066,00	94.611,84	0,00	0,00	104.677,84	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	9,6%	90,4%	0,0%	0,0%	100%
23.	730	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА УНИЈА БиХ	0,00	140,00	0,00	0,00	0,00	0,00	93.709,46	0,00	0,00	93.849,46	0,00	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
24.	1728	ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91.676,55	0,00	0,00	91.676,55	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
25.	1694	СТРАНКА НАПРЕДНА СРПСКА	0,00	750,00	0,00	1.500,00	0,00	0,00	68.851,20	0,00	0,00	71.101,20	0,00	0,0%	1,1%	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	96,8%	0,0%	0,0%	100%
26.	561	НАРОДНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	2.649,00	0,00	0,00	305,00	0,00	2.800,00	64.060,00	0,00	150,00	69.964,00	0,00	3,8%	0,0%	0,0%	0,4%	0,0%	4,0%	91,6%	0,0%	0,2%	100%
27.	1190	СТРАНКА ДИЈАСПОРЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	69.869,58	0,00	0,00	0,00	69.869,58	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
28.	1270	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА СТЕЈПАНА РАДИЋА	0,00	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	61.448,21	0,00	0,00	61.948,21	0,00	0,0%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,2%	0,0%	0,0%	100%
29.	1882	ТУЗЛАНСКА АЛТЕРНАТИВА	114,00	8.557,00	9.702,00	0,00	0,00	0,00	42.420,00	0,00	0,00	60.793,00	0,00	0,2%	14,1%	16,0%	0,0%	0,0%	0,0%	69,8%	0,0%	0,0%	100%
30.	1181	ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА - Драган Чаловић	0,00	1.274,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	57.962,00	0,00	0,00	60.436,00	0,00	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	2,0%	95,9%	0,0%	0,0%	100%
31.	028	ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ЗАЈЕДНИЦА БиХ	0,00	9.695,00	0,00	0,00	0,00	0,00	39.401,62	0,00	183,05	49.279,67	0,00	0,0%	19,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	80,0%	0,0%	0,4%	100%
32.	455	ЛИБЕРАЛНО ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БиХ	0,00	950,00	2.134,00	0,00	0,00	0,00	42.005,78	0,00	0,00	45.089,78	0,00	0,0%	2,1%	4,7%	0,0%	0,0%	0,0%	93,2%	0,0%	0,0%	100%
33.	279	ПАРТИЈА УЈЕДИЊЕНИХ ПЕНЗИОНЕРА	570,00	1.197,00	3.930,00	0,00	0,00	1.619,28	36.757,09	0,00	0,00	44.073,37	0,00	1,3%	2,7%	8,9%	0,0%	0,0%	3,7%	83,4%	0,0%	0,0%	100%
34.	1730	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,53	0,00	1.722,18	41.350,80	0,00	0,00	43.073,51	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,0%	96,0%	0,0%	0,0%	100%
35.	366	ХРВАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ БиХ	0,00	0,00	0,00	1.923,46	0,00	0,00	39.893,81	0,00	0,00	41.817,27	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	4,6%	0,0%	0,0%	95,4%	0,0%	0,0%	100%
36.	1200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА	3.840,00	730,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.187,91	0,00	0,00	34.757,91	0,00	11,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	86,9%	0,0%	0,0%	100%
37.	005	ХРВАТСКА КРИПТАНСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БиХ	0,00	0,00	0,00	1,71	0,00	1.200,18	33.289,84	0,00	0,00	34.491,73	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,5%	96,5%	0,0%	0,0%	100%

38.	732	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА Др. Војислав Шешел	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	29.741,47	0,00	0,00	29.741,47	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
39.	1272	ЛИСТА ЗА БУГОЈНО	0,00	284,00	0,00	0,00	0,00	0,00	28.060,00	0,00	0,00	28.344,00	0,00	0,0%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,0%	0,0%	0,0%	100%
40.	1714	ХРВАТСКИ САВЕЗ ХКДУ - ХРАСТ	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	600,00	23.160,00	0,00	0,00	23.760,15	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%	97,5%	0,0%	0,0%	100%
41.	1186	НОВА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	0,00	0,00	1.050,00	0,00	0,00	0,00	21.867,00	0,00	0,00	22.917,00	0,00	0,0%	0,0%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%	95,4%	0,0%	0,0%	100%
42.	1188	ПОСАВСКА СТРАНКА	0,00	339,51	0,00	3,63	0,00	0,00	21.453,45	0,00	0,00	21.796,59	0,00	0,0%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	98,4%	0,0%	0,0%	100%
43.	1290	ХРВАТСКА СЕЂАЧКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.558,29	0,00	0,00	15.558,29	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
44.	1256	НАПРЕДНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.030,00	0,00	0,00	15.030,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
45.	1177	СТРАНКА ЗА НАРОД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00	14.378,94	0,00	0,00	14.878,94	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,4%	96,6%	0,0%	0,0%	100%
46.	1703	ХРВАТСКА НЕЗАВИСНА ЛИСТА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13.590,00	0,00	0,00	13.590,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
47.	1276	КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12.511,00	0,00	0,00	12.511,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
48.	1015	КЛАДУШКА СТРАНКА ПРИВРЕДНОГ ПРОСПЕРИТЕТА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.907,87	10.410,66	0,00	0,00	12.318,53	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	15,5%	84,5%	0,0%	0,0%	100%
49.	1264	НАПРЕДНА СРПСКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.988,46	0,00	0,00	11.988,46	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
50.	1708	СТРАНКА ПРАВЕДНЕ ПОЛИТИКЕ	0,00	10.195,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10.195,00	0,00	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
51.	003	СТРАНКА ЗА СРЕДЉЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	576,00	8.340,00	0,00	0,00	8.916,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	93,5%	0,0%	0,0%	100%
52.	1709	СТРАНКА ЗА БОЉЕ ГОРАЖДЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6.714,05	0,00	0,00	6.714,05	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
53.	866	СТРАНКА УДРУЖЕНИХ НЕЗАВИСНИХ ДЕМОКРАТА БиХ	0,00	150,00	0,00	0,00	0,00	861,60	5.233,10	0,00	0,00	6.244,70	0,00	0,0%	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%	13,8%	83,8%	0,0%	0,0%	100%
54.	1241	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.590,00	3.879,00	0,00	0,00	5.469,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	29,1%	70,9%	0,0%	0,0%	100%
55.	1707	РЕГИОНАЛНИ ДЕМОКРАТСКИ САВЕЗ ТУЗЛА	0,00	5.462,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5.462,00	0,00	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
56.	1254	НОВИ ПОКРЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.569,46	0,00	0,00	4.729,46	0,00	0,0%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	96,6%	0,0%	0,0%	100%
57.	1178	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА Др. АНТЕ СТАРЧЕВИЋ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0,00	310,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.000,00	0,00	0,00	4.310,00	0,00	0,0%	7,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	92,8%	0,0%	0,0%	100%
58.	1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА	620,00	3.550,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.210,00	0,00	14,7%	84,3%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
59.	1008	ПОКРЕТ ЗА НАШ ГРАД	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	3.490,00	0,00	0,21	4.090,21	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,7%	85,3%	0,0%	0,0%	100%

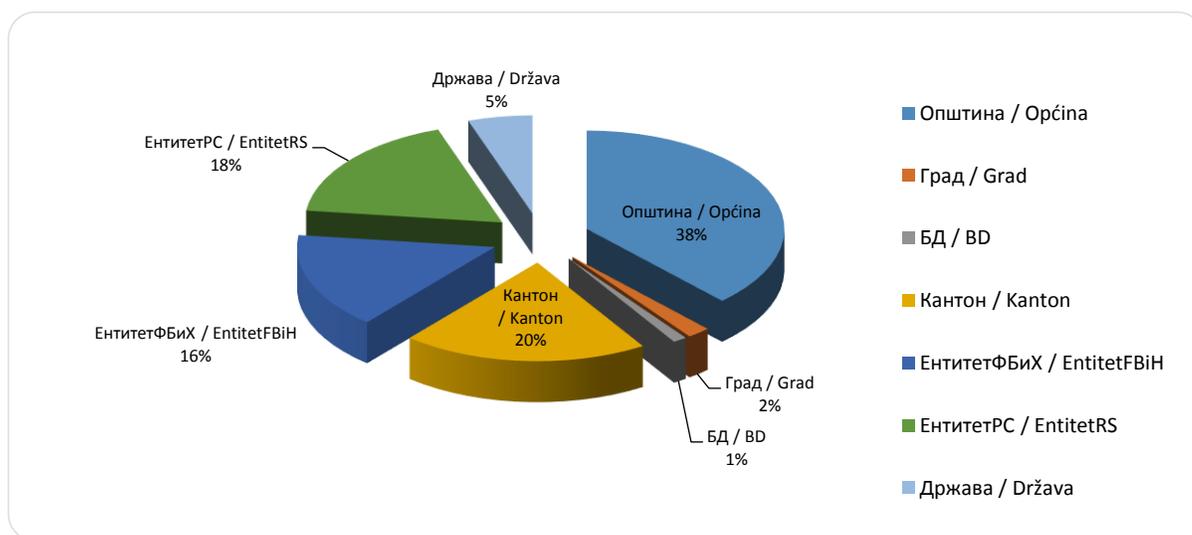
60.	724	ПОКРЕТ ЗА ТРЕБИЊЕ	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	300,00	3.462,00	0,00	0,00	3.962,00	0,00	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,6%	87,4%	0,0%	0,0%	100%
61.	020	ГРАЂАНСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БиХ	0,00	1.766,00	0,00	240,00	0,00	0,00	1.013,98	0,00	0,00	3.019,98	0,00	0,0%	58,5%	0,0%	7,9%	0,0%	0,0%	33,6%	0,0%	0,0%	100%
62.	1268	СТРАНКА ЗА ЕВРОПСКО САРАЈЕВО	0,00	1.460,00	800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.260,00	0,00	0,0%	64,6%	35,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
63.	1003	НЕЗАВИСНА СТРАНКА ДР. Михаило Тошарић	12,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.212,00	0,00	0,00	2.224,00	0,00	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	99,5%	0,0%	0,0%	100%
64.	1257	ХРВАТСКА ЧИСТА СТРАНКА ПРАВА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.170,00	0,00	0,00	2.170,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
65.	1722	СИЛА НАРОДА	0,00	750,00	0,00	0,00	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.950,00	0,00	0,0%	38,5%	0,0%	0,0%	0,0%	61,5%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
66.	1179	САВЕЗ ЗА ДЕМОКРАТСКУ СРПСКУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.926,00	0,00	0,00	1.926,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
67.	0	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА Е-СТРАНКА ГРАЂАНА	0,00	414,00	0,00	0,02	0,00	1.200,00	0,00	0,00	0,00	1.614,02	0,00	0,0%	25,7%	0,0%	0,0%	0,0%	74,3%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
68.	520	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАНКА НАРОДНА СТРАНКА	0,00	195,80	500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	804,90	1.500,70	0,00	0,0%	13,0%	33,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	53,6%	100%
69.	983	ПОКРЕТ ЗА ПРЊАВОР	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.448,97	0,00	0,00	1.448,97	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
70.	1250	СТРАНКА СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ СРПСКИХ БОРАЦА	1.280,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.280,00	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
71.	1017	НАРОДНА СТРАНКА (ПОКРЕТ ЗА БРОЈ)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.096,00	0,00	0,00	1.096,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
72.	521	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	1.071,00	0,00	0,00	1.071,73	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%	99,9%	0,0%	0,0%	100%
73.	1252	СИЛА ЕКОНОМСКОГ ПОКРЕТА У БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	976,00	0,00	0,00	976,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
74.	059	НОВИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ РУДО	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	866,00	0,00	0,00	866,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
75.	1217	СТРАНКА ЗА ОПТИНУ ОЛОВО	550,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	550,11	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
76.	1271	СТРАНКА МЛАДИХ ЗА ПРОМЈЕНЕ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	529,40	0,00	0,00	529,40	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
77.	1269	РАДНИЧКА ПАРТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	480,00	0,00	0,00	0,00	480,00	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
78.	0	НОВА АЛТЕРНАТИВА	60,00	300,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	360,00	0,00	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
79.	1007	СИЛА БОСНЕ	150,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,00	0,00	270,00	0,00	55,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	44,4%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
80.	049	ЗАВЈИЧАЈНИ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТИ - МИЛЕ МАРЧЕТА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	250,27	0,00	0,00	250,27	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
81.	0	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА ФЕДЕРАЛИСТА	220,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	220,00	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%

82.	0	СРПСКА АЛТЕРНАТИВА	0,00	0,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200,00	0,00	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
83.	1262	ПРИВРЕДНИ НАРОДНИ ПОКРЕТ БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	191,56	191,56	0,00	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100%
84.	1010	ПОКРЕТ ЗА СЕМБЕРИЈУ	160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	160,00	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
85.	1723	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКИ ФРОНТ БиХ	0,00	130,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	130,00	0,00	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
86.	1711	ДЕМОКРАТСКА ОБИТЕЉСКА СТРАНКА	0,00	120,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120,00	0,00	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
87.	0	УДАР ЉЕВНИЦЕ	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
88.	1989	УНИЈА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА БХ	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
89.	1699	ПРВА БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКА СТРАНКА	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75,00	0,00	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
90.	1291	РЕФОРМСКА СТРАНКА	0,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100%
91.	0	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА - ИЗВОРНА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
92.	0	СТРАНКА НОВОГ ПУТА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
93.	017	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
94.	026	СТРАНКА СПАС	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
95.	032	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА ИНВАЛИДА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
96.	073	СЕЉАЧКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
97.	370	КОНГРЕСНА НАРОДНА СТРАНКА ЗАШТИТЕ ПРАВА БОРАЦА И ГРАЂАНА ПРАВДЕ И МОРАЛА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
98.	408	УЈЕДИЊЕНА ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
99.	518	ХРВАТСКИ ПРАВАШКИ БЛОК БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
100.	574	РАДНИЧКО-КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА БиХ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
101.	722	НОВА ДЕМОКРАТИЈА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
102.	725	ПАРТИЈА ПРИВРЕДНОГ ПРОГРЕСА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											
103.	761	НЕЗАВИСНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00											

b) Прикупљени су подаци о средствима која су из буџета исплаћена политичким субјектима у 2015. години. Према подацима, који су достављени на захтјев Централне изборне комисије БиХ, планирана су издвајања из буџета свих нивоа власти у Босни и Херцеговини за финансирање политичких субјеката у 2015. години, у износу од 18.583.888,93 КМ, док су иста исплаћена у проценту од 94,70% и износе **17.598.730,98** КМ, као што је приказано у табели 3. и представљено на графикаону 1.

Табела 3. Буџетска издвајања за политичке субјекте у 2015. години

Буџет/ниво власти	Износ уплаћених средства (КМ)	Структура финансирања
Буџети опћина/општина и градова основних изборних јединица	6.689.372,25	38,01%
Буџети градова	334.876,68	1,90%
Брчко дистрикт БиХ	199.999,97	1,14%
Буџети кантона/жупанија	3.540.079,76	20,12%
Буџет Федерације БиХ	2.775.000,03	15,77%
Буџет Републике Српске	3.129.999,96	17,79%
Буџет БиХ (исплаћено политичким партијама)	570.281,47	3,24 %
Буџет БиХ (уtroшено за рад клубова)	359.120,86	2,03 %
УКУПНО	17.598.730,98	100,00 %

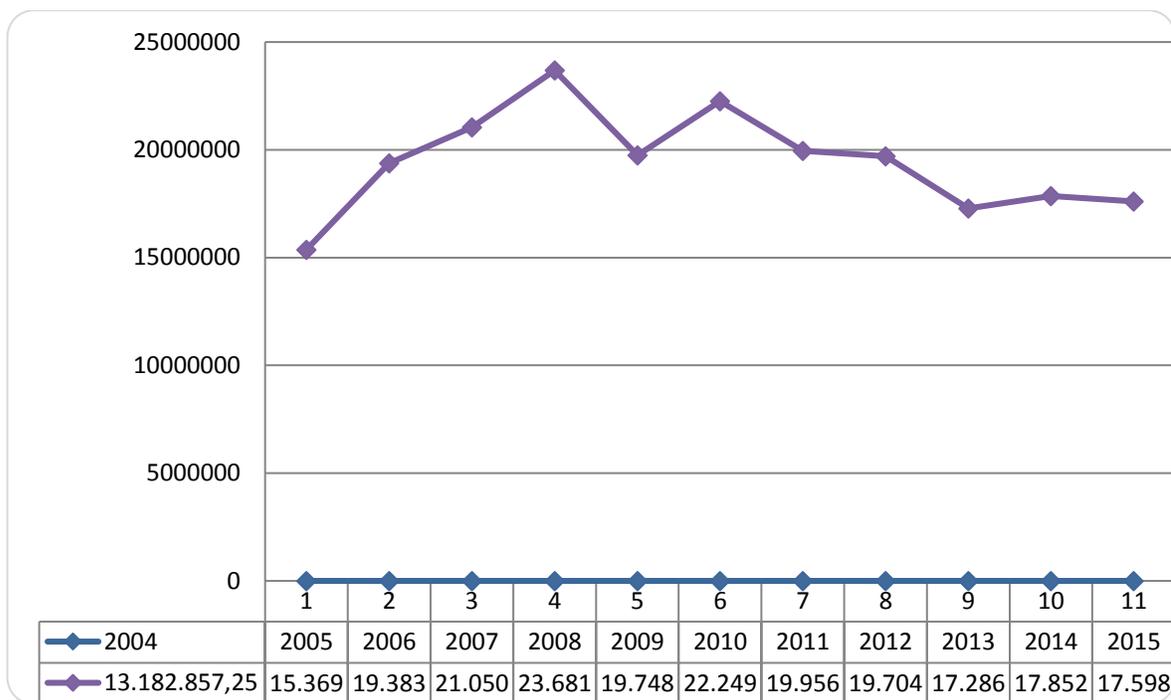
Графикон 1: Приказ структуре буџетских издвајања за политичке субјекте у 2015. години

338. У периоду од 2004. до 2015. године из буџета свих нивоа власти политичким субјектима су исплаћена средства у износу од **227.064.971,50** КМ.

339. Уколико се упореде износи издвојених средства по годинама, почевши од 2004. године, евидентан је тренд пораста издвајања све до 2008. године. У 2009. години забиљежен је пад издвојених средстава од 16,61 % у односу на 2008. годину, док су у 2010. години буџетска издвајања политичким субјектима поново порасла за 12,66% у односу на 2009. годину. Након 2010. године буџетска издвајања за политичке субјекте су опадала све до 2013. године, и то: у 2011. години за 10,31% и у 2012. години 1,26% и у 2013. години за 12,27% у односу на претходну годину. У 2014. години издвајања из буџета су порасла за 3,27% у односу на претходну годину, да би поново у 2015. години био забиљежен пад од 1,42%, што се може видјети из табеле о исплаћеним средстава политичким субјектима у периоду 2004–2015. године и наредног графичког приказа.

Табела 4. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти у периоду 2004–2015. године

Ниво власти	Средства уплаћена 2004. године	Средства уплаћена 2005. године	Средства уплаћена 2006. године	Средства уплаћена 2007. године	Средства уплаћена 2008. године	Средства уплаћена 2009. године	Средства уплаћена 2010. године	Средства уплаћена 2011. године	Средства уплаћена 2012. године	Средства уплаћена 2013. године	Средства уплаћена 2014. године	Средства уплаћена 2015. године	УКУПНО УПЛАЊЕНО 2004 – 2015.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Општине/општине	5.630.813,48	6.730.835,38	7.730.249,74	7.669.036,83	8.900.882,54	7.454.532,70	7.214.768,57	7.122.137,42	6.229.455,49	5.492.157,57	5.272.582,44	7.024.248,93	92.978.262,56	
Градови			698.246,35	1.357.507,05	1.663.647,62	1.083.734,51	1.029.416,21	941.314,92	1.402.492,01	748.614,91	1.581.587,89			
Брчко дистрикт БиХ	3.076.024,50	199.999,94	199.999,94	199.999,82	259.999,69	200.000,00	200.000,00	200.000,00	254.285,66	200.000,00	200.000,00	199.999,97	2.514.284,96	
Кантони/жупаније		3.437.929,78	4.412.153,93	4.184.131,09	5.167.777,45	4.404.391,86	4.585.981,41	4.386.311,72	4.189.296,29	3.349.455,22	3.856.403,97	3.540.079,76	48.389.937,04	
Федерација БиХ	1.500.000,00	2.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	2.291.998,00	5.000.000,00	3.475.152,50	3.500.000,00	3.450.643,00	2.920.671,00	2.775.000,03	35.913.464,53	
Република Српска	2.883.227,09	2.824.970,44	3.190.000,00	4.190.000,00	4.200.000,00	3.340.000,00	3.200.000,00	3.200.001,00	3.500.000,00	3.100.001,00	3.099.999,96	3.129.999,96	39.858.199,45	
Држава БиХ	<i>Уплаћено странкама</i>	92.792,18	175.783,58	152.588,48	188.090,00	192.836,45	440.811,00	453.560,00	292.005,28	285.693,80	571.590,10	350.246,30	570.281,47	3.766.278,64
	<i>Утрошено за рад клубова</i>	нп	нп	нп	261.910,00	296.730,29	533.439,62	565.316,00	339.214,57	343.569,21	374.407,67	570.836,10	359.120,86	3.644.544,32
УКУПНО:	13.182.857,25	15.369.519,12	19.383.238,44	21.050.674,79	23.681.874,04	19.748.907,69	22.249.042,19	19.956.137,41	19.704.792,46	17.286.869,47	17.852.327,66	17.598.730,98	227.064.971,50	
Пораст/смањење уплаћених средстава у односу на претходну годину	у КМ	2.186.661,87	4.013.719,32	1.667.436,35	2.631.199,25	-3.932.966,35	2.500.134,50	-2.292.904,78	-251.344,95	-2.417.922,99	565.458,19	-253.596,68		
	%	16,59%	26,11%	8,60%	12,50%	-16,61%	12,66%	-10,31%	-1,26%	-12,27%	3,27%	-1,42%		

Графикон 2. Тренд прихода које су политичке партије оствариле из буџета у периоду 2004–2015. година

340. Од укупног износа средстава која су у периоду од 2004. до 2015. године издвојена из буџета за финансирање политичких партија, 76,65% средстава је распоређено на десет политичких партија: Странку демократске акције, Социјалдемократску партију БиХ, Савез независних социјалдемократа, Странку за Босну и Херцеговину, Хрватску демократску заједницу БиХ, Српску демократску странку, Савез за бољу будућност БиХ, Партију демократског прогреса, Народну странку Радом за бољитак и Хрватску демократску заједницу 1990.
341. Странка демократске акције је примила 18,91%, Социјалдемократска партија БиХ 14,20%, Савез независних социјалдемократа 10,65%, Странка за Босну и Херцеговину 9,30%, Хрватска демократска заједница БиХ 7,89%, Српска демократска странка 5,91%, Савез за бољу будућност БиХ 2,74%, Партија демократског прогреса 2,68%, Народна странка Радом за бољитак 2,21% и Хрватска демократска заједница 1990 – 2,15% од укупно издвојених буџетских средстава, док је на 57 политичких партија распоређено 23,35% буџетских средстава.

У табели 5 дат је преглед десет политичких партија са највећим износима прихода оствареног из буџета.

Табела 5. Преглед десет политичких партија са највећим приходом из буџета у периоду 2004 – 2015. г.

Ред. бр.	Назив политичке партије	Средства упућена 2004. године	Средства упућена 2005. године	Средства упућена 2006. године	Средства упућена 2007. године	Средства упућена 2008. године	Средства упућена 2009. године	Средства упућена 2010. године	Средства упућена 2011. године	Средства упућена 2012. године	Средства упућена 2013. године	Средства упућена 2014. године	Средства упућена 2015. године	УКУПНО УПУЋЕНО 2004–2015
1.	Странка демократске акције	3.010.247,33	3.510.800,08	3.925.583,25	3.921.598,95	4.632.370,27	3.699.316,89	4.335.480,73	3.446.862,70	3.337.711,30	2.786.967,46	3.036.305,45	3.285.974,87	42.929.219,28
2.	Социјалдемократска партија БиХ	2.178.550,54	2.024.385,97	2.450.224,12	2.631.660,98	3.081.281,03	2.620.335,98	3.147.628,75	3.301.948,09	3.173.646,99	2.821.976,12	2.982.209,50	1.838.002,50	32.251.850,57
3.	Савез независних социјалдемократа	1.137.004,88	1.250.219,58	1.928.600,13	3.008.925,82	3.078.296,98	2.243.960,13	2.405.462,03	1.980.822,01	2.052.049,83	1.571.778,01	2.045.182,03	1.485.061,16	24.187.362,59
4.	Странка за БиХ	1.737.754,70	1.780.522,45	2.421.680,46	2.735.669,74	3.169.116,38	2.257.401,03	2.576.484,77	1.219.522,58	951.851,10	853.129,54	905.481,42	518.344,10	21.126.958,27
5.	Хрватска демократска заједница БиХ	1.252.427,93	1.376.703,31	1.736.585,84	1.288.119,85	1.741.888,29	1.329.166,05	1.644.648,63	1.518.250,90	1.640.903,15	1.400.827,81	1.549.879,76	1.439.738,17	17.919.139,69
6.	Српска демократска странка	248.412,47	189.586,07	1.613.111,06	1.688.067,15	1.718.587,50	1.152.994,18	1.229.889,89	1.164.939,16	1.167.021,36	927.532,57	1.196.355,02	1.120.801,47	13.417.297,90
7.	Савез за бољу будућност БиХ	-	-	-	-	-	-	34.069,07	925.814,11	917.081,65	1.348.498,58	1.494.114,21	1.496.806,60	6.216.384,22
8.	Партија демократског прогреса	-	390.908,63	782.431,42	827.725,42	898.638,43	675.022,76	664.880,18	575.390,99	582.556,80	473.925,25	617.492,72	501.679,53	6.092.013,70
9.	Народна странка Радом за бољитак	46.104,65	135.043,32	150.381,80	403.998,01	513.273,73	490.968,65	645.686,61	673.635,16	612.795,45	625.422,93	717.413,18	288.052,84	5.014.723,49
10.	Хрватска демократска заједница 1990	-	-	37.174,26	269.645,40	585.488,91	563.207,34	730.322,37	519.071,88	591.885,51	466.413,23	587.068,44	529.718,35	4.879.995,69
УКУПНО		9.610.502,50	10.658.169,41	15.045.772,34	16.775.411,32	18.520.303,09	15.032.373,01	17.414.553,03	15.326.257,58	15.027.503,14	13.276.471,50	15.131.501,73	12.216.126,75	174.034.945,40

342. У оквиру буџетских средства издвојеним политичким партијама у 2015. години, из буџета у Федерацији БиХ су издвојена средства у износу од 11.556.570,64 КМ или 65,67%, из буџета Републике Српске 4.912.758,04 КМ или 27,92%, из буџета Брчко дистрикта БиХ 199.999,97,00 КМ или 1,14%, док су из буџета Босне и Херцеговине издвојена средства у износу од 929.402,33 КМ или 5,28%.

Табела 6. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким партијама по нивоима власти (државни ниво, ентитетски нивои и Брчко дистрикт БиХ)

Ред. број	Назив нивоа власти	Укупно уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4
I	Федерација БиХ	11.556.570,64	65,67%
1.	Општине и градови основне изборне јединице	4.941.614,17	42,76%
2.	Градови	299.876,68	2,59%
3.	Кантони	3.540.079,76	30,63%
4.	Буџет ФБиХ	2.775.000,03	24,01%
II	Република Српска	4.912.758,04	27,92%
1.	Општине и градови основне изборне јединице	1.747.758,08	35,58%
2.	Градови	35.000,00	0,71%
3.	Буџет РС	3.129.999,96	63,71%
III	Брчко дистрикт БиХ	199.999,97	1,14%
IV	Државни ниво БиХ	929.402,33	5,28%
	УКУПНО:	17.598.730,98	100,00%

343. Из буџета општина и градова, основних изборних јединица у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2015. години исплаћена су средства у износу од 4.941.614,17 КМ, док су из буџета општина и градова у Републици Српској исплаћена средства у износу од 1.747.758,08 КМ⁸⁷.

344. Из буџета Града Сарајева политичким субјектима исплаћена су средства у износу од 299.876,68 КМ, док је из Града Источно Сарајево политичким субјектима исплаћен износ од 35.000,00 КМ⁸⁸.

345. Из буџета кантона у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2015. години исплаћена су средства у износу од 3.540.079,76 КМ⁸⁹.

1.3.2. Ревизија и контрола финансијских извјештаја

346. Централна изборна комисија БиХ успоставила је Службу за ревизију финансирања политичких партија која је, у складу са чланом 10. став (1) Закона о финансирању

⁸⁷Прилог 1. Преглед исплаћених средстава из буџета општина и градова, основних изборних јединица, политичким партијама у 2015. години

⁸⁸Прилог 2. Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким партијама у 2015. години

⁸⁹Прилог 3. Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким партијама у 2015. години

политичких партија, извршила преглед, контролу и ревизију финансијских извјештаја које су поднијеле политичке партије. Ревизија финансијских извјештаја политичких партија укључује извјештаје из државног и ентитетског сједишта, укључујући и Брчко дистрикт БиХ, и најмање двије регионалне канцеларије које изабере Служба за ревизију финансирања политичких партија.

Спроводећи одредбе Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ спровела је сљедеће активности:

347. У складу са Законом о финансирању политичких партија, окончани су прегледи, контрола и ревизија годишњих финансијских извјештаја за 2014. годину за 118 политичких партија и издати су извјештаји ревизије, у којима су наведени ревизиони налази, мишљење ревизора о финансирању политичке партије у складу са Законом о финансирању политичких партија и дате препоруке ревизије.
- (1) За 97 политичких партија Служба за ревизију финансирања политичких партија, на бази контроле финансијских извјештаја, додатне финансијске документације и доказа прикупљених из других извора, издала је извјештаје о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2014. годину са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких партија.
 - (2) За 21 политичку партију, код којих је у складу са одредбом члана 10. става (8) Закона о финансирању извршена ревизија у просторијама партија, издати су извјештаји о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2014. годину са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких партија.
 - (3) Ревизорима Службе за ревизију 13 политичких партија је ускратило приступ својим просторијама ради обављања ревизије њихових финансијских извјештаја, односно финансијског пословања у 2014. години.
348. Извјештаји ревизије свих политичких партија са налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са Законом о финансирању политичких партија дати су на увид јавности путем официјелне веб-странице Централне изборне комисије БиХ, а ревизијска мишљења су објављена и у "Службеном гласнику БиХ".
349. Контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких партија за 2014. годину, код 33 политичке партије није утврђено кршење одредаба Закона о финансирању политичких партија, код 32 политичке партије утврђено је кршење рачуноводствених прописа, невођење или погрешно вођење евиденција о приходима и расходима, грешке у попуњавању финансијских извјештаја и достављање извјештаја након законом прописаног рока, код 24 политичке партије утврђени су мањи прекршаји (непријављивање неновчаних донација мале вриједности, неиздавање потврда о примљеним чланаринама и прилозима у малим износима и њиховом неуплаћивању на трансакциони рачун централе политичке партије), док је код 29 политичких партија утврђено кршење одредаба Закона о финансирању политичких партија за која су овим законом прописане новчане санкције. Истовремено шест (6) политичких партија је прекршило и одредбе поглавља 15 Изборног закона БиХ (финансирање кампање).
350. Политичке партије код којих су утврђена кршења Закона, иста су чинила на начин што:

- финансијска средства обезбијеђена за финансирање политичких партија, углавном средства из буџета, нису користиле искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом, чиме су прекршиле одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању политичких партија;
 - политичке партије нису водиле евиденцију о пријему чланарина и добровољних прилога, те нису издавале потврде о пријему чланарина и добровољних прилога чиме су прекршиле одредбе члана 5. став (4) Закона;
 - средства од чланарина и добровољних прилога, која су примана у готовини нису уплаћивана на трансакциони рачун политичке партије, иако је Законом о финансирању прописано да овлашћено лице у политичкој партији уплаћује чланарину и добровољне прилоге непосредно на трансакциони рачун централе политичке партије најкасније у року од 10 дана од дана пријема уплате, чиме су прекршиле одредбе члана 5. став (4) и члана 6. став (2) Закона;
 - једна политичка партија је остварила прилог изнад лимита утврђеног чланом 6. став (3) Закона;
 - знатан број партија, супротно одредбама члана 8. Закона, финансирао се из забрањених извора, тако што су оствариле приход од јавних установа, примиле донације од удужења и непрофитних организација које су финансиране јавним средствима, примиле донације од приватних предузећа која су с органима извршне власти склопила уговоре о јавним набавкама чија вриједност прелази 10.000,00 КМ, оствариле приход од имовине која није у њихово;
 - пет политичких партија није поднијело постизборни финансијски извјештај, чиме су прекршиле одредбе члана 15.1 Изборног закона БиХ и
 - једна политичка партија је прекорачила лимит на трошкове изборне кампање прописан чланом 15.10 Изборног закона БиХ.
351. Након извршеног прегледа и контроле финансијских извјештаја политичких партија за 2014. годину, те информације о неправилностима које су утврђене контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких партија, а које су наведене у извјештајима о прегледу и извјештајима о ревизији политичких партија за 2014. годину Централна изборна комисија БиХ је у оквиру својих надлежности и овлашћења, у складу са одредбом члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, члана 193. став (1) Закона о управном поступку⁹⁰ и члана 18. и 22. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине⁹¹ покренула поступак против 28 политичких партија.
352. Након спроведеног поступка, ради утврђивања одговорности за кршење одредаба Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је у складу са чланом 15. став (2), а у оквиру својих надлежности и овлашћења, изрекла новчане санкције за 19 политичких партија, против једне политичке партије обуставила поступак, а поступак против 8 политичких партија је у току.
353. За 13 политичких партија које су ускратиле приступ својим просторијама, како би Служба за ревизију извршила ревизију њиховог финансијског пословања у складу са чланом 10 став (8) Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна

⁹⁰"Службени гласник БиХ", број: 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16.

⁹¹"Службени гласник БиХ", број: 50/07, 33/09, 24/13 и 32/14.

комисија БиХ је изрекла административну мјеру којом им је ускраћено право да се кандидују на наредним изборима.

354. Централна изборна комисија БиХ је обавијестила Државну агенцију за истраге и заштиту, Финансијско-обавјештајно одјељење, о сумњи да је пет политичких партија прекршило законе који нису у надлежности Централне изборне комисије БиХ.
355. У складу са чланом 17. Закона о финансирању политичких партија, Парламентарној скупштини БиХ је поднесен Извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких партија у 2014. години, број: 03-07-6-894/16 од 18. 8. 2016. године, који се дијели као скупштински штампани материјал. У извјештају су наведени извори финансирања, наведени налази ревизије и презентована кршења одредаба Закона о финансирању политичких партија, од стране и то сваке партије појединачно.
356. У извјештајном периоду извршен је преглед и контрола годишњег финансијског извјештаја политичких партија за 2015. годину за 118 политичких партија колико их је поднијело годишњи финансијски извјештај, 105 партија у законом прописаном року, 12 партија након ургенције Централне изборне комисије БиХ и једна након најаве ревизије у просторијама партије.
357. Након извршеног прегледа и контроле годишњег финансијског извјештаја за 2015. годину, те Информације о прелиминарним налазима контроле, Централна изборна комисија БиХ је донијела закључак да се код 12 политичких партија изврши ревизија на терену (у просторијама партија), у складу са чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија, како би се изразило поуздано мишљење о финансирању тих партија у складу са законом. Донесен је закључак да се изврши ревизија у просторијама 7 политичких партија које ни након ургенције Централне изборне комисије БиХ нису поднијеле финансијски извјештај за 2015. годину.
358. У складу са закључком Централне изборне комисије БиХ и планом активности за 2016. и 2017. годину, у току су активности ревизије финансијских извјештаја политичких партија за 2015. годину, те издавање извјештаја са налазима ревизије и мишљењем ревизора о законитости финансирања политичких партија.
359. У складу са Правилником о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, за 106 политичких партија, на бази контроле финансијских извјештаја додатне финансијске документације коју су доставиле политичке партије и доказа прикупљених из других извора⁹², биће издати извјештаји о прегледу у којима се наводе налази ревизије и изражава ревизорско мишљење о финансирању партија у складу са Законом о финансирању политичких партија.
360. Ревизија на терену је најављена код 19 политичких партија и у току је њено спровођење и израда ревизионих извјештаја.

⁹²Подаци о финансирању политичких партија из буџета са свих нивоа власти, подаци о просторима које општине додјељују политичким партијама на коришћење, подаци о уговорима склопљеним између владе и правних лица донатора политичких партија, подаци из јединственог регистра рачуна код Централне банке БиХ и други расположиви докази.

361. До краја 2016. године издато је 40 извјештаја о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2015. годину који су, у складу са одредбама члана 10. ставови (3), (4) и (5) Закона о финансирању политичких партија и одредбама члана 10. став (2) Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких партија, у форми прелиминарних, достављени политичким партијама на изјашњавање. Након што се политичке партије изјасне о извјештају или евентуално доставе друге доказе, Служба за ревизију издаје коначне извјештаје о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2015. годину са мишљењем ревизора и службеном потврдом налаза ревизије.
362. У складу са Законом о финансирању политичких партија и Изборним законом БиХ, извршена је прелиминарна контрола финансијских извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана објављивања резултата избора (постизборних финансијских извјештаја) за Локалне изборе 2016. године и издата је Информација о достављеним постизборним финансијским извјештајима са: прегледом трошкова изборне кампање, анализом трошкова које су политички субјекти могли остварити у складу са одредбама члана 15.1 став (2) и члана 15.10 Изборног закона БиХ и прегледом извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање.
363. На Локалним изборима 2016. године учествовало је 106 политичких партија (102 самостално и четири у коалицијама) 103 коалиције политичких партија, 229 независних кандидата (171 самостално, шест као представници националних мањина кандидованих у име удружења грађана и 52 независна кандидата у име групе од 40 грађана за избор представника националних мањина) и 17 листа независних кандидата (са 138 кандидата).
364. Централној изборној комисији БиХ постизборни финансијски извјештај је поднијело 56 политичких партија, што чини 52,83% од укупног броја партија које су учествовале на изборима. До краја године финансијски извјештај није поднијело 50 политичких партија, иако је законом прописани рок за подношење извјештаја (30 дана од дана објављивања изборних резултата у "Службеном гласнику БиХ") био 2. 12. 2016. године. У законском року постизборни финансијски извјештај поднијело је 46 политичких партија или 43,40%.
365. Од укупно 367 кандидата, од којих су њих 229 учествовали на изборима као независни кандидати и 138 кандидата са 17 листа независних кандидата, постизборни финансијски извјештај поднијела су 52 кандидата или 14,17%.
366. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 15.6. став (3) Изборног закона БиХ, настојећи да политички субјекти који нису поднијели извјештај добровољно поступи по одредбама закона, на својој веб-страници 21. 12. 2016. године објавила јавно саопштење којим им је дала рок од 15 дана да поднесу постизборни финансијски извјештај.
367. С обзиром да политички субјекти нису поступили по јавном саопштењу, Централна изборна комисија БиХ је сваком од политичких субјеката упутила ургенцију да у року од десет (10) дана доставе постизборни финансијски извјештај, како против њих не би покренула поступак утврђивања одговорности, те предузела мјере у оквиру своје надлежности.⁹³

⁹³По ургенцији Централне изборне комисије БиХ поступиле су 33 политичке партије и 188 кандидата. До 8. 3. 2017. године постизборни финансијски извјештај поднијело је укупно 89 политичких партија, од њих 106 које

368. За финансирање изборне кампање у складу са чланом 15.10 Изборног закона БиХ политички субјекти у оквиру законом прописаног лимита могли су потрошити 28.132.244,44 КМ, од чега политичке партије 24.273.008,14 КМ и независни кандидати 3.859.236,30 КМ.
369. Политичке партије које су Централној изборној комисији БиХ постизборни финансијски извјештај поднијеле у децембру 2016. године исказале су трошкове изборне кампање у износу од 7.004.404,78 КМ. Трошкове изборне кампање, у својим финансијским извјештајима, пријавило је само девет независних кандидата у укупном износу од 15.035.57 КМ и 13 кандидата са листа независних кандидата у укупном износу од 6.615,90 КМ.⁹⁴
370. Увидом у податке о оствареним трошковима изборне кампање, које су исказали политички субјекти у постизборним финансијским извјештајима, утврђено је да је једна политичка партија, *Тузланска алтернатива*, прекорачила лимит прописан у члану 15.10 Изборног закона БиХ за износ од 31.626,22 КМ.
371. Структуру трошкова изборне кампање политичких партија, која је приказана у наредној табели и представљена на графикону, чине:

Табела 7. Структура трошкова изборне кампање за Локалне изборе 2016. године

Врата трошкова	Износ (КМ)	Структура
Трошкови штампања плаката	1.471.810,86	21,01%
Трошкови плакатирања	1.305.704,69	18,64%
Трошкови штампања предизб. огласа, прогласа, саопштења и сл. у јавним гласилима	2.398.321,80	34,24%
Трошкови организације и одржавања предизборних скупова	639.594,46	9,13%
Трошкови штампања, умножавања и слања предизборног материјала бирачима	352.369,27	5,03%
Остали трошкови пропаганде	836.603,70	11,94%
УКУПНО	7.004.404,78	100,00%

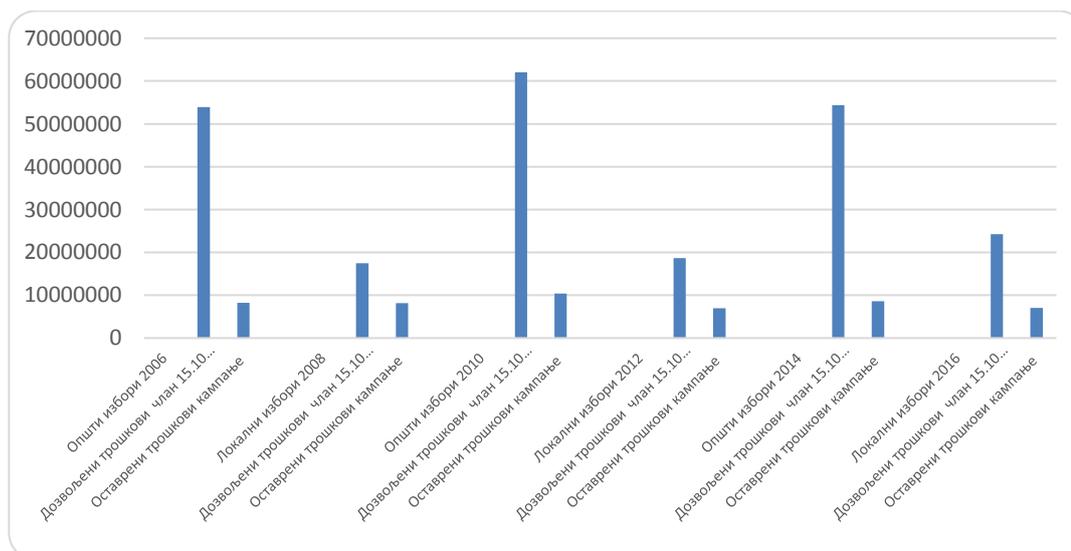
су учествовале на изборима и 240 кандидата од укупно 367 колико их је учествовало на изборима. И након свих настојања Централне изборне комисије БиХ да политички субјекти добровољно поступе, односно поднесу извјештаје 17 политичких партија и 127 независних кандидата није поднијело постизборни финансијски извјештај за Локалне изборе 2016. године.

⁹⁴ У постизборним финансијским извјештајима, учључујући извјештаје који су поднесени до половине марта 2017. године, политичке партије су пријавиле трошкове изборне кампање у износу од 7.093.582,98 КМ, а независни кандидати 43.989,42 КМ.

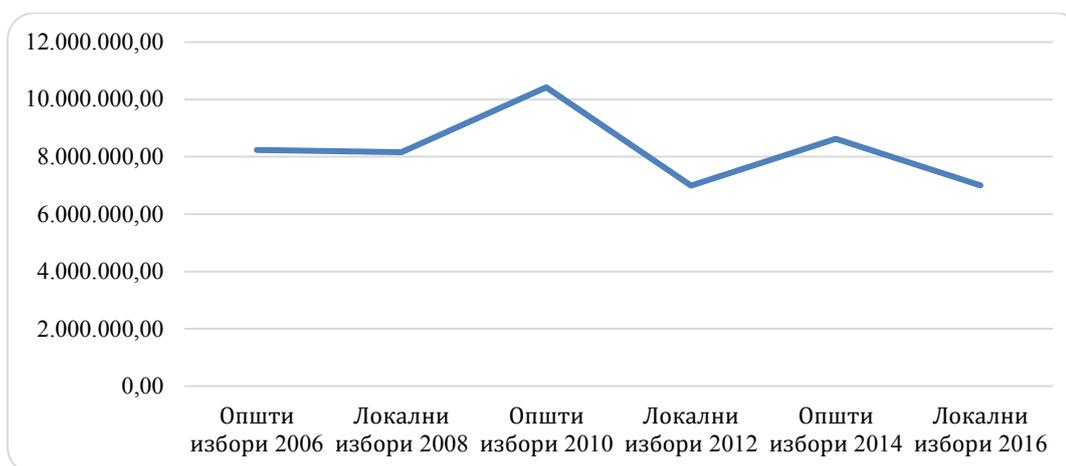

Графикон 3. Структура трошкова изборне кампање

372. У 2012, 2014. и 2016. години, политичке партије су утрошиле средства у износу од 49.447.567,38 КМ. За финансирање кампање за Опште изборе 2006. године политичке партије су утрошиле средства у износу од 8.236.564,58 КМ, финансирање кампање за Локалне изборе 2008. године – 8.156.606,92 КМ, финансирање кампање за Опште изборе 2010. године – 10.423.425,31 КМ, финансирање кампање за Локалне изборе 2012. године – 6.994.309,42 КМ, за финансирање кампање за Опште изборе 2014. године – 8.632.256,37 КМ и према подацима из финансијских извјештаја политичких партија, које су поднијеле извјештај, за финансирање изборне кампање за Локалне изборе 2016. године утрошено је 7.004.404,78 КМ.

Графикон 4. Упоредни преглед трошкова изборне кампање

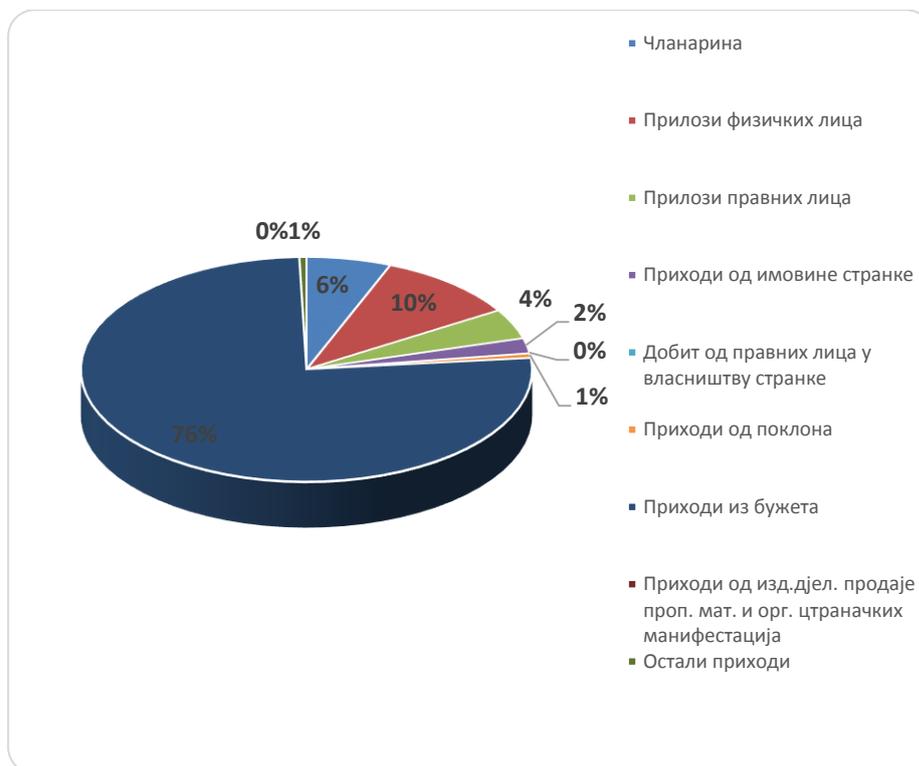
Графикон 5. Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006 – 2016. године

373. У периоду од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора 2016. године политичке партије су у финансијским извјештајима исказале укупне приходе у износу од **13.669.037,68** КМ, чија структура је приказана у наредној табели⁹⁵:

Табела 8. Структура извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање за Локалне изборе 2016. године

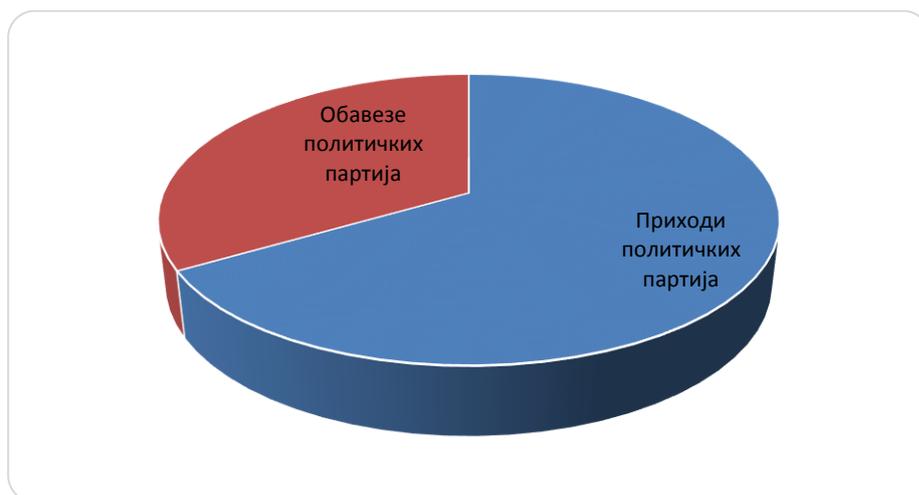
Врста прихода	Износ	Структура
Чланарина	827.597,03	6,05%
Прилози физичких лица	1.387.199,96	10,15%
Прилози правних лица	592.644,33	4,34%
Приходи од имовине партије	300.338,35	2,20%
Добит од прав. лица у својини партије	0,00	0,00%
Приходи од поклона	89.799,06	0,66%
Приходи из буџета	10.401.971,15	76,10%
Приходи од изд. дјелатности, продаје проп. материјала и орг. страначких манифестација	0,00	0,00%
Остали приходи	69.487,80	0,51%
УКУПНО	13.669.037,68	100,00%

⁹⁵У постизборним финансијским извјештајима, укључујући извјештаје који су поднесени до половине марта 2017. године, политичке партије су пријавиле приход у износу од 14.023.076,53 КМ и обавезе у износу од 6.978.849,43, а независни кандидати – 36.416,14КМ.

Графикон 6. Структура извора финансирања политичких партија у вријеме изборне кампање

374. Истовремено, политичке партије су на дан извјештајног периода (1. 12. 2016. године) исказале обавезе у износу од **6.845.109,52 КМ**.
375. На основу података из финансијских извјештаја, у овом извјештајном периоду политичке партије су се финансирале из сопвених извора (прихода политичких партија) у проценту од 66,63%, док су за финансирање користиле туђе изворе (обавезе политичких партија – зајмови, лизинг, добављачи, обавезе према запосленим и сл.) у проценту од 33,37%, као што је представљено наредним графиконом.

Графикон 7. Однос сопвених извора финансирања и дугова политичких партија

2.3. Санкционисање политичких партија⁹⁶

376. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија који се односи на њена овлашћења, изрекла новчане санкције политичким партијама због кршења одредаба које се односе на: изворе финансирања, забрањене прилоге, обавезе пријављивања прилога, обавезе вођења евиденција о приходима и расходима и обавезе подношења финансијских извјештаја за сваку календарску годину.
377. У току 2016. године Централна изборна комисија БиХ изрекла је сљедеће санкције политичким партијама:
- a) Донесено је 19 одлука којима су новчано санкционисане политичке партије у укупном износу од 104.800,00 КМ због кршења Закона о финансирању политичких партија.
Новчане санкције које је Централна изборна комисија БиХ изрекла у складу са чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, према правоснажним и дијелу неправоснажних одлука крећу се у распону од 500,00 КМ до 62.100,00 КМ.
 - b) За тринаест политичких партија које нису поднијеле годишњи финансијски извјештај за 2014. годину и нису омогућиле приступ својим просторијама, како би Служба за ревизију извршила ревизију њиховог финансијског пословања у складу са чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је изрекла административну мјеру, којом им је ускраћено право да се кандидују на наредним изборима.

2.4. Остале активности

378. Осим спровођења кључних активности из области Закона о финансирању политичких партија (пријем и контрола годишњих финансијских извјештаја политичких партија, канцеларијске ревизије, теренске ревизије и санкционисање политичких партија), Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години спроводила и друге активности и радње, које такође дефинишу област финансирања политичких партија, као што су: стална координација са политичким партијама и давање писмених одговора на њихова питања, уз настојање да се у потпуности испоштују принципи информисања јавности о финансирању политичких партија; сарадња са невладиним и другим организацијама које прате примјену Закона о финансирању политичких партија, као и сарадња са међународним експертима.
379. Централна изборна комисија БиХ током 2016. године настојала је писмено да одговори на сва питања политичких партија, која су се односила на примјену одредаба Закона о финансирању политичких партија и свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, отклањајући тиме недоумице код политичких партија у вези са тумачењем самог Закона.
380. Централна изборна комисија БиХ је, поштујући кључне принципе информисања јавности, а посебно принцип отворености, када су у питању модалитети финансирања политичких партија, остварила добру сарадњу и са медијима у Босни и Херцеговини, у

⁹⁶Прилог 4. Преглед санкционираних политичких партија

погледу давања релевантних информација које дефинишу област финансирања политичких партија.

381. Централна изборна комисија БиХ је, настојећи да створи законске и институционалне претпоставке за уређење тзв. политичког финансирања, у 2016. години остварила сарадњу и са међународним организацијама из области антикорупционих закона у које спада и Закон о финансирању политичких партија.
382. Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ на 30. сједници одржаној 24. 5. 2016. године и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на 19. сједници одржаној 27. 5. 2016. године донијели су Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких партија, у чију израду се активно укључила Централна изборна комисија БиХ с циљем реализације препорука GRECO.
383. У оквиру међународне сарадње, Централна изборна комисија БиХ је сачинила информацију о свим до сада предузетим и реализованим активностима из своје надлежности, на имплементацији препорука Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције – GRECO, из Евалуационог извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине – Транспарентност финансирања политичких партија.
384. Дио нереализованих препорука GRECO-а зависи од даљих измјена законске регулативе у области оснивања, дјеловања и финансирања политичких партија на ентитеским нивоима, проширења надлежности Централне изборне комисије БиХ и јачања капацитета Службе за ревизију финансирања политичких партија.
385. Централна изборна комисија БиХ је развила апликацију путем које ће политичке партије подносити финансијске извјештаје у електронској форми, почевши од 2017. године, што ће значајно унаприједити транспарентност финансирања политичких партија.

3. Закључна разматрања

386. Централна изборна комисија БиХ је, у складу с одредбама члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких партија, надлежна за спровођење одредаба Закона о финансирању политичких партија.
387. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ спроводила је све активности које су прописане одредбама Закона о финансирању политичких партија и одредбама Изборног закона БиХ, које се могу груписати на следећи начин: пријем предизборних, постизборних и годишњих финансијских извјештаја политичких партија, прикупљање података о средствима која су из буџета свих нивоа исплаћена политичким субјектима, прикупљање података од Централне банке БиХ о трансакционим рачунима свих политичких партија, прикупљање података о општинским просторима које политичке партије користе, углавном без накнаде, контрола и ревизија финансијских извјештаја, издавање ревизионих извјештаја са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са одредбама Закона о финансирању политичких партија, санкционисање политичких партија и остале активности.

388. Централна изборна комисија БиХ је путем своје официјелне веб-странице дала на увид јавности бројне информације и извјештаје о изворима финансирања политичких партија, податке о средствима која су политичким партијама исплаћена из буџета свих нивоа власти у периоду од 2004. до 2015. године, извјештаје ревизије свих политичких партија са налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких партија у складу са Законом о финансирању политичких партија, ревизиона мишљења из извјештаја о прегледу и извјештаја о ревизији финансијских извјештаја политичких партија за 2014. годину објављена су у "Службеном гласнику БиХ".

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2015. години из буџета опћина/општина и градова основних изборних јединица.....	132
Прилог 2 – Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2015. години.....	136
Прилог 3 – Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким субјектима у 2015. години.....	136
Прилог 4 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2015. години из буџета БиХ, ентитетских буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ.....	137
Прилог 5 – Преглед санкционисаних политичких партија у 2015. години.....	140
Прилог 6 – Преглед изречених казни у периоду 2005–2016. година.....	141

**Прилог 1 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2015. години из
буџета опћина/општина и градова основних изборних јединица**

Општине и градови основне изборне јединице у Федерацији Босне и Херцеговине

Ред. бр.	Код	Назив општине	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	050	ТУЗЛА	483.998,87	510.304,88	26.306,01	105,44%
2.	136	ЦЕНТАР САРАЈЕВО	373.130,64	299.997,56	-73.133,08	80,40%
3.	133	НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	299.158,35	299.158,35	0,00	100,00%
4.	091	ТРАВНИК	273.204,00	295.971,00	22.767,00	108,33%
5.	139	НОВО САРАЈЕВО	221.989,00	220.530,90	-1.458,10	99,34%
6.	127	КОЊИЦ	153.152,16	153.152,16	0,00	100,00%
7.	137	СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	145.446,00	145.446,00	0,00	100,00%
8.	112	ВИТЕЗ	140.000,00	140.092,00	92,00	100,07%
9.	093	ЗЕНИЦА	140.000,00	139.838,24	-161,76	99,88%
10.	079	ЖИВИНИЦЕ	136.532,99	136.532,99	0,00	100,00%
11.	131	ИЛИЦА	135.820,80	136.080,00	259,20	100,19%
12.	126	ЈАБЛАНИЦА	121.800,01	116.770,11	-5.029,90	95,87%
13.	125	ПРОЗОР-РАМА	105.370,00	105.572,68	202,68	100,19%
14.	109	БУГОЈНО	114.000,00	105.000,00	-9.000,00	92,11%
15.	065	ЈАЦЕ	101.636,85	101.636,85	0,00	100,00%
16.	115	КИСЕЉАК	110.000,00	100.833,70	-9.166,30	91,67%
17.	001	ВЕЛИКА КЛАДУША	99.891,90	99.891,90	0,00	100,00%
18.	110	ГОРЊИ ВАКУФ - УСКОПЉЕ	96.600,00	96.600,00	0,00	100,00%
19.	042	МАГЛАЈ	112.860,00	94.050,00	-18.810,00	83,33%
20.	130	ХАЦИЋИ	90.000,00	89.999,88	-0,12	100,00%
21.	135	ВОГОШЋА	89.700,00	89.700,00	0,00	100,00%
22.	039	ТЕШАЊ	81.000,00	79.056,00	-1.944,00	97,60%
23.	022	ОРАШЈЕ	76.000,00	75.999,96	-0,04	100,00%
24.	111	НОВИ ТРАВНИК	82.800,00	75.900,00	-6.900,00	91,67%
25.	002	ЦАЗИН	80.000,00	72.200,00	-7.800,00	90,25%
26.	118	ИЛИЈАШ	70.000,00	68.525,60	-1.474,40	97,89%
27.	172	ЧИТЛУК	67.881,72	67.881,72	0,00	100,00%
28.	124	ТОМИСЛАВ ГРАД	69.000,00	63.250,00	-5.750,00	91,67%
29.	049	СРЕБРЕНИК	52.077,38	59.638,50	7.561,12	114,52%
30.	075	ЖЕПЧЕ	80.000,00	57.580,00	-22.420,00	71,98%
31.	044	ГРАЧАНИЦА	60.000,00	55.897,00	-4.103,00	93,16%
32.	003	БИХАЋ	100.000,00	54.265,90	-45.734,10	54,27%
33.	094	КАКАЊ	50.000,00	50.000,26	0,26	100,00%
34.	176	СТОЛАЦ	50.000,00	50.000,00	0,00	100,00%
35.	173	ЧАПЉИНА	30.000,00	45.000,00	15.000,00	150,00%
36.	114	ФОЈНИЦА	50.000,00	37.500,00	-12.500,00	75,00%
37.	059	КЉУЧ	44.000,00	36.666,60	-7.333,40	83,33%
38.	017	ОЦАК	36.000,00	36.000,00	0,00	100,00%
39.	106	ЛИВНО	35.500,00	35.500,00	0,00	100,00%

40.	047	ЛУКАВАЦ	35.300,04	35.300,04	0,00	100,00%
41.	077	ЗАВИДОВИЋИ	69.600,00	34.800,00	-34.800,00	50,00%
42.	025	ГРАДАЧАЦ	60.000,00	34.717,00	-25.283,00	57,86%
43.	129	КРЕШЕВО	30.780,00	30.446,55	-333,45	98,92%
44.	141	ТРНОВО (ФБиХ)	30.000,00	30.000,00	0,00	100,00%
45.	004	БОСАНСКА КРУПА	28.800,00	28.800,00	0,00	100,00%
46.	089	ДОЊИ ВАКУФ	49.999,97	26.311,47	-23.688,50	52,62%
47.	171	ЉУБУШКИ	25.000,00	25.000,00	0,00	100,00%
48.	005	БУЖИМ	39.999,92	23.000,00	-16.999,92	57,50%
49.	148	ПОСУШЈЕ	22.500,00	22.500,00	0,00	100,00%
50.	116	ВИСОКО	19.920,12	19.920,12	0,00	100,00%
51.	113	БУСОВАЧА	15.000,00	15.300,00	300,00	102,00%
52.	082	САПНА	20.000,03	14.999,99	-5.000,04	75,00%
53.	078	БАНОВИЋИ	19.670,00	14.625,00	-5.045,00	74,35%
54.	080	КАЛЕСИЈА	12.728,00	12.728,00	0,00	100,00%
55.	052	ЧЕЛИЋ	12.000,00	12.000,00	0,00	100,00%
56.	020	ДОМАЉЕВАЦ - ШАМАЦ	11.000,00	11.000,00	0,00	100,00%
57.	167	ГОРАЖДЕ	9.999,99	9.999,99	0,00	100,00%
58.	174	НЕУМ	11.000,00	9.887,00	-1.113,00	89,88%
59.	149	ГРУДЕ	8.750,00	8.750,00	0,00	100,00%
60.	036	ДОБОЈ ИСТОК	8.600,00	8.616,00	16,00	100,19%
61.	055	ТЕОЧАК	5.000,00	6.825,00	1.825,00	136,50%
62.	107	КУПРЕС (ФБиХ)	5.000,00	4.573,52	-426,48	91,47%
63.	098	КЛАДАЊ	2.493,75	2.493,75	0,00	100,00%
64.	037	ДОБОЈ ЈУГ	1.000,00	1.000,00	0,00	100,00%
65.	095	ВАРЕШ	5.000,00	0,00	-5.000,00	0,00%
66.	199А	МОСТАР	0,00	0,00	0,00	
67.	150	ШИРОКИ БРИЈЕГ	0,00	0,00	0,00	
68.	030	БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	0,00	0,00	0,00	
69.	084	БОСАНСКО ГРАХОВО	0,00	0,00	0,00	
70.	085	ГЛАМОЧ	0,00	0,00	0,00	
71.	096	ОЛОВО	0,00	0,00	0,00	
72.	183	УСОРА	0,00	0,00	0,00	
73.	143	ПАЛЕ (ФБиХ)	0,00	0,00	0,00	
74.	165	ФОЧА (ФБиХ)	0,00	0,00	0,00	
75.	067	ДОБРЕТИЋИ	0,00	0,00	0,00	
		УКУПНО	5.217.692,49	4.941.614,17	-276.078,32	94,71%

Општине и градови основне изборне јединице у Републици Српској

Ред. бр.	Код	Назив општине	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	034Б	БАЊАЛУКА	224.000,04	224.000,04	0,00	100,00%
2.	029	БИЈЕЉИНА	200.000,52	200.000,52	0,00	100,00%
3.	166	ФОЧА	119.966,00	119.986,00	20,00	100,02%
4.	010	ГРАДИШКА	108.459,68	108.459,68	0,00	100,00%
5.	009	ПРИЈЕДОР	100.000,32	100.000,32	0,00	100,00%
6.	008	КОЗАРСКА ДУБИЦА	82.000,16	73.619,11	-8.381,05	89,78%
7.	014	ДЕРВЕНТА	70.000,00	69.950,00	-50,00	99,93%
8.	024	МОДРИЧА	66.697,52	66.697,52	0,00	100,00%
9.	074	ТЕСЛИЋ	108.000,00	58.745,00	-49.255,00	54,39%
10.	056	УГЉЕВИК	46.000,00	57.085,00	11.085,00	124,10%
11.	083	ЗВОРНИК	78.216,72	53.861,27	-24.355,45	68,86%
12.	038	ДОБОЈ	80.000,00	48.983,86	-31.016,14	61,23%
13.	182	ТРЕБИЊЕ	39.999,78	39.999,54	-0,24	100,00%
14.	021	ШАМАЦ	34.980,00	46.932,00	11.952,00	134,17%
15.	011	ЛАКТАШИ	45.000,00	45.000,00	0,00	100,00%
16.	140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	34.999,80	36.817,51	1.817,71	105,19%
17.	064	МРКОЊИЋ ГРАД	48.600,00	32.400,00	-16.200,00	66,67%
18.	070	КОТОР ВАРОШ	35.000,00	32.083,27	-2.916,73	91,67%
19.	040	СТАНАРИ	30.600,00	30.600,00	0,00	100,00%
20.	013	ПРЊАВОР	34.999,99	30.449,76	-4.550,23	87,00%
21.	016	БРОД	30.000,00	23.800,00	-6.200,00	79,33%
22.	132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	23.920,00	23.202,42	-717,58	97,00%
23.	105	СРЕБРЕНИЦА	24.254,09	23.000,00	-1.254,09	94,83%
24.	088	ШИПОВО	22.797,00	22.797,00	0,00	100,00%
25.	146	РОГАТИЦА	20.000,00	20.000,00	0,00	100,00%
26.	144	ПАЛЕ (РС)	15.000,00	15.000,00	0,00	100,00%
27.	147	ВИШЕГРАД	14.994,00	14.994,00	0,00	100,00%
28.	104	БРАТУНАЦ	15.000,01	14.990,00	-10,01	99,93%
29.	161	НЕВЕСИЊЕ	20.000,00	14.257,55	-5.742,45	71,29%
30.	007	НОВИ ГРАД	14.391,06	12.258,64	-2.132,42	85,18%
31.	170	РУДО	11.411,80	10.719,00	-692,80	93,93%
32.	164	ГАЦКО	36.450,00	10.300,00	-26.150,00	28,26%
33.	054	ЛОПАРЕ	9.000,00	9.458,85	458,85	105,10%
34.	061	РИБНИК	7.998,24	7.998,24	0,00	100,00%
35.	035	ЧЕЛИНАЦ	14.999,96	7.499,98	-7.499,98	50,00%
36.	101	ШЕКОВИЋИ	7.000,00	6.929,43	-70,57	98,99%
37.	123	ХАН ПИЈЕСАК	6.000,00	6.000,00	0,00	100,00%
38.	045	ПЕТРОВО	5.100,00	5.100,00	0,00	100,00%
39.	103	ВЛАСЕНИЦА	10.000,00	5.000,00	-5.000,00	50,00%
40.	142	ТРНОВО (РС)	3.895,32	3.895,32	0,00	100,00%
41.	169	ЧАЈНИЧЕ	4.950,00	3.712,35	-1.237,65	75,00%

42.	177	БЕРКОВИЋИ	2.000,63	2.000,63	0,00	100,00%
43.	026	ПЕЛАГИЋЕВО	7.500,00	2.000,00	-5.500,00	26,67%
44.	163	КАЛИНОВИК	2.000,00	2.000,00	0,00	100,00%
45.	179	ЉУБИЊЕ	2.000,00	2.000,00	0,00	100,00%
46.	033	ОШТРА ЛУКА	1.980,00	1.848,00	-132,00	93,33%
47.	012	СРБАЦ	17.413,00	1.076,00	-16.337,00	6,18%
48.	058	ИСТОЧНИ ДРВАР	250,27	250,27	0,00	100,00%
49.	185	МИЛИЋИ	20.029,39	0,00	-20.029,39	0,00%
50.	081	ОСМАЦИ	4.500,00	0,00	-4.500,00	0,00%
51.	121	СОКОЛАЦ	8.000,00	0,00	-8.000,00	0,00%
52.	138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	500,00	0,00	-500,00	0,00%
53.	168	НОВО ГОРАЖДЕ	3.500,00	0,00	-3.500,00	0,00%
54.	180	БИЛЕЋА	14.500,00	0,00	-14.500,00	0,00%
55.	006	КРУПА НА УНИ	0,00	0,00	0,00	
56.	018	ВУКОСАВЉЕ	0,00	0,00	0,00	
57.	023	ДОЊИ ЖАБАР	0,00	0,00	0,00	
58.	031	ПЕТРОВАЦ	0,00	0,00	0,00	
59.	066	ЈЕЗЕРО	0,00	0,00	0,00	
60.	068	КНЕЖЕВО	0,00	0,00	0,00	
61.	158	ИСТОЧНИ МОСТАР	0,00	0,00	0,00	
62.	108	КУПРЕС (РС)	0,00	0,00	0,00	
63.	184	КОСТАЈНИЦА	0,00	0,00	0,00	
		УКУПНО	1.988.855,30	1.747.758,08	-241.097,22	87,88%

Прилог 2 – Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2015. години

Ред. бр.	Код	Назив града	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6	7
1.	666	САРАЈЕВО	299.876,68	299.876,68	0,00	100,00%
2.	888	ИСТОЧНО САРАЈЕВО	35.000,00	35.000,00	0,00	100,00%
		УКУПНО	334.876,68	334.876,68	0,00	100,00%

Прилог 3 – Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким субјектима у 2015. години

Ред. број	Код нивоа власти	Назив нивоа власти	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
	1	2	3	4	5	6
1.	9	Кантон Сарајево	1.146.076,13	1.146.076,13	0,00	100,00%
2.	6	Кантон средњобосански	800.000,00	800.000,04	0,04	100,00%
3.	7	Кантон херцеговачко-неретвански	410.680,00	367.526,00	-43.154,00	89,49%
4.	3	Кантон тузлански	391.649,00	293.474,51	-98.174,49	74,93%
5.	4	Кантон зеничко-добојски	399.999,85	265.999,85	-134.000,00	66,50%
6.	10	Кантон10	200.000,00	200.000,00	0,00	100,00%
7.	1	Кантон унско-сански	200.000,00	183.194,00	-16.806,00	91,60%
8.	2	Кантон посавски	152.059,48	152.059,23	-0,25	100,00%
9.	5	Кантон босанско-подрињски	80.000,00	80.000,00	0,00	100,00%
10.	8	Кантон западнохерцеговачки	207.000,00	51.750,00	-155.250,00	25,00%
		УКУПНО	3.987.464,46	3.540.079,76	-447.384,70	88,78%

**Прилог 4 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2015. години из
буџета БиХ, ентитетских буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ**

Босна и Херцеговина

Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно издвојена средства	Уплаћена средства на рачун странке	Утрошена средства за рад клубова
1	2	3	4	5
СДП - СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БиХ	53.750,00	52.959,72	41.000,00	11.959,72
СДА - СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	131.666,70	131.437,81	103.300,00	28.137,81
САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД – МИЛОРАД ДОДИК	133.333,30	133.202,00	23.750,49	85.701,02
ДНС - ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ			23.750,49	
СДС - СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	115.416,70	115.267,03	41.000,00	43.891,54
ПДП - ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА			0,00	
НДП - НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ			30.375,49	
САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ	63.750,00	63.741,46	62.670,00	1.071,46
ХДЗ БиХ - ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БиХ	121.250,00	121.173,08	23.750,00	73.673,08
ХДЗ 1990 - ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990			23.750,00	
ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА - ЖЕЉКО КОМШИЋ	97.500,00	97.474,24	65.615,00	31.859,24
БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА ПАРТИЈА - СЕФЕР ХАЛИЛОВИЋ	33.750,00	16.777,80	16.700,00	77,80
А-СДА СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	33.750,00	33.750,00	33.750,00	0,00
КЛУБ ДЕЛЕГАТА СРПСКОГ НАРОДА (СДС, СНСД И ДНС)	50.000,00	49.981,69	7.280,00	28.411,69
			6.000,00	
			8.290,00	
КЛУБ ДЕЛЕГАТА БОШЊАЧКОГ НАРОДА (СДА, ДФ И СББ БиХ)	50.000,00	64.148,27	24.000,00	24.148,27
			8.000,00	
			8.000,00	
КЛУБ ДЕЛЕГАТА ХРВАТског НАРОДА (ХДЗ БиХ)	65.833,30	49.489,23	19.300,00	30.189,23
УКУПНО	950.000,00	929.402,33	570.281,47	359.120,86

Федерација Босне и Херцеговине

Код	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6
001	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА - Сефер Халиловић	117.815,79	117.815,79	0,00	100,00%
004	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	106.861,85	106.861,85	0,00	100,00%
008	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БиХ	314.986,85	314.986,85	0,00	100,00%
090	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	501.203,95	501.203,95	0,00	100,00%
1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ	293.078,95	293.078,95	0,00	100,00%
1190	СТРАНКА ДИЈАСПОРЕ БиХ	84.953,94	84.953,94	0,00	100,00%
1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА - Жељко Комшић	282.125,	282.125,	0,00	100,00%
1728	ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА БиХ	84.953,94	84.953,94	0,00	100,00%
502	НАРОДНА СТРАНКА Радом за бољитак	84.953,94	84.953,94	0,00	100,00%
515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД – Милорад Додик	106.861,85	106.861,85	0,00	100,00%
769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	128.769,73	128.769,73	0,00	100,00%
877	НАША СТРАНКА	106.861,85	106.861,85	0,00	100,00%
882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	106.861,85	106.861,85	0,00	100,00%
К035	КОАЛИЦИЈА - ХДЗ БиХ, ХСС, ХКДУ БиХ, ХСП ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	347.848,69	347.848,69	0,00	100,00%
ПС02	ЛАБУРИСТИЧКА СТРАНКА БиХ	106.861,85	106.861,85	0,00	100,00%
	УКУПНО	2.775.000,03	2.775.000,03	0,00	100,00%

Република Српска

Код	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6
0171	КОАЛИЦИЈА ДНС-НС-СРС	330.813,60	330.813,60	0,00	100,00%
0173	ДОМОВИНА (СБиХ,СДА-ХСПБИХ,СББ,ДФ)	240.169,80	240.169,80	0,00	100,00%
0174	КОАЛИЦИЈА СДС-ПУП-СРСРС	813.584,80	813.584,76	-0,04	100,00%
074	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	240.169,80	240.169,80	0,00	100,00%
1718	НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ	240.169,80	240.169,80	0,00	100,00%
440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	300.766,60	300.766,56	-0,04	100,00%
515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД – Милорад Додик	964.325,60	964.325,64	0,04	100,00%
	УКУПНО	3.130.000,00	3.129.999,96	-0,04	100,00%

Брчко дистрикт БиХ

Код	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	2	3	4	5	6
004	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
008	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БиХ	23.519,06	23.519,06	0,00	100,00%
018	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	23.519,06	23.519,06	0,00	100,00%
027	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БиХ	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
090	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ	19.002,93	19.002,93	0,00	100,00%
АБ27	КЛУБ ПОСЛАНИКА/ЗАСТУПНИКА СП-ПУП-ДП	7.243,40	7.243,40	0,00	100,00%
АБ28	СП-ПУП-ДП- ПЕРИЦА БУРГИЋ	4.516,13	4.516,13	0,00	100,00%
АБ29	КЛУБ ПОСЛАНИКА/ЗАСТУПНИКА ПДП-СНС	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
ХСС	ХСС	14.486,80	14.486,80	0,00	100,00%
К044	НЕЗАВИСНИ ПОСЛАНИК ВУКАШИН ПАНИЋ	7.243,40	7.243,40	0,00	100,00%
К301	СНСД-ДНС	23.519,06	23.519,06	0,00	100,00%
К302	КЛУБ НЕЗАВИСНИХ ЗАСТУПНИКА АДНАН ДРАПИЋ, ЂАЗИМ ДАЧАЈ И САБИРА МУЈКИЋ	19.002,93	19.002,93	0,00	100,00%
	УКУПНО	199.999,97	199.999,97	0,00	100,00%

Прилог 5 – Преглед санкционисаних политичких партија у 2015. години

Новчане казне

Ред. бр.	Назив политичке партије	Број и датум одлуке	Износ казне у КМ
1	2	3	4
1.	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА ДР. АНТЕ СТАРЧЕВИЋ БиХ	03-07-6-820/16 од 08.12.2016.	500,00
2.	РЕГИОНАЛНО ДЕМОКРАТСКИ САВЕЗ ТУЗЛА	03-07-6-829/16 од 08.12.2016.	500,00
3.	СЕЉАЧКА СТРАНКА	03-07-6-832/16 од 08.12.2016	500,00
4.	ПОСАВСКА СТРАНКА	03-07-6-828/16 од 14.12.2016.	500,00
5.	КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА	03-07-6-822/16 од 08.12.2016.	1.000,00
6.	ПОКРЕТ ЗА НАШ ГРАД	03-07-6-827/16 од 08.12.2016.	1.000,00
7.	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА НАРОДНА СТАНКА	03-07-6-812/16 од 8.12.2016.	1.000,00
8.	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА - Сефер Халиловић	03-07-6-813/16 од 08.12.2016.	1.000,00
9.	НОВА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	03-07-6-825/16 од 4.12.2016.	1.000,00
10.	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА УНИЈА БиХ	03-07-6-833/16 од 14.12.2016.	1.000,00
11.	СТРАНКА НАПРЕДНА СРПСКА	03-07-6-837/16 од 4.12.2016.	1.000,00
12.	ХРВАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ БиХ	03-07-6-821/16 од 08.12.2016.	1.500,00
13.	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	03-07-6-834/16 од 4.12.2016.	3.000,00
14.	СТРАНКА ПРАВДЕ И ПОВЈЕРЕЊА	03-07-6-838/16 од 14.12.2016.	4.000,00
15.	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	03-07-6-839/16 од 08.12.2016.	4.700,00
16.	БОСС – БОСАНСКА СТРАНКА - Мирнес Ајановић	03-07-6-814/16 од 08.12.2016.	5.000,00
17.	ПАРТИЈА УЈЕДИЊЕНИХ ПЕНЗИОНЕРА	03-07-6-826/16 од 4.12.2016.	5.000,00
18.	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	03-07-6-817/16 од 08.12.2016.	10.500,00
19.	СТРАНКА ЕВРОПСКЕ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТИЈЕ	03-07-6-836/16 од 08.12.2016.	62.100,00
	УКУПНО		104.800,00

Административна мјера

Ред. бр.	Политичка странка	Број и датум одлуке
1	2	3
1.	БХ Слободни демократи	03-07-6-840/16 од 08.12.2016.
2.	Еколошка странка Е 5 - Зелени	03-07-6-841/16 од 08.12.2016.
3.	Хрватска народна заједница	03-07-6-843/16 од 08.12.2016.
4.	Хрватска народна заједница 1908	03-07-6-842/16 од 08.12.2016.
5.	Независна листа – За мој град	03-07-6-848/16 од 08.12.2016.
6.	Нова грађанска иницијатива – Козарац	03-07-6-844/16 од 08.12.2016.
7.	Партија економске и социјалне правде	03-07-6-845/16 од 08.12.2016.
8.	Партија правог пута	03-07-6-846/16 од 08.12.2016.
9.	Партија социјалне правде	03-07-6-847/16 од 08.12.2016.
10.	Сложна народна странка	03-07-6-849/16 од 08.12.2016.
11.	Српски покрет обнове Републике Српске	03-07-6-850/16 од 08.12.2016.
12.	Странка праведне политике	03-07-6-851/16 од 08.12.2016.
13.	Уније социјалдемократа – Унија за све нас	03-07-6-852/16 од 08.12.2016.

Прилог 6 – Преглед изречених казни у периоду 2005–2016. година

Година изрицања и износ новчане казне		Број изречених казни	Година кршења закона и износ новчане казне		Наплаћене казне	Ненаплаћ. казне	Административна мјера забрана учешћа на наредним изборима
2005.	56.000,00	40	2004.	56.000,00	37.550,00	18.450,00	-
2007.	48.700,00	9	2004.	48.700,00	46.339,72	2.360,28	7
2008.	13.000,00	3	2005.	13.000,00	13.000,00	0,00	4
2009.	179.670,00	63	2005. 2006. 2007.	179.670,00	125.981,96	53.688,04	-
2010.	83.500,00	37	2008.	83.500,00	73.548,44	9.951,56	8
2011.	89.200,00	1	2008.	10.000,00	10.000,00	0,00	11
		33	2009.	79.200,00	74.123,35	5.076,65	
2012.	59.000,00	19	2010.	59.000,00	48.028,40	10.971,60	8
2013.	150.600,00	12		47.000,00	46.000,00	1.000,00	3
		1	2010.	25.000,00	25.000,00	0,00	
		30	2011.	78.600,00	75.420,00	3.180,00	
2014.	100.200,00	27	2012.	100.200,00	88.300,00	11.900,00	12
2015.	65.200,00	21	2013.	65.200,00	6.000,00	59.200,00	6
2016.	104.800,00	19	2014.	104.800,00	18.000,00	86.800,00	13
УКУПНО	949.870,00	315		949.870,00	743.391,87	206.478,13	72
		Процент наплаћених казни		100,00%	78,26%	21,74%	

III. ДИО

**СПРОВОЂЕЊЕ
ЗАКОНА О
САВЈЕТУ
МИНИСТРА БИХ**

1. Спровођење Закона о Савјету министара БиХ

389. У складу са Законом о Савјету министара Босне и Херцеговине⁹⁷ (у даљем тексту Савјет министара БиХ), Централна изборна комисија БиХ надлежна је да оцјењује, на основу достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ испуњава услове за именовање и потврду о томе доставља органу надлежном за именовање.
390. У складу са чланом 10ц споменутог закона, Централна изборна комисија БиХ врши провјере да ли кандидати за ministre и замјенике министара у Савјету министара БиХ испуњавају све потребне услове прописане Изборним законом БиХ и да се на њих не односи ниједна неспојива дужност прописана тим законом.
391. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ је, на основу члана 10б, 10ц. и 10д. Закона о Савјету министара БиХ, припремила три (3) извјештаја о извршеним провјерама предложених кандидата за функцију министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ и издала потврде да кандидати испуњавају све потребне услове за именовање на наведене положаје.
392. Дана, 14. 1. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је издала потврду о испуњавању услова за два кандидата за функцију министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ: Бакир Даутбашић, кандидат за министра комуникација и транспорта БиХ и Сеад Јусић, кандидат за замјеника министра одбране БиХ.
393. Дана, 5. 5. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је издала потврду о испуњавању услова за једног кандидата за функцију министра у Савјету министара БиХ – Исмир Јуско, кандидат за министра комуникација и транспорта БиХ.
394. Дана, 17. 11. 2016. године Централна изборна комисија БиХ је издала потврду о испуњавању услова за једног кандидата за функцију замјеника министра у Савјету министара БиХ – Војин Мијатовић, кандидат за замјеника министра цивилних послова у Савјету министара БиХ.

2. Закључна разматрања

395. Током 2016. године извршене су провјере за два кандидата за функцију министра и два кандидата за функцију замјеника министра у Савјету министара БиХ и то: два кандидата за министра комуникација и транспорта БиХ, једног кандидата за замјеника министра одбране БиХ и једног кандидата за замјеника министра цивилних послова БиХ.

⁹⁷"Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 и 24/08.

A photograph of two hands, one from the left and one from the right, holding a small, translucent globe of the Earth. The hands are positioned as if supporting the globe from below. The background is a soft, light blue color. The text is overlaid on the image.

IV. ДИО

**МЕЂУНАРОДНА
САРАДЊА,
СЕМИНАРИ
И ЕДУКАЦИЈЕ**

1. Међународна сарадња, семинари и едукације

1.1 Учешће на посматрачким мисијама, међународним конференцијама и семинарима

396. У периоду од 27. до 29. јануара 2016. године трочлана делегација Централне изборне комисије БиХ боравила је у радној посјети Државној изборној комисији Републике Хрватске (ДИП). Са делегацијом Централне изборне комисије БиХ одржан је радни састанак, а потом су представницима Централне изборне комисије БиХ одржане презентације у којима је приказан дјелокруг Државне изборне комисије Републике Хрватске као и преглед изборног система Републике Хрватске. Током посјете представника Централне изборне комисије БиХ изражена је обострана жеља за наставком добре сарадње и убудуће.
397. У периоду од 20. до 23. фебруара 2016. године двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је присуствовала 4. састанку Извршног одбора и Одбора за надзор и ревизију Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB) који су одржани у Њу Делхију, Индија. Чланица Централне изборне комисије БиХ је током једнодневне Конференције о коришћењу информационо-комуникационих технологија у изборном процесу ('Leveraging Technology for Transparent Elections') одржане 22. фебруара 2016. године презентovala искуства изборне администрације БиХ у овој области. Извршни одбор А-WEB је расправљао о напретку А-WEB-а у 2015. години, прошлим и будућим пројектима и о активностима планираним за 2016. годину.

Састанак Извршног одбора А-WEB, Њу Делхи, 20 – 23. 2. 2016.године

398. У периоду од 15. до 18. фебруара 2016. године двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је на позив Државне изборне комисије Грузије учествовала на 6. годишњем састанку тијела за спровођење избора који је одржан у Лопота Лаке Ресорт, Кахети, Грузија. Тема конференције је била "Изборни интегритет", а учествовало је 105 представника из 19 изборних комисија те 16 међународних организација. На конференцији су представљени основни аспекти за осигурање изборног интегритета као и фактори који утичу на изборни интегритет укључујући одзив бирача, миграције као изазов за изборни интегритет, непристрасно посматрање избора, објављивање изборних резултата, транспарентност те разни иновативни програми и технологије.

6. Годишњи састанак тијела за спровођење избора, Лопота Лаке Ресорт, Кахети, Грузија 15 – 18. 2. 2016. године

399. Дана, 4. марта 2016. године, а на позив Државне изборне комисије Републике Хрватске, двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је боравила у једнодневnoj посјети Државној изборној комисији Републике Хрватске. Теме разговора су се односиле на предстојећи састанак Извршног одбора Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) који је планиран за 10. марта 2016. године.

400. На позив Медлин Олбрајт, председнице Националног демократског института (НДИ) и прве жене државног секретара у историји САД-а, Ирена Хаџиабдић, чланица Централне изборне комисије БиХ и чланица Одбора директора Међународне фондације за изборне системе (IFES), у Њујорку је учествовала као панелиста на конференцији на којој се покреће глобална акција за заустављање насиља над женама у политици. Конференција која окупља високо рангиране активисткиње из цијелог свијета одржана је 17. марта 2016. године. За вријеме тродневног боравка у Њујорку представница Централне изборне комисије БиХ је присуствовала и другим догађајима који су поводом 60. годишњице УН-ове Комисије о статусу жена одржавани у сједишту Уједињених нација.

60. годишњица УН
Комисије о статусу жена

401. На позив Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је учествовала на састанку Извршног одбора АСЕЕЕО 10. марта 2016. године у Будимпешти, Мађарска. Састанком је предсјавала Лефтерија Леша, председница АСЕЕЕО-а и председница Централне изборне комисије Албаније. Чланови Извршног одбора из Босне и Херцеговине, Летоније, Литваније, Републике Молдавије, Румуније и Руске Федерације разговарали су о институционалним питањима и професионалним пројектима Удружења.

Састанак Извршног одбора АСЕЕЕО
Будимпешта, 10. 3. 2016. године

402. Од 19. до 29. марта 2016. године на позив А-WEB-а четворочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је учествовала на семинару "Програм изградње капацитета за изборне званичнике средњег нивоа – Развој лидерства званичника за боље управљање изборима", који је одржан у Инчону и Сеулу, Република Кореја. На семинару је учествовало 20 представника изборних комисија: Босне и Херцеговине, Узбекистана, Сенегала, Шри Ланке, Малавија, Косова и Сао Томе и Принсипе.
403. Од 8. до 14. априла 2016. године на позив Државне изборне комисије Републике Кореје и А-WEB-а двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је посматрала 20. изборе за државни парламент који су одржати 13. априла 2016. године. Програм је обухватао посматрање раних избора, посматрање редовних избора и учешће на Међународном форуму о изборима. Програм посјете је реализован у градовима Инчон и Сеул, а у њему су учествовала 72 представника изборних комисија, чланова парламената, владиних и невладиних организација и компанија које се баве производњом и прометом опреме за изборе, из 31 земље свијета.

Програм изградње капацитета за изборне званичнике
средњег нивоа – Развој лидерства званичника за боље управљање изборима,
Инчон, 19 – 29. 3. 2016. године

Учесници програма посматрања раних избора,
Инчон, Јужна Кореја, 8 – 14. 4. 2016.

404. На позив Републичке изборне комисије Србије двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је у периоду од 23. до 25. априла 2016. године посматрала парламентарне изборе који су одржани 24. априла 2016. године у Републици Србији.
405. На позив Централне изборне комисије Бугарске двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је у периоду од 12. до 15. новембра 2016. године посматрала други круг парламентарних избора, те су се овом приликом сусрели са члановима Централне изборне комисије Бугарске како би разговарали о појединим законским рјешењима која су на снази у Републици Бугарској.

406. Од 21. до 23. септембра 2016. године, на позив Удружења европских изборних званичника (АСЕЕЕО) и Централне изборне комисије Републике Албаније трочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је учествовала на 25. годишњој конференцији и састанку Генералне скупштине АСЕЕЕО, који су одржани у Тирани, Албанија. Циљ овог догађаја био је да се пружи преглед најважнијих аспеката и напретка у области избора од оснивања Удружења. Тематска конференција под називом "Развој изборних система и процеса" представљала је прилику за процјену главних трендова и пракси у посљедњих 25 година, као и проблема са којима су се суочавала тијела за спровођење избора у том периоду.
407. Од 9. до 12. децембра 2016. године двочлана делегација Централне изборне комисије БиХ је боравила у Македонији гдје је посматрала пријевремене парламентарне изборе, који су одржани 11. децембра 2016. године.

1.3. Промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора

408. Централна изборна комисија БиХ је и у 2016. години 11. пут по реду иницирала активности чији циљ је промоција иницијативе за проглашење Свјетског дана избора.⁹⁸ У периоду од 15. јануара до 15. фебруара 2016. године организован је "**Мјесец промоције слободних и демократских избора**" са низом програмских активности. Припремљен је приједлог програма који је објављен на веб-страници Централне изборне комисије БиХ, достављен свим општинским/градским изборним комисијама, међународним организацијама и амбасадама у БиХ и објављен у медијима.
409. Дана, 14. јануара 2016. године Централна изборна комисија БиХ угостила је студенте Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару. У оквиру посјете др Ахмет Шантић, предсједник, и Владо Рогих, члан Централне изборне комисије БиХ, студентима су одржали предавање на тему "Законски концепт и функционисање изборног система у БиХ". На овај начин студенти су се упознали о важним аспектима законског концепта изборног система и његовог функционисања у БиХ кроз практичну наставу. "Улога цивилног друштва и повећање одзива бирача" изазвале су велико занимање учесника, а Централна изборна комисија БиХ је добила похвале за организацију овога догађаја. Извјештај са ове манифестације објављен је на фејсбук страници АСЕЕЕО-а, <https://www.facebook.com/aceeeo>.

⁹⁸На трећој конференцији Глобалне изборне организације (Global Election Organization – GEO) која је 2005. године одржана у Шиофоку у Мађарској, изборни стручњаци из цијелог свијета послали су веома битну поруку о потреби јачања процеса демократског развоја у цијелом свијету. Због важности ове поруке, Удружење европских изборних службеника (АСЕЕЕО) је покренуло иницијативу да Генерална скупштина Уједињених нација прогласи први четвртак у фебруару као Свјетски дан избора, а учесници Конференције су подржали ову иницијативу. Први четвртак у фебруару је предложен као дан за обиљежавање Свјетског дана избора будући да је већина међународних споразума на пољу избора потписана на или око овог датума. Најважнији циљ ове иницијативе је промовисање међународних стандарда за поштене и транспарентне изборе, те подизање свијести о важности избора за демократске процесе међу бирачима, изборном администрацијом, политичким партијама, као и у јавности.

Састанак са студентима Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару

410. На позив Општинске изборне комисије Нови Град Сарајево делегација Централне изборне комисије БиХ је 4. фебруара 2016. године присуствовала свечаној сједници Општинске изборне комисије Нови Град Сарајево којој је присуствовало око 50 представника политичких партија које егзистирају у Општини Нови Град Сарајево, директори основних и средњих школа општине Нови Град Сарајево и предсједници односно секретари мјесних заједница општине Нови Град Сарајево. Представници Централне изборне комисије БиХ су у свом обраћању присутне обавјестили о свим активностима које спроводи Централна изборна комисија БиХ: рад кроз Интерресорну радну групу на измјенама Изборног закона БиХ, припремама за Локалне изборе 2016. године, одржавању промоције нових технологија заказану за 9. фебруар 2016. године. Такође, представници Централне изборне комисије БиХ су одговорили на постављена питања у вези са прикупљањем података о лицима која ће гласати путем мобилног тима, потреби да се бирачка мјеста налазе у школама, о начину борбе против свих злоупотреба које се дешавају на и ван бирачких мјеста.
411. Главна манифестација промоције иницијативе за обиљежавање Свјетског дана избора одржана је 9. фебруара 2016. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ у сарадњи са Удружењем изборних стручњака у БиХ и уз финансијску подршку Амбасаде Краљевине Норвешке у БиХ и учешће 220 учесника – представника законодавне и извршне власти у БиХ, дипломатског кора, изборне администрације, невладиног сектора и медија. Као дио манифестације под називом "Употреба напредних технологија у изборном процесу" реномиране компаније (Smartmatic, Smart System Solution, Indra, Scytel and Gemalto) су презентирале своју опрему за унапређење изборног процеса. Затим, напредне технологије, као што је електронска оловка (е-пен), коришћене су на симулираним изборима који су организовани у склопу ове манифестације.

Процес гласања коришћењем електронске оловке

412. У децембру 2016. године, Централна изборна комисија БиХ је подржала кампању су "16 дана активизма" – бијеле врпце. Ношењем бијелих врпци чланови Централне изборне комисије БиХ прикључили су се кампањи Агенције за равноправност полова БиХ и Министарства за људска права и избјеглице БиХ и тиме послали јасну поруку јавности да се залажу за окончање насиља над женама и дјевојчицама.⁹⁹

Кампања - "16 дана активизма" - бијеле врпце

⁹⁹ Саопштење за медије, <http://www.izbori.ba/Default.aspx?CategoryID=64&Lang=3&Id=2020>

1.4. Сарадња са међународним организацијама и невладиним сектором

413. Током 2016. године Централна изборна комисија БиХ је наставила сарадњу са Савјетом Европе у Стразбуру и Канцеларијом Савјета Европе у Сарајеву и Конгресом локалних и регионалних органа власти Савјета Европе (Конгрес) кроз реализацију пројекта предизборне помоћи за Локалне изборе 2016. године у БиХ, састанке, округле stole за кориснике програма предизборне помоћи и састанке у вези са распоређивањем изборне посматрачке мисије Конгреса.
414. Централна изборна комисија БиХ континуирано његује сарадњу са међународним институцијама које дјелују у Босни и Херцеговини, а посебно са Мисијом ОЕБС-а у Босни и Херцеговини. Та сарадња огледа се у пружању подршке, на захтјев Централне изборне комисије БиХ, кроз спровођење пројеката с циљем унапређења изборног процеса, прибављању стручних мишљења и ставова релевантних међународних организација (Венецијанске комисије, Савјета Европе и Канцеларије ОЕБС/ОДИHR) о свим питањима која су у надлежности Централне изборне комисије БиХ.
415. Централна изборна комисија БиХ је сачинила и доставила прилог за редован годишњи Извјештај о напретку БиХ у процесу европских интеграција и инпут за израду извештаја о спровођењу мјера из Акционог плана за реализацију приоритета из Извјештаја за Босну и Херцеговину за 2016. годину.
416. Представници Централне изборне комисије су такође учествовали на:
- семинару на тему: "Основни концепти борбе против корупције и прања новца", који је одржан у периоду од 5. до 8. априла 2016. године у згради Парламентарне скупштине БиХ у Сарајеву, у организацији Министарства безбједности БиХ и Савјета Европе.
 - Регионалној конференцији на тему "Мониторинг финансирања изборних кампања са посебним освртом на коришћење јавних средстава за промоцију политичких партија у изборним кампањама", (Београд, 12. 7. 2016. године, у оквиру пројекта "Strengthening National Integrity Systems in the Western Balkans and Turkey, and tracking developments of anti-corruption efforts"). Конференцију је организовала организација Transparency International Србије.
 - Тематској сједници Комисије за остваривање равноправности полова "Учешће жена у политици – изазови и прилике" (Сарајево, 29. 11. 2016. године).
 - Састанку Првог пододбора за правду, слободу и безбједност Европске уније – БиХ Споразум о стабилизацији и придуживању који је одржан 1. и 2. децембра 2016. године у Сарајеву и презентовали законски оквир (финансирање политичких партија, сукоб интереса, пријаве имовине, заштита узбуњивача, санкције) и Извјештај о одредбама Изборног закона БиХ који се односи на достављање образаца изјаве о имовинском стању изабарних званичника, односно званичника којим мандат престаје/истиче.
 - Конференцији поводом Међународног дана борбе против корупције – "Реформски изазови у борби против корупције и владавине права на путу ЕУ интеграција", дана 9. 12. 2016. године у организацији Transparency International Босна и Херцеговина.

- Конференцији "Локални избори 2016: Какви нас избори очекују након измјена Изборног закона БиХ?" коју је Коалиција за слободне и поштене изборе "Под лупом" организовала 17. 5. 2016. године у Сарајеву.

417. Током 2016. године Централна изборна комисија БиХ је наставила сарадњу са Коалицијом за слободне и поштене изборе "Под лупом", и њени представници присуствују сједницама Централне изборне комисије БиХ, а такође су присуствовали обукама за тренере председника и чланова бирачких одбора које је Централна изборна комисија БиХ спроводила у шест регионалних центара: Приједор, Теслић, Тузла, Зеница, Сарајево и Мостар, од 1. до 8. августа 2016. године.

1.5. Обука и стручно усавршавање запослених

418. Централна изборна комисија БиХ доношењем годишњег Програма обуке запослених у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ настоји обезбиједити даље усавршавање како би њихове вјештине и знања пратили напредак у релевантним областима рада. Такође, обезбјеђење обуке представља и један од начина за мотивисање запослених и повећање укупне ефикасности пословања.

419. Обуке запослених у Централној изборној комисији БиХ су усклађене са стратешким циљевима институције као и индивидуалним и тимским циљева проистеклим из оперативних задатака. Динамика реализације стручног образовања запослених је била усклађена са динамиком активности Централне изборне комисије БиХ и расположивим буџетом.

420. С циљем професионалног развоја и усавршавања државних службеника/запослених особље Централне изборне комисије БиХ је учествовало на специјалистичким семинарима и обукама од којих издвајамо:

- Обука за новозапослене државне службенике
- Специјалистички курс енглеског језика
- Специјалистички курс енглеског језика (Б1/Б2)
- Efficient and Effective Writing in English – Business and Report Writing Skills (webinar),
- Израда годишњег извјештаја о рјешавању управних ствари у управном поступку
- Делегирање одговорности
- Менаџерска обука
- ИТЦ основе
- Савремена пословна комуникација (webinar)
- Етика у јавној управи и кодекс државних службеника (webinar)
- Дисциплински поступак у органима управе
- Плате и накнаде, трошкови запослених у институцијама БиХ и накнаде спољних сарадника
- Поступак средњорочног планирања, праћења и извјештавања у институцијама БиХ
- Писана и усмена презентација (webinar)
- Efficient and Effective Speaking in English-Business Communication Skills (webinar).

421. Представница Централне изборне комисије БиХ је именована у Координациони одбор за спровођење Центер акционог плана БиХ.
422. На иницијативу Централне изборне комисије БиХ из фебруара 2016. године и на приједлог Министарства цивилних послова БиХ, Савјет министара БиХ је дана 29. 12. 2016. године на својој 29 сједници донио **Одлуку о именовану Интерресорне радне групе за анализу стања и предлагање модалитета увођења нових технологија у изборни процес** у чији састав су ушли: 3 представника Централне изборне комисије БиХ; 2 представника Агенције за идентификационе документе, евиденције и размјену података (IDDEEA); 2 представника Министарства комуникација и транспорта БиХ и по један представник Министарства безбједности БиХ, Министарства иностраних послова БиХ, Министарства финансија и трезора БиХ и Министарства цивилних послова БиХ. Задатак радне групе је да у року од 60 дана од дана именовања припреми анализу стања и да понуди приједлог модалитета за увођење нових технологија у изборни процес у БиХ те да тај документ путем овлашћеног предлагача упути домовима у парламентарну процедуру.

2. Закључна разматрања

423. Централна изборна комисија БиХ је и у 2015. години значајан дио својих активности усмјерила на успостављање међународне сарадње и размјену искустава кроз активно учешће на конференцијама, семинарима и разним облицима едукација, што омогућава упознавање са најактуелнијим трендовима у развоју изборних система и примјене закона из области финансирања политичких партија. Учешћем на међународним конференцијама Централна изборна комисија БиХ настоји дати пуни допринос у афирмацији Босне и Херцеговине кроз успостављање сарадње са тијелима за спровођење избора других земаља, наставак сарадње са ОЕБС-ом, Савјетом Европе, International IDEA, као и активним учешћем на конференцијама и састанцима тијела Удружења европских изборних службеника (АСЕЕЕО) и Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB) и других међународних организација.
424. Представници Централне изборне комисије БиХ су у 2016. години учествовали на једном међународном семинару, 4 конференције, једном округлом столу и у 4 изборне посматрачке мисије.
425. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је наставила активан ангажман у АСЕЕЕО, учешћем у раду његовог Извршног одбора и у раду 25. годишње конференције и Генералне скупштине АСЕЕЕО-а, као и учешћем на 3. генералној скупштини и састанцима Извршног одбора и Одбора за надзор и ревизију Удружења свјетских изборних тијела (А-WEB).
426. По позиву међународних и домаћих организација, институција и асоцијација, институција представници Централне изборне комисије БиХ учествовали су у раду семинара / округлих столова / конференција са следећим тематским садржајима: како одговорити на потенцијална питања из Упитника Европске комисије; како одговорити на питања из Упитника Европске комисије, коришћење информационо-комуникационих технологија у изборном процесу; изборни интегритет, глобална акција за заустављање насиља над женама у политици, "Програм изградње капацитета за изборне званичнике средњег нивоа – Развој лидерства званичника за боље управљање изборима", Међународни форум о изборима "Развој изборних система и процеса" ; "Локални избори 2016: Какви нас избори очекују након измјена Изборног

закон БиХ?"; "Учешће жена у политици – изазови и прилике", "Реформски изазови у борби против корупције и владавине права на путу ЕУ интеграција".

427. У 2016. години Централна изборна комисија БиХ је спровела Пројекат предизборне помоћи Савјета Европе за Локалне изборе 2016. године у оквиру којег је развијен наставни план и програм за изборну администрацију у БиХ; сертификовано 199 тренера председника и чланова бирачких одбора; сертификовани тренери (171) су у сарадњи са општинским/градским изборним комисијама одржали 160 семинара/обука у 79 градова/општина за председнике и замјенике председника бирачких одбора, а од 8.119 учесника обуке њих 7.912 је добило сертификат; развијање софтвера са базом података сертификованих тренера и председника и чланова бирачких одбора чиме је направљен искорак у полупрофесионализацији изборне администрације.
428. Током 2016. године настављена је сарадња са невладиним сектором, а посебно са Удружењем изборних званичника у БиХ и Коалицијом "Под лупом".
429. Током 2016. године државни службеници Централне изборне комисије БиХ учествовали су на обавезујућим едукацијама које је организирила Агенција за државну службу БиХ, као и обукама које су организириле специјалистичке компаније.
430. Као и до сада, за Централну изборну комисију БиХ међународна сарадња представља веома важан сегмент у раду те ће и убудуће наставити интензивно да остварује међународне контакте.

V. ДИО

**ЈАВНОСТ РАДА
ЦЕНТРАЛНЕ
ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ
БиХ**

1. Јавност рада Централне изборне комисије БиХ

431. Централна изборна комисија БиХ јавност рада сматра веома важним сегментом свога функционисања и због тога посебну пажњу у овом извјештају посвећујемо управо томе. Централна изборна комисија БиХ своју законску обавезу, када је у питању јавност рада и слобода приступа информацијама, испуњава кроз досљедну примјену основних принципа јавног информисања, као што су: отвореност, истинитост и одговорност, координација, благовременост и корисност. У информисању јавности Централна изборна комисија БиХ углавном користи општеприхваћена формална средства информисања, као што су: интернет, конференције за новинаре, изјаве и саопштења за јавност. У Водичу за приступ информацијама прописано је да се информације о раду Централне изборне комисије БиХ могу добити и неформално, путем телефона у контакту са стручним савјетником за односе са јавношћу. На тај начин је олакшан пут приступа информацијама којим располаже Централна изборна комисија БиХ. Формално поднесених захтјева за приступ информацијама у 2016. години је било 151 на које је Централна изборна комисија БиХ одговорила благовремено у складу са Законом о слободи приступа информацијама.
432. Медији, политички субјекти и невладине организације су у највећој мјери заинтересовани за рад Централне изборне комисије БиХ. Јавност рада Централна изборна комисија БиХ, углавном, обезбјеђује на сљедеће начине:
- обавјештавањем јавности о одржавању сједница;
 - давањем обавјештења о активностима Централне изборне комисије БиХ;
 - изјавама за јавност председника и чланова Централне изборне комисије БиХ;
 - одржавањем конференција за јавност;
 - омогућавањем посматрачима политичких субјеката, удружењима грађана и међународним посматрачима да присуствују сједницама, да посматрају друге активности Централне изборне комисије БиХ, као и да имају приступ свим релевантним документима у складу са законом;
 - објављивањем донесених одлука путем интернет странице Централне изборне комисије БиХ и службеним гласницима;
 - на други начин који одреди Централна изборна комисија БиХ.
433. Централна изборна комисија БиХ је настојала да свој рад што директније представи јавности, а то потврђује и чињеница о присуству бројних представника писаних и електронских медија, укључујући и РТВ сервисе, сједницама Централне изборне комисије БиХ. Чланови Централне изборне комисије БиХ показали су велику сусретљивост у давању изјава, информација и законских тумачења изборног процеса, да би се отклониле све недоумице које су понекад медијски биле погрешно интерпретиране.

Конференција за медије Централне изборне комисије БиХ

434. Сједнице Централне изборне комисије БиХ су јавне.

Све релевантне информације и одлуке које доноси Централна изборна комисија БиХ могу се добити на:

- *Интернет страници Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, www.izbori.ba, која својим садржајем информисе јавност о активностима Централне изборне комисије БиХ, укључујући законску и подзаконску регулативу и базе података за које не постоје законске препреке објављивања.*
- *Конференцијама за новинаре и у саопштењима за јавност – Централна изборна комисија БиХ је у 2016. години одржала 17 конференција за новинаре и објавила 55 саопштења за јавност. Конференције су организоване у оним ситуацијама када је требало саопштити важне одлуке и ставове Централне изборне комисије БиХ и када се сматрало да саопштење за јавност не може скренути довољно пажње прималаца информације.*

435. Писани медији у БиХ су у 2016. години објавили 2.120 чланака о раду Централне изборне комисије БиХ, што потврђује висок степен отворености и транспарентности Централне изборне комисије БиХ према јавности. У 2016. години објављени чланци су се углавном односили на: организацију и одржавање Локалних избора 2016. године, изборне резултате, спровођење посредних избора итд.

2. Закључна разматрања

436. Централна изборна комисија БиХ јавност рада сматра важном претпоставком за вјеродостојност свог дјеловања. Стога, посебна пажња се посвећује што потпунијем и разумљивијем информисању домаће и међународне јавности о својим циљевима и мјерама за њихово остваривање, као и о резултатима својих активности. Примјеном различитих облика информисања Централна изборна комисија БиХ је и током 2016. године редовно обавјештавала јавност о свим важнијим аспектима свог дјеловања.

Саопштења за јавност о одлукама Централне изборне комисије БиХ објављивана су непосредно након сједница на којима су одређене одлуке донесене.

437. На интернет страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba омогућен је увид у законску и подзаконску регулативу која се односи на дјеловање Централне изборне комисије БиХ, те упутства и обрасци за примјену важећих прописа поштујући кључне принципе информисања јавности.
438. Централна изборна комисија БиХ наставиће праксу објективног и благовременог информисања јавности о свом раду. У досадашњем раду није било примједба на приступ информацијама које су у посједу Централне изборне комисије БиХ.
439. Један од дугорочних циљева Централне изборне комисије БиХ је континуирани рад на јачању имиџа ове институције у јавности.

A blue envelope is shown from a slightly elevated angle, with its flap open. Inside the envelope, a white sheet of paper with horizontal lines is visible. The text is overlaid on the image.

VI. ДИО

ПРЕПОРУКЕ

1. Препоруке

440. Као и у претходном периоду Централна изборна комисија БиХ жели препоручити да је у наредном периоду неопходно посветити пажњу даљем унапређењу изборног законодавства уз активан ангажман њених чланова, прије свега у раду интерресорних радних група (Интерресорне радне групе за измјену и допуну изборног законодавства и Интерресорне радне групе за анализу стања и предлагање модалитета за увођење нових технологија у изборни процес), који би својим знањем и искуством могли допринијети давању препорука за усвајање квалитетних законских рјешења.

441. На основу наведеног и досадашњих стечених искустава у примјени закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ, предлагемо да Парламентарна скупштина БиХ прихвати сљедеће препоруке

А) Створити нормативне претпоставке као предуслов за измјену изборног законодавства

442. Неопходно је створити нормативне претпоставке да би се приступило измјенама изборног законодавства по питању попуњавања клубова у Дому народа Парламента ФБиХ.¹⁰⁰

В) Измјене Изборног законодавства

443. Наставити са радом на измјенама изборног законодавства у Босни и Херцеговини у оквиру Интерресорне радне групе за измјену изборног законодавства у Босни и Херцеговини и интензивирати рад на његовој синхронизацији.¹⁰¹

444. Хармонизовати ентитетске прописе и прописе Брчко дистрикта БиХ са стандардима о пасивном бирачком праву у складу са одредбама Изборног закона БиХ¹⁰².

445. Спровести пресуду Суда за људска права у Стразбуру^{103, 104}.

446. Спровести Одлуку Уставног суда БиХ, број: У- 9/09 од 26. 11. 2010. године¹⁰⁵, која се односи на Град Мостар, а у вези са Рјешењем Уставног суда БиХ од 18. 1. 2012. године.¹⁰⁶

447. Неопходно је да до расписивања избора 2018. године надлежни државни и ентитетски органи преиспитају и ажурирају број лица са бирачким правом која имају статус расељеног лица, у смислу заштите интегритета Централног бирачког списка.

¹⁰⁰ Препорука из Извјештаја о спровођењу закона из надлежности ЦИК БиХ за 2015. годину који је Представнички дом ПСБиХ усвојио на 30. сједници одржаној 24. 5. 2016, а Дом народа ПСБиХ на 21. сједници одржаној 14. 7. 2016. године.

¹⁰¹ *Ибид.*

¹⁰² *Ибид.*

¹⁰³ Сејдић и Финци против БиХ – Пресуда од 22. 12. 2009. године.

¹⁰⁴ Препорука из Извјештаја о спровођењу закона из надлежности ЦИКБиХ за 2015. годину.

¹⁰⁵ "Службени гласник БиХ", бр. 63/11.

¹⁰⁶ Препорука из Извјештаја о спровођењу закона из надлежности ЦИКБиХ за 2015. годину.

448. Преиспитати број мандата, као и границе изборних јединица у складу с одредбама Изборног закона БиХ.¹⁰⁷
449. Интензивирати активности на рјешавању питања ентитетског држављанства за бираче из Брчко дистрикта БиХ као предуслов за њихово гласање на општим изборима.¹⁰⁸
450. Размотрити питање права гласа држављања Босне и Херцеговине и Федерације БиХ из Брчко дистрикта БиХ с обзиром на то да не учествују у избору делегата у Дом народа Парламента Федерације БиХ.¹⁰⁹
451. Обезбиједити успостаљање нових технолошких рјешења у изборном процесу прописивањем електронског гласања и бројања, чиме би се умањиле бројне малверзације на бирачким мјестима и унутар бирачких одбора.
452. Прецизирати одредбе које ће онемогућити вођење изборне кампање ван прописаног периода, тј. постојање "забрањене кампање" прије званичног почетка 30 дана до дана избора.
453. Унаприједити одредбе против говора мржње са циљем спречавања непримјерене реторике у предизборној кампањи.
454. Омогућити ефикаснији и деполитизован рад бирачких одбора тако да предсједник/замјеник буду нестраначки чланови у полупрофесионалном статусу.
455. Заштиту изборног права регулисати тако да се тростепени поступак користи само у изузетним случајевима и за најтеже облике кршења изборног законодавства.
456. Прописати обавезу да на захтјев бирача и политичких субјеката Централна изборна комисија БиХ издаје обавезујуће мишљење о спровођењу Изборног закона БиХ.
457. Кроз реализацију IV фазе пројекта "Јединствени изборни информациони систем БиХ" – ЈИИС БиХ наставити процес изградње изборне информационе инфраструктуре, чиме ће се обезбиједити увезивање свих изборних операција у један јединствен систем.¹¹⁰
458. Све измјене и допуне Изборног закона БиХ нужно је донијети благовремено како би Централна изборна комисија БиХ усвојила неопходни сет подзаконских прописа, инсталирала и тестирала одговарајући софтвер у оквиру Јединственог изборног информационог система БиХ – ЈИИС БиХ, те спровела обуку изборне администрације у Босни и Херцеговини. Све измјене и допуне Изборног закона БиХ би требало радити у неизборној години.¹¹¹

С) Област финансирања политичких партија

459. Преиспитати и избалансирати постојеће законодавство у области организовања и политичког дјеловања политичких партија.¹¹²

¹⁰⁷ *Ибид.*

¹⁰⁸ *Ибид.*

¹⁰⁹ *Ибид.*

¹¹⁰ *Ибид.*

¹¹¹ *Ибид.*

¹¹² *Ибид.*

460. Унаприједити правни оквир финансирања предизборне кампање политичких партија како би се обезбиједило објављивање извора финансирања прије дана избора.
461. Унаприједити одредбе изборног законодавства са циљем сужавања простора за (зло)употребу јавних ресурса у предизборној кампањи ван формалног финансирања политичких партија.
462. Увести строже казне за незаконито финансијско пословање политичких партија, тј. демотивисати политичке партије за свјесно кршење одредаба Закона о финансирању политичких партија.
463. Потпуна имплементација препорука GRECO-а и Акционог плана Савјета Европе за Босну и Херцеговину 2015–2017.

D) Област јавних набавки

464. Централна изборна комисија БиХ у својим редовним активностима, а посебно у изборним годинама, значајан дио својих капацитета ангажује на спровођењу процеса јавних набавки. С тим у вези предлажемо да се размотри могућност централизације процеса јавних набавки на нивоу институција Босне и Херцеговине, а уколико то није могуће да се Централној изборној комисији БиХ додијели посебан статус и специфичне процедуре у јавним набавкама за набавку изборног материјала и опреме по узору на нека друга тијела за спровођење избора, на примјер Државна изборна комисија Републике Хрватске.¹¹³

E) Увођење нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини

465. Слиједом препорука Интерресорне радне групе за анализу стања и предлагање модалитете увођења нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини наставити активности на увођењу нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини.
466. Израдити стратегију за увођење нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини и акциони план који ће да садржи приједлог краткорочних, средњорочних и дугорочних рјешења за увођење нових технологија у изборни процес.

F) Магацин Централне изборне комисије БиХ

467. Пронаћи трајно рјешење за магацин изборног материјала и опреме Централне изборне комисије БиХ.

G) Подршка развоју људских потенцијала и унапређењу сарадње са свим заинтересираним странама

468. Стављањем у функцију Центра за едукацију Централне изборне комисије БиХ, који ће функционисати као регионални едукативни и ресурсни центар за изборну

¹¹³ Препорука из Извјештаја о спровођењу закона из надлежности ЦИКБиХ за 2015. годину.

администрацију, политичке партије, невладин сектор, медије и све заинтересоване стране, неопходно је обезбиједити континуирану кадровску, финансијску и материјалну подршку за успјешну реализацију овог пројекта.¹¹⁴

469. Надлежне институције треба да пруже сву неопходну подршку Централној изборној комисији БиХ за имплементацију преосталих препорука GRECO-а.
470. Парламентарна скупштина БиХ потврђује одређење да се очува независност Централне изборне комисије БиХ као органа чије надлежности произилазе из надлежности Парламентарне скупштине БиХ, а у смислу даљег обезбјеђења финансијске, кадровске и нормативно-правне стабилности Централне изборне комисије БиХ.

Број: 04-2-07-10-678-1/17

Предсједница

Сарајево, 13. април 2017. године

Др Ирена Хаџиабдић

¹¹⁴ *Ибид.*

АНЕКС

Попис материјалних прописа које Централна изборна комисија БиХ директно примјењује у спровођењу својих надлежности

- Изборни закон Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 и 31/16);
- Изборни закон Републике Српске ("Службени гласник РС", бр. 34/02, 35/02, 24/04, 19/05, 24/12 и 109/12);
- Изборни закон Брчко дистрикта БиХ ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бр. 17/08 и 43/08);
- Закон о финансирању политичких странака ("Службени гласник БиХ", бр. 95/12 и 41/16),
- Закон о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08),
- Закон о агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције **Error! Bookmark not defined.**("Службени гласник БиХ", бр. 103/09 и 58/13),
- Закон о избору, престанку мандата, опозиву и замјени начелника у општинама Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 19/08),
- Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник РС", бр. 97/16),
- Статути општина и градова,
- Статут Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бр. 17/08 и 39/09),
- Закон о агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 56/08),
- Закона о јединственом матичном броју ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 63/08, 103/11 и 87/13),
- Закона о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 56/08, и 58/15),
- Закон о личној карти држављана Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01 и 18/12),
- Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13),
- Закон о политичким организацијама ("Службени лист СР БиХ", бр. 27/91- преузет у Федерацији БиХ);

- Закон о политичким организацијама ("Службени гласник РС", бр. 15/96);
- Закон о политичким организацијама ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бр. 12/02, 19/07 и 2/08);
- Закон о извршењу буџета Федерације БиХ (доноси се сваке године);
- Закон о финансирању политичких партија из буџета Републике, града и општине ("Службени гласник РС", бр. 65/08);
- Закон о финансирању политичких партија из буџета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бр. 29/04, 14/07 и 19/07);
- Закон о рачуноводству и ревизији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 42/04);
- Закон о рачуноводству и ревизији у Федерацији Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 83/09);
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", бр. 94/15);
- Закон о рачуноводству и ревизији у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине ("Службени гласник Брчко дистрикта БиХ", бр. 6/06 и 19/07);
- Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", бр. 47/14);
- Закон о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16 и 94/16);
- Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10 и 40/12);
- Закон о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05 и 48/05, 60/10 и 32/13);
- Закон о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13 И 53/16);
- Закон о управним споровима Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10);
- Закон о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02 и 102/09);
- Закон о јавним набавкама ("Службени гласник БиХ", бр. 39/14);
- Закон о заштити личних података ("Службени гласник БиХ", бр.49/06, 76/11 и 89/11);

- Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14);
- Закон о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2017. годину ("Службени гласник БиХ", бр.94/16) – доноси се сваке године;
- Закон о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85 и 57/89, "Службени лист РБиХ", бр. 2/92,13/93 и 13/94);
- Закон о закупу пословних зграда и просторија ("Службени лист СФРЈ", бр. 33/77, 12/87, 30/90 и 3/93);
- Закон о грађењу ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 55/02),
- Посебне узансе о грађењу ("Службени лист СФРЈ", бр. 18/77).